

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

For første Fjerdingaar 1885.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE

VED

G. L. WAD.

VI. BINDS 1ste HEFTE.

KJØBENHAVN.

I COMMISSION HOS RUDOLPH KLEIN.

1885.

Fire Hefter udgjøre et Bind.

Samfundets danske Bestyrelse valgte i Møde den 3. Marts
Stiftamtmand, Kammerherre M. H. Rosenørn til Bestyrelsens
Formand i Stedet for afdøde Gehejmeconferentsraad J. P. Trap.
Indtil Formanden i April Maaned tager Bolig i Kjøbenhavn
varetages hans Forretninger af Hr. Gehejmelegationsraad
A. Skrike.

Nedstammer den nulevende danske Slægt Lillienkiold paa Mandssiden fra den i 1676 adlede Hans Hanssøn Smidt?

En genealogisk Undersøgelse af Cand. jur. E. A. Thomle.

Enhver, der i nogen Tid har beskæftiget sig med genealogiske Undersøgelser, vil have erfaret, at selv Slægter, om hvis Fortid saagodtsom Intet med Sikkerhed vides, eller hvis sociale og økonomiske Stilling i alle Fald gennem lange Tider kun har været lidet fremtrædende, ikke sjelden i de inden Familierne levende Traditioner tillægges en Betydning, der ikke i nogen Henseende stemmer med, hvad der ved en nærmere historisk Undersøgelse lader sig oplyse, og man vil gjerne i Forbindelse hermed finde en Bestræbelse efter at bringe tilveie en Forbindelse mellem sin egen og mere eller mindre bekendte adelige Slægter, for derved at forøge Familiens Glans og godtgjøre, at den i tidligere Dage har indtaget en langt anseeligere Stilling i Samfundet. Er Familien tillige saa heldig at bære et Familienavn, der føres eller har været ført af en eller anden adelig Slægt, er man snart paa det Rene med, at man selv hører til en i Tidens Løb maaske mindre paaagtet Gren af hin mere bekendte Hovedstamme, og den Opgave, man stiller sig, bliver da hovedsagelig kun at finde det hidtil ubekjendte *»mangelende Led«*, Noget der vistnok i Regelen trods al anvendt Flid mislykkes af den gode Grund, at der saa ofte aldeles ingen Forbindelse findes mellem de forskjellige Familier af samme Navn, hvilket dog ingenlunde er til Hinder for, at Familien selv ligefuldt er fast overbevist om, at den eksisterer. Saadanne Bestræbelser kunne nu vistnok i Almindelighed synes temmelig uskadelige Thi om man end ikke ganske bør sætte ud af Betragtning alle Familietraditioner, der i Tidens Løb som oftest ere forvanskede

eller misforstaaede, men ikke desto mindre dog i Regelen indeholde en sand Kjerne, som det blot gjælder at finde frem, vil dog ingen Genealog ubetinget stole paa deslige Overleveringer inden vedkommende Slægt, hvis de ikke i nogen Grad støttes af historiske Kjendsgjerninger. Men just fordi det saa overmaade ofte er forbundet med Vanskelighed at komme paa det Rene med, hvor megen Sandhed der findes i Slægtens Traditioner, mangler man heller ikke Exempler paa, at de have formaaet at lede Undersøgelserne paa Vildspor og derigjennem fastslaaet Resultater, der i sig selv ere feilagtige, men hvis Rigtighed gjennem lange Tider have staaet uimodsagte og som saaledes have vundet et Slags Hævd i Historien. At det bagefter i Regelen vil være forbundet med Vanskelighed at gjendrive, hvad der saaledes engang er slaaet fast, er naturligt, og navnlig vil vedkommende Familie selvfølgelig i det Længste med Seighed fastholde den traditionelle Opfatning, selv om denne mangen Gang kommer i Strid med de Oplysninger, nyere Undersøgelser have kunnet skaffe tilveie. Hvor upaalidelige disse Resultater ikke desto mindre mangen Gang kunne være, skal nedenfor nærmere blive paavist i et Tilfælde, hvor de forhaandenværende Bevisligheder ingen Tvivl længer tillade om det rette Forhold. At det ofte ikke længer vil lykkes at skaffe fuldstændige Oplysninger tilveie, er en naturlig Ting, naar man tager i Betragtning den ringe Omhu, der lige til de seneste Tider har været anvendt paa at samle og opbevare Archivsager fra ældre Dage. Det vil ofte være en ren Tilfældighed og beroer i Almindelighed paa, om de Kilder, hvor Oplysningerne alene kunne ventes, ere i Behold og tilgængelige, hvilket ikke altid vil være Tilfældet.

Det har, som bekjendt, lige til den seneste Tid i Almindelighed været antaget, at den i Danmark for Tiden blomstrende Slægt Lillienskiold paa Mandssiden nedstammer fra den ved Patent af 26 Mai 1676 i den danske Adelstand optagne Hans Hanssøn (Schmidt eller Smidt), der døde i Bergen 1681 som Commissarius og Assessor i Overhofretten i Norge. Som en naturlig Følge heraf har da Slægten ogsaa i lange Tider udovet adelige Rettigheder og navnlig uden Indsigelse benyttet den Ret til Indskrivning i de adelige Klostre, som nu, efter at enhver i Lovgivningen til Adel knyttet Titel, Rang og Forret ved den danske Grundlov af 5 Juni 1849 § 92 er ophævet, er en af de faa Rettigheder, der endnu er levnet

Adelen som saadan. Har man nu end saaledes anseet det for sikkert, at der har bestaaet en agnatisk Forbindelse mellem den endnu levende Slægt og den adelige Familie Lillienskiold, har man dog ikke været ganske paa det Rene med, paa hvilken Maade den saaledes prætenderede Forbindelse mellem de to Slægter skulde bringes tilveie, idet den nulevende Slægts bevislige Stamfader, Oberstlieutenant Peder Montagne Lillienskiold, dels har været anseet for en Søn dels for en Sønesøn af den adlede Hans Hanssøn. Allerede i dette Tidsskrifts 2det Bind Side 225 Noten har nærværende Meddeler imidlertid havt Anledning til leilighedsvis at gjøre opmærksom paa, at den hidtil antagne agnatiske Forbindelse mellem de to Slægter maa opgives, da den formentlig alene beroer paa en Feiltagelse eller en misforstaaet Familietradition, idet Oberstlieut. P. M. Lillienskiold trods sit Navn og trods de senere Generationers utvivlsomme gode Tro, kun paa Spindesiden nedstammer fra den ovennævnte Hans Hanssøn, hvis adelige Navn og Vaaben han saaledes ganske uberettiget har tiltaget sig, og at den nulevende Slægt derfor heller ikke hørte til den danske Adel, hvis Rettigheder den saaledes ingen Hjemmel har havt til at udøve. Da Familien imidlertid ved kgl. aabent Brev af 13 Febr. 1883 desuagtet har erholdt Anerkjendelse om at henhøre til den danske Adel, har Spørgsmaalet vistnok for en væsentlig Del tabt sin praktiske Betydning, men det har dog ligefuldt sin genealogiske Interesse at bringe Forholdet mellem de to Slægter engang for alle paa det Rene og rydde af Veien den hidtil i dette Spørgsmaal raadende Uklarhed. Forinden man imidlertid gaar ind paa denne Hovedside af Sagen, kan det være af Interesse at forudskikke en kort Fremstilling af, hvad der vides om Stamfaderen for den adelige Slægt Lillienskiold.

Hans Hanssøn (Schmidt, Smidt, Smit, Smith eller Smed)¹⁾ skal ifølge Bergens Borgerbog²⁾ være født i Tønder i Slesvig, hvor Faderen, *»velagtbare og fornemme Mand»* Hans Schmidt, rimeligvis har været Borger og Handelsmand³⁾. Moderen

¹⁾ Hverken han eller hans Brødre brugte selv, saavidt man har kunnet finde, noget Familienavn. Derimod skrev Børnene sig dels Schmidt eller Smidt dels Smed, Smit eller Smith. Den sidste Form brugtes, som det synes, udelukkende af Broderen Henning Hanssøns temmelig talrige Afkom.

²⁾ Ved N. Nicolaysen, Side 72. Naar han i Saml. t. d. norske Folks Sprog og Hist., III. Side 277 Note 4 antages født i Kiel, maa dette være feilagtigt.

³⁾ Ambr. Hardenbechs Ligprædiken over Peder Hanssøn. Kjøbhn. 1680, 4to.

hed Else Pedersdatter.¹⁾ Ligesom Broderen Peder Hanssøn²⁾ aabenbart har været opkaldt efter Morfaderen, saaledes har Hans Hanssøn muligens faaet sit Fornavn efter Farfaderen. Hans maa nemlig i ethvert Fald have været flere Aar ældre end sin oven-

¹⁾ Ibid.

²⁾ Han skal ifølge den over ham af Mag. Ambrosius Hardenbech holdte Ligprædiken, trykt i Kjøbenhavn 1680 in 4to, have været født i Kiel 17 Januar 1617 og døde i Bergen 20 April 1678 (begr. i Domk. 29 April s. A.) 61 A. 3 M. 3 D. gl. Imidlertid kan den første Angivelse ikke være rigtig, eftersom han ligesom 2 af hans Brødre i Bergens Borgerbog (Side 80) udtrykkelig siges at være født i Tønder. Da Borgerbogens Angivelse utvivlsomt støtter sig paa hans egne Meddelelser eller officielle Dokumenter, maa den foretrækkes for Ligprædiken, der formentlig kun refererer Meddelelser fra hans efterladte Enke og Børn, og hvor saaledes en Misforstaaelse let kan have indsneget sig. Indtil Aaret 1633 modtog han privat Undervisning hjemme hos sine Forældre i Skrivning og Regning, men kom i dette Aar i en Alder af 16 Aar i Tjeneste hos Fru Birgitte Brockenhuus, der var gift med Jacob Ulfeld til Egeskov paa Fyen (Fader til Rigshovmesteren Corfits Ulfeld), hvor han dog kun forblev et Aars Tid, da han 1634 tog Tjeneste hos Fru Karen Sehested (en Søster af Hannibal Sehested). Her var han i 6½ Aar, men kom i 1641 til Norge, idet han af Berghauptmand Iver Prip blev ansat som Bergskriver ved Eidsvolds Jernværk, hvilken Stilling han dog kun indehavde 1¾ Aar, da han i 1643 reiste til Bergen, hvorfra han nogen Tid seilede paa Hamburg og Bremen. Derefter tjente han i Aarene 1644 og 1645 som Underskriver i Skriverstuen paa Bergenhuus under Broderen Hans Hanssøn, men blev i 1646 af Henrik Thott ansat som Kobberskriver ved Kobberværket i Søndhordland, hvilket han endnu var 25 April 1648, da han kaldes »*Lehnsherrrens udsikkkede Fuldmægtig over Søndhordlehn*«. (Bergenhuus Lehnregnsk.) Kort efter blev han imidlertid af Ove Bjelke beskikket til Slotsskriver paa Bergenhuus efter Broderen og var tillige Foged i Nordhordlehn. I 1654 (ikke 1652) blev han Raadmand i Bergen, hvor han St. Thomæ Dag (o: 21 Decbr.) s. A. gjorde sin Raadmandsed og blev indskrevet som Borger sammesteds (Bergens Borgerbog, Side 80), men han vedblev fremdeles tillige at være Slotsskriver, i hvilken Stilling han endnu var 3 Febr. 1663. (Bergenhuus Lehnregnsk. No. 662). Senere findes han dog alene kaldet Raadmand, hvilket han var til sin Død, men havde dog allerede forinden 15 Mai 1669 »for hans lange tro tjeniste« erholdt Fritagelse for at møde paa Raadstuen og betjene Retten, naar han formedelst Svaghed eller andet Forfald maatte være forhindret (Aabne Breve for 1669). Han skal ogsaa en Tid have været Forvalter over Alle Helgens Kirkes og Utstens Klosters ved Reformationen seculariserede Gods. (Saml. t. d. norske Folks Sprog og Hist., III. Side 277 Note 4.). Den 4 Januar 1652 ægtede han i Bergen Margrethe Nilsdatter (der i dette Tidsskrifts 2det Bind Side 226 Stamf. ved en Forveksling med Broderen Henning Hanssøns Hustru, der ligeledes hed Margrethe, feilagtig er tillagt Familienavnet Stud). Hun overlevede Manden i flere Aar og havde i 1683 en Proces med Mag. Christopher Hjermann om et Hus i Bergen, til hvis Behandling og Paakjendelse det under 5 Mai s. A. blev paalagt

nævnte Broder, der var født 1617, og om hvem det ogsaa udtrykkelig heder, at han tiende »*hos sin Broder velbr Commissarius Lilienschiold for Underskriver i Skriverstuen*«. Om Hans Hanssøn har været den ældste af Brødrene, af hvilke fire kjendes, er

---

Statholder Gyldenløve at forordne Raadmand Hans Hanssøn Veyer og Hans Jørgenssøn, forrige Foged i Nordfjord, som Commissairer (Norske Missiver). Peder Hanssøn efterlod sig kun 2 Børn, nemlig: 1) Nils Smed, der var født i Bergen 14 Juli 1655 og døde der 1716 (begr. i Domk. 28 Febr. s. A.; cfr. O. Kamstrup, Trifol. met. Funeral. Side 2—9) som Biskop. Han blev Student ved Kjøbenhavns Universitet efter privat Dimission 18 Juli 1672 og studerede først 2 Aar sammesteds. Reiste derefter udenlands, hvor han opholdt sig ved Universiteterne i Vittenberg, Leipzig og flere fremmede Høiskoler, blandt Andet i Leyden, hvor han blev indskreven 11 Aug. 1677 (Personalh. Tidsskrift, V. Side 46.), hvorefter han siden besøgte Italien og Frankrig. I 1680 var han vendt tilbage til Kjøbenhavn, hvor han 17 Juni s. A. blev Magister. Allerede forinden havde han under 9 Decbr. 1678 erholdt Bestalling som Vice-Lector i Bergen (A. B.). Den 4 Marts 1681 fik han Rang som virkelig Lector theol. (A. B.) og 29 April 1684 som Professor i Consistoriet (Norske aabne Breve), efter at han s. A. var tiltraadt som virkelig Lector theol. og Sognepræst til Fane efter Lector Daberg, der døde 2 April s. A. Dette Præstegjeld, der nemlig var henlagt til Lectoratet, havde Daberg ladet bestyre ved en Capellan, men Lector Smed overtog selv de ham som Sognepræst paahvilende geistlige Forretninger i Kaldet, efter af Biskop Randulf under 18 Novbr. 1684 havde erholdt kgl. Ordre til at indsætte ham i Embedet (Norske Missiver). Dog skulde han give den hidtilværende Capellan en billig og nødtørfdig Underholdning, saalænge han levede, eller indtil han paa anden Maade kunde blive befordret. Da noget af Lectoratets Gods i 1684 var bleven udlagt til Militien, erhvervede han 26 April 1684 en kgl. Ordre til Landcommissarius Hiort om at afgive Forklaring om, efter hvis Ordre dette var skeet (Norske Missiver 1684). Under 21 Febr. 1685 blev han fritaget for at svare til hvad der ved Capitulet og dets Administration var forrettet, før han tiltraadte sit Embede (Aabne Breve), og 22 April 1686 bevilgedes det ham, at han strax maatte tiltræde Brugen af Gaardene Raae og Laugdefjord, der i 1661 vare udlagte til Enkesæde for Lectoratet, men som Daberg havde bortbygset til sin efterlevende Enke, der vilde vedblive Brugen af dem, uagtet hun senere var bleven gift paany (Aabne Breve). I 1689 førte han Klage over, at de af Byens Borgere, der havde Avlsgaarde i Fane Præstegjeld, ikke vilde svare ham præstelige Retligheder eller tiende til Kirken. (Canc.-Indl.). Den 17 Marts 1703 erholdt han Brev paa at succedere Biskop Randulf, efter hvis Død den 14 Mai 1711 han ifølge kgl. Bestalling af 12 Juni s. A. (Aabne Breve) ogsaa fulgte denne paa Bergens Bispestol. Under 22 Aug. s. A. fik han derefter Fritagelse for at svare til, hvad der var passeret, før han tiltraadte Embedet (Aabne Breve). Den 20 Januar 1685 fik han kgl. Bevilling til ved en dygtig Person at lade drive Gjæstgiveri paa Bukken, 2 Mile fra Bergen, i et Hus, som han samme Dag erholdt kgl. Tilladelse til at indløse af Sl. Carsten Olufssøns Arvinger, da Grunden, hvorpaa Huset var opført, allerede tidligere tilhørte ham (Aabne Breve). Biskop Smed maa vistnok engang have været en ganske

dog maaske tvivlsomt. I alle Fald kan Broderen Nils Hanssøn¹⁾ neppe have været meget yngre. Hans Hanssøn maa vistnok være født omkring 1610. Thi allerede i 1641 var han Slotsskriver paa Bergenhuus, en Stilling, han neppe kan antages at have opnaaet før i en Alder af 30 Aar eller derover. Som i den Tid sædvanligt og i Lighed med, hvad der ogsaa udtrykkelig berettes om Broderen, har han vistnok i en meget ung Alder maattet drage ud fra Hjemmet, for selv at tjene sit Brød, og er formodentlig paa denne Maade kommen i Tjeneste hos den danske Adelsmand Henrik (Christenssøn) Thott til Boltinggaard paa Fyen, der fra 1635 havde Stavanger Amt i Lehn af Kronen. Thi uagtet man ikke har kunnet finde hans Navn nævnt i Forbindelse med Henrik

---

formuende Mand, thi ved en Overhofretsdom af 28 Oct. 1686, der senere blev stadfæstet af Høiesteret, blev der paa Moderens, hans egne og Søsterens Vegne tilkjendt ham en Fordring stor 6000 Rdl. hos Mag. Hjermann, for hvilken han den 28 Januar 1687 havde gjort Indførsel i Hjermanns Jordegods, som han den 17 Decbr. s. A. fik kgl. Tilladelse til at bortsælge ved offentlig Auction (A. B.). I Bergens Ildbrand 1702 mistede han imidlertid næsten al sin Eiendom. Han eiede ogsaa den adelige Sædegaard Ask ved Bergen, paa hvis Privilegier han 21 Juli 1700 erholdt kgl. Confirmation. Gaarden blev senere af Enken i 1719 solgt til Præsident Christian Krog. (Nordhordlehn og Voss Fogedregnsk. f. 1719). Han var gift med Magdalena Fleischer, med hvem han skal have havt 20 Børn (cfr. (Dansk) Historisk Tidsskrift, 3 R. I. S. 99 fl.). „*Fru Bispinde Smede*“ blev begravet i Bergens Domk. 28 Mai 1732 (Ministbg.). — 2) Else Smed, der blev gift med Jens Hofmann, født i Bergen 22 Mai 1642; † der 28 Marts 1680, Søn af Borgermester Søren Jenssøn og 2den Hustru Gjertrud Hansdatter. Han blev 13 Mai 1661 Student fra Bergens Skole, reiste derefter til England og Holland, hvorfra han efter 2 Aar vendte tilbage. I Aaret 1666 blev han Capellan hos den gamle og sengeliggende Hr. Jonas Pederssøn til Korskirken, men skal først være ordineret til dette Embede 29 Juli 1669. Den 24 Marts 1671 blev han Sognepræst til Korskirken og 12 Mai 1675 Magister. Med sin Hustru, der overlevede ham, skal han have havt 7 Børn (cfr. Alb. Hatting, Forsøg til en Præstehist., 8vo, Side 82 og 146).

¹⁾ Han havde først tjent for Rideløged og Amtsskriver paa Kjøbenhavns og Kronborgs Amter i mange Aar og blev derefter Borgermester i Helsingør, hvilket Embede han i 1658 havde betjent i 12 Aar, men hvorfra han da nylig var bleven forløvet. Under Krigen med Sverige forstrakte han Kongen med Penge og reiste siden til Holland, hvorfra han *si hardeste belcyrings tid* endvidere laante ham 6000 Rdl. og i 1661 yderligere 6000 Rdl. *»till Eders Ko. Mayts Reyses fortsættelse till Arfue Hyldingen udj Norge*. (Cancelli-Indlæg 1670). Som en Belønning herfor fik han 23 Juni 1661 Bestalling som Stiftsskriver i Bergenhuus Lehn efter afg. Anders Madssøn med Bibehold af den Gang og Sæde, han som Borgermester havde havt, indtil han kunde blive bedre aflagt. (A. B.). Den 12 Decbr. 1667 fik han

Thott før efter at denne under 5 April 1641¹⁾ var bleven forlehnet med Bergenhuus efter Jens Bjelke til Østeraat, der samme Dag igjen blev forflyttet til Stavanger²⁾, tør det dog ansees for sandsynligt, at han har været i Thotts Tjeneste allerede forinden han, lige efter at denne havde erholdt sit nye Lehn, optræder som Slots-skriver paa Bergenhuus. Da Slotsskriveren var den af Lehnsherrens private Betjente, der forestod Skriverstuen, førte Lehnets Regnskaber og gennem hvem alle Ind- og Udbetalinger Lehnets vedkommende gik, havde han som Følge heraf ogsaa Lehnets Kasse under sin Varetægt og sad vistnok ofte inde med betydelige Midler. Det var derfor naturligt, at man til denne Post fortrinsvis valgte en Mand, til hvis Retskaffenhed og Nøiagtighed man havde et personligt Kjendskab. Kun paa denne Maade synes det at kunne forklares, at Slotsskriverne regelmæssig skifte med Lehnsherrerne. Man ser saaledes ogsaa Laurits Rasch, der havde været Slots-skriver paa Bergenhuus, medens Bjelke havde Lehnets, følge denne til Stavanger. Rasch kaldes sidste Gang Slotsskriver 30 Mai 1641³⁾,

---

kgl. Confirmation paa sin Bestilling (A. B.), og den 30 Juni 1668 blev den ham bevilget for Livstid. Da der imidlertid synes at være opstaaet Spørgsmaal om at bortforpagte Kirkernes Indkomster, søgte han 6 Mai 1670 om fornyet Confirmation paa Embedet med dets Indtægter, i hvilken Anledning Statholder Gyldenløve under 7 Juni s. A. indstillede ham til i Tilfælde at være den nærmeste til at overtage denne Forpagtning. Imidlertid maa man igjen have opgivet denne Plan, thi 11 Aug. 1670 blev hans Bestilling som Stiftsskriver paany confirmeret. (Norske Regist. XI. f. 712 a). Allerede 9 Juli 1659 havde Ove Bjelke erholdt kgl. Befaling til fra 1 Mai s. A. at bortforpagte Lysekloster til Nils Hanssøn (N. M.), men denne Bortforpagtning blev der neppe noget af. Thi kort efter, den 13 Mai 1660, fik Bjelke en ny kgl. Ordre, i følge hvilken Lysekloster skulde overleveres Nils Hanssøn, til hvem det var pantsat (N. M.). Dagen før udfærdigedes det kgl. Pantebrev paa samme, idet Nils Hanssøn under 12 Juli 1661 for de Forstrækninger han under Krigen havde ydet, til et samlet Beløb af 28,675 $\frac{1}{2}$ Rdl., erholdt Lyse Klosters Lehn og Gods med alle Rettigheder og med Forkjørsret til brugeligt Pant. Den 23 Aug. 1670 fik han Skjøde derpaa. Nils Hanssøn bosatte sig senere i Danmark, hvor han eiede Veilegaard og Lundegaard, og døde før 1678. Han var gift med Else Pedersdatter, en Datter af Borgermester i Kjøbenhavn Peder Pederssøn og Margrethe Clausdatter og Enke efter Professor i Theologi ved Kjøbenhavns Universitet Rasmus Hanssøn Brochmann, der i 1678 som Enke var bosat paa Veilegaard i Sjælland. (Bergenhuus Amts Regnskaber 1677 No. 674 q). Med hende havde han kun to Børn, der begge forbleve i Danmark.

¹⁾ Norske Rigsreg., VIII. Side 40.

²⁾ Norske Rigsreg., VIII. Side 38.

³⁾ Bergenhuus Lehnregnskab No. 624. Laurits (eller Lars) Rasch var en Broder af Lagmanden i Stavanger Jacob Rasch, hvis talrige Descendents

men allerede 26 April s. A. var Hans Hanssøn¹⁾ i denne Stilling, uagtet Henrik Thott først fra Jacobi Philippi Dag (o: 1 Mai) s. A. skulde tiltræde som Lehnsherre paa Bergenhuus²⁾. Hans Hanssøn maa derfor allerede forinden have erholdt sin Beskikkelse til Posten og er formodentlig af Henrik Thott sendt til Bergen for at gjøre sig bekendt med Lehnet og varetage hans Interesser, indtil han selv kunde komme efter, hvilket neppe har kunnet finde Sted før i den følgende Juni Maaned. Som Slots-skriver nævnes Hans Hanssøn endnu 29 April 1648³⁾, men han maa kort efter være bleven Raadmand i Bergen, hvilket han i ethvert Fald var den 5 Febr. 1650⁴⁾. I sin Stilling som Slots-skriver efterfulgtes han nemlig af Broderen Peder Hanssøn, der 12 Febr. 1649 var i denne Stilling⁵⁾, hvortil han ifølge Lig-prædikenen skal være beskikket i Aaret 1648 af Ove Bjelke, der samme Aar fulgte efter Henrik Thott som Befalingsmand

---

paa Spindesiden tildels optog Slægtnavnet Rasch, som paa denne Maade er ført ned til vore Dage. Laurits Rasch blev i 1641 Foged i Ryfylke og fik 29 Juli 1643 kgl. Bevilgning til ved Siden heraf tillige at være Stifts-skriver sammesteds, uanset at dette stred mod en tidligere kgl. Bestemmelse (Norske Rigsreg., VIII. Side 288). Senere blev han Tolder i Ryfylke, hvilket han var 25 Novbr. 1653. Han levede i denne Stilling 23 Jan. 1654, men var afgaaet ved Døden før 21 Juni 1658. Enken Karen Trane, der hørte til den i Stavanger paa denne Tid bosatte anseelige Familie af dette Navn, levede endnu 1 Decbr. 1660. De havde neppe Børn, da Enken vistnok var den Karen Trane, om hvis Efterladenskab der i 1663 var en Proces mellem forskjellige Personer, der neppe kan have været andet end Afdødes Udarvinger. (Retsprotok. No. 2686 og 2691).

¹⁾ Bergenhuus Lehnsregsk. No. 624. Rigtignok kaldes Ove Jønsøn 9 Juli 1641 Slotsskriver paa Bergenhuus, men da Hans Hanssøn baade var i denne Stilling kort før, nemlig 2 Juli, og kort efter, nemlig 13 Juli s. A., kan Ove Jønsøn kun have fungeret ganske midlertidig som Slotsskriver (Bergenhuus Lehnsregsk. No. 624). Ove Jønsøn blev senere Borgermester i Bergen, hvor han tog Borgerskab 11 Jan. 1639 (Bergens Borgerbog, Side 62). Hans Arvinger vare D. Mauritius Owenius, der 8 Novbr. 1670 og 27 Mai 1676 blev indskrevet som Stud. med. ved Universitetet i Leyden (Personalh. Tidsskrift, II. Side 208, IV. Side 234 og V. Side 45), Holger Owesen, Samuel Johannis Schrøder og Johan Friderich Treubler, der 8 Aug. 1676 udstedte Skjøde til Lehnsmanden paa Bergenhuus, Vice-cantsler Marschalck paa et Nøst og et Bolværk nedenfor Nykirken (Bergenhuus Lehnsregsk. No. 674 K.) Se om ham forøvrigt Norske Magasin, ved N. Nicolaysen, II. Side 538.

²⁾ Norske Rigsreg., VIII. Side 40.

³⁾ Bergenhuus Lehnsregsk. No. 631.

⁴⁾ Bergenhuus Lehnsregsk. No. 631.

⁵⁾ Bergenhuus Lehnsregsk. No. 631.

paa Bergenhuus¹⁾. Sandsynligvis staar derfor Hans Hanssøns Udnævnelse til Raadmand i Forbindelse med Henrik Thotts²⁾ Forflyttelse fra Lehnet, der fra 1 Mai 1648 skulde overtages af den nye Lehnsjerre. Han har derfor vistnok omtrent samtidig tiltraadt sit Raadmandsembede. Det er vel endog sandsynlig, at han allerede 9 April 1648 er antagen til Raadmand, da han denne Dag sees at have erhvervet Borgerskab i Bergen³⁾, hvilket i alle Fald for Broderen Peder Hanssøns Vedkommende fandt Sted samme Dag, han aflagde sin Raadmandsed. Foruden Raadmand var Hans Hanssøn tillige Forvalter over Munkeliv og St Hans Kirkegods⁴⁾, men forblev ikke længe i nogen af disse Stillinger, da han allerede 10 Oct. 1650 blev Borgermester⁵⁾, hvilket Embede han dog heller ikke indehavde mere end 2 Aar, da han den 14 Sept. 1652 under et Ophold i Kjøbenhavn fik Bestalling som Lagmand i Bergens og Gulathings Lagdømme⁶⁾. Munkeliv og St Hans Kirkegods forestod han for Corfits Ulfeld eller rettere hans Søn Christian, der hermed var forlehnet. Da Hans Hanssøn i 1658, efter at Ulfeld og hans Slægt ved Freden til Roeskilde igjen var indsat i alle sine Lehn m. v., forskudsvis havde udbetalt denne Indtægterne af Munkeliv og St Hans Kirkegods, der imidlertid paany var forbrudt og igjen overladt Axel Sehested, fik han 8 Novbr. 1661 Ordre til strax at refundere denne Beløbet mod igjen at søge Regres i Ulfelds Bo for sine Udlæg⁷⁾. I 1653 var han i Danmark, hvorhen han den 26 Novbr. 1653 fik Tilladelse til at begive sig »nogen sine Erinder at forrette«⁸⁾, og den 15 Juni 1655 blev han tillige med Lagmanden Nils Ebbesen i Stavanger beordret til at behandle og paadømme en Sag mellem Jens Ibsen og afg. Erik Ottessøns (Orning) Arvinger⁹⁾. Under 22 Juni 1658 blev det ham paalagt i Forening med Stiftsskriver An-

1) Norske Magasin, II. Side 213, og Saml. til det norske Folks Sprog og Hist., III. Side 22, Noten.

2) Henrik Thott blev i 1648 forlehnet med Dronningborg Lehn i Danmark. Cfr. Saml. til det norske Folks Sprog og Hist., III. Side 22, Noten.

3) Bergens Borgerbog ved N. Nicolaysen, Side 73.

4) Bergenhuus Lehnsregnsk. No. 631.

5) Norske Magasin, II. Side 538 og Saml. til det norske Folks Sprog og Hist., III. Side 277, Note 4.

6) Norske Aabne Breve 1652 og Norske Magasin, II. Side 536 og 538.

7) Rentekammerets Protokol (Norske Ordres) No. 209.

8) Norske Missiver 1653.

9) Norske Missiver 1655.

ders Madssøn og Broderen Slotsskriver Peder Hanssøn at forfatte Jordebøger over alt Jordegods i hele Bergenhuus Lehn¹⁾. At Hans Hanssøn maa have været en brugbar Mand, synes ogsaa at fremgaa af, at han, da Throndhjems Lehn, der ved Freden til Roeskilde den 28 Febr. 1658 var bleven afstaaet til Sverige, igjen i Slutten af Aaret var bleven tilbageerobret af de Norske, der under Generalmajor Georg Reichwein tvang den svenske Gouverneur Claes Stjernsköld til den 11 Decbr. s. A. at kapitulere, af Statholderen Nils Trolle under 18 Decbr. næsteften blev constitueret som Befalingsmand over Lehnet²⁾, en Bestilling han derefter forestod, indtil han efter Ansøgning under 12 Marts 1661 »*paa nogen Tid*« blev forløvet for at reise til Bergen, idet Oberst Reinhold von Hoven samme Dag fik kgl. Ordre til under hans Fravær »*midlertidig*« at ligge i Slotsloven³⁾. I Begyndelsen af Mai Maaned havde han dog paany overtaget Lehnet og fik under 22 Oct. s. A. Befaling til at reise til Kjøbenhavn for at give Kongen Oplysninger om Sammes Tilstand m. v.⁴⁾ Herfor blev han dog under 9 Novbr. s. A. fritaget, idet det tillodes ham at vente med Reisen »*indtil paa næstkommende Foraar*«. Den 17 s. M. blev han beskikket til Medlem af en Commission, der skulde dømme mellem Margrethe sl. Hr. Bernt Brunsmands i Throndhjems og Hr. Jens Grøn, Præst ved Hospitalet sammesteds.⁵⁾ Den 18 Novbr. 1661 fik han

---

1) Norske Missiver 1656.

2) Y. Nielsen, De nordenfjeldske Begivenheder i Aarene 1657—1660 (Skoleprogram for Nissens Latin- og Realskole. Chra. 1868), Side 36.

3) Norske Missiver 1661.

4) Ibid.

5) Sjællandske Missiver 1661. Han maa ikke forvexles med den »Laugmand« Hans Hanssøn i Bergen, der 1 Mai 1661 i Forening med Ove Bjelke blev beskikket til Commissarier i en Sag mellem Mogens Munk og Axel Mouats Arvinger (N. M.). Thi af et senere Kongebrev af 23 Mai 1662 til de samme Commissarier angaaende denne Sag sees det, at den der nævnte Hans Hanssøn da var Raadmand i Bergen. Det maa derfor have været den Hans Hanssøn, der var Sorenskriver i Nordhordlehn og Raadmand i Bergen og som fungerede som Lagmand i Bergen, medens den virkelige Lagmand Hans Hanssøn (Smidt) var Befalingsmand i Throndhjem. Se herom nedenfor Side 11 Note 4. Denne Raadmand Hans Hanssøn er derimod ikke identisk med den Hans Hanssøn, der i 1673 blev Vice-Lagmand i Bergen (cfr. Samlinger til det norske Folks Sprog og Hist., VI. Side 646), da denne Sidste var den ovenfor omhandlede Hans Hanssøns ældste Søn Hans, der senere blev Amtmand i Finmarken (Norske Magasin, II. Side 536), og om hvem nærmere Oplysninger findes nedenfor Side 29 Noten.

Confirmation paa sin Lagmandsbestalling, hvorhos det naadigst blev ham bevilget, at han »udi hans Fraværelse« maatte lade Lagstolen forvalte ved sin Broder, Raadmand Peder Hanssøn, dog paa sit eget Ansvar¹⁾. Lehnets Bestyrelse fratraadte han allerede 31 Decbr. s. A.²⁾ og overtog da paany sit Lagmandsembede, der under hans Fravær først en Tid var bleven bestyret af Raadmand i Bergen Christen Hanssøn³⁾ og senere af Sorenskriver i Nordhordlehn Hans Hanssøn⁴⁾. I Aaret 1664 var han svagelig og ansøgte paa Grund heraf om Tilladelse til at lade de af ham afsagte Domme, der vare indankede for den Herredag, der samme Aar

¹⁾ Rentekammerets Protokol (Norske Ordres) 209.

²⁾ Rentekammerets Exped. Protok., VI. 82. — Det var, medens han endnu var Befalingsmand i Throndhjems Lehn, at han paa en Embedsreise i Melhuus Præstegjeld blev overfalden af en drukken Bonde og truet paa Livet. Se herom (Norsk Historisk Tidsskrift, 2. Række IV. Side 202—7.

³⁾ Christen Hanssøn blev Raadmand i Bergen 1651, hvor han første Gang mødte i Retten 19 Juni s. A. (Norske Magasin, II. S. 541). Han var formodentlig født i Kjøbenhavn og var uden Tvivl den Christen Hanssøn, der 27 Mai 1651 tog Borgerskab i Bergen (Borgerbogen, Side 77). I Begyndelsen af Aug. 1658, »*der Svendschen var fiendtlig Indfalden Her udj Sicland*«, drog han paa en liden Skude op til Norge, hvor han først bragte Budskab om Fiendens Indfald. Siden havde han, efter sin egen Beretning, »*i tre Aars tid*« betjent Lagstolen i Bergen under Hans Hanssøns Fravær i Throndhjem, men dette kan neppe være ganske correct, eftersom Sorenskriveren i Nordhordlehn Hans Hanssøn ifølge en af Otto Bjelke bekræftet Erklæring i denne Tid betjente Bergens Lagstol i 3 Aar »uden alleene paa en kort Tid at St. Christen Hansen Raadmand og Jørgen Poss, nu ko. Ma. Foyet i Nordfiord, det før min Ankomst forrettede«. (Cancelli-Indl. 1665.) Han søgte i 1662 om at erholde Borgermesters Løn, eftersom han havde voxne Børn, som han ønskede at holde til Studierne, hvilket ogsaa bevilgedes ham, idet det ved aabent Brev af 14 Juli s. A. blev bestemt, at han skulde oppebære 400 Rdl. aarlig, eller den samme Løn, der tilkom Borgermesteren, men at der samtidig kun skulde være 7 Raadmænd i Bergen. Han døde i Bergen 15 Juni 1663. (Norske Magasin, II. Side 220).

⁴⁾ Han havde først i 15 Aar været Lagthingsskriver i Bergen, først hos Jacob Hanssøn og siden hos dennos Eftermand Hans Hanssøn. Derefter blev han Raadmand i Bergen og er maaske den Hans Hanssøn, der 28 Juli 1643 tog Borgerskab i Bergen (Borgerbogen, Side 66). I 1659 blev han af Ove Bjelke tillige beskikket til Sorenskriver i Nordhordlehn og erholdt kgl. Bestalling paa Embedet 28 Juni 1662. Medens Hans Hanssøn var Befalingsmand i Throndhjem, bestyrede han i næsten 3 Aar hans Lagmandsembede i Bergen og blev 29 Marts 1665 af Ove Bjelke befuldmagtiget til at udskrive Folk til kgl. Søjteneste (Cancelli-Indl. 1665). Da Torkel Sommerfeldt, der 18 April 1664 var beskikket til Byfoged i Christianssand (A. B.), 22 Decbr. 1664 havde faaet Bestalling som Skifteskriver i Bergens By og over alt Bergenhuus Lehn (A. B.) samt 9 Juni 1665 tillige

skulde afholdes i Christiania, forsvare ved en Fuldmægtig¹). Paa samme Tid benyttedes han dog i andre vigtige Forretninger. Saaledes var det ham i 1665 paalagt at besigtige alle Gaarde og Jordeparter i Bergenhuus Lehn, sandsynligvis i Anledning af den ved Rescript af 23 Januar s. A. befalede nye Matriculering, men denne Forretning faldt ham dog for besværlig, hvorfor han ogsaa under 8 Aug. s. A. søgte om, »at hand derudindenn motte nyde behørig Assistentz eller och forschaanis« derfor, eftersom »samme Commission hannem fulder fast umuelig i Mange Aar thil Ennde at bringe«. Foruden at han nemlig fremdeles var »hel svag« og ikke i Besiddelse af de fornødne Kræfter til at forrette slig besværlig Commission, eftersom Amtet var vidtløftigt og Reiserne saa besværlige, at de »moxen maa sche med største liffs fare«, havde han ikke alene sit Lagmandsembede at bestyre, men var desuden under Ove Bjelkes hyppige Fravær befuldmægtiget til at forestaa Lehnet, hvorhos han tillige af General Claus von Ahlefeldt var bleven udnævnt til Medlem af det ifølge Rescript af 7 Juli 1665 oprettede Admiralitetsraad nordenfjelds²). Som en Følge af dette Andragende blev han ogsaa under 17 Sept. s. A. fritaget for at foretage den befalede Besigtigelse af andre Gaarde end de, der vare beliggende i Nordhordlehn og Yttre Sogns Fogderi³). Den 29 Decbr.

---

som Raadmand i Bergen (A. B.), søgte Almuen i Nordhordlehn i Okt. 1665 om, at Hans Hansson, med hvem de vare vel fornøiede, fremdeles som hidtil maatte betjene Arveskifterne der i Sorenskriveriet, hvilket Andragende ogsaa anbefaledes af Gyldenløve, der under 10 Jan. 1666 fandt den indførte Ordning meget uhensigtsmæssig. Som en Følge heraf blev Hans Hanssøn ved Aabent Brev af 31 Jan. 1666 for sin Levetid bevilget som hidtil ogsaa at betjene Skifterne i sit Sorenskriveri (Norske Registr. XI. fol. 592 b). Den 23 Juni 1669 fik han kgl. Bestalling som Raadmand dog uden Løn, indtil en saadan blev ledig (A. B.), og erholdt Confirmation herpaa 2 Novbr. 1669 (A. B.) og 19 Febr. 1670 (A. B.). Den 8 Decbr. 1683 (A. B.) fik han Chr. N. Aboe adjungeret i Sorenskriveriet (A. B.), fra hvilket han 9 Juni 1685 fik Afsked for bedre at kunne passe sine Forretninger som Raadmand (A. B.) — Han var fra 1669 gift med Karen Corneliidatter de Lange, hvem han ifølge kgl. Bevilling af 10 Juni 1669 ægtede uden Trolovelse og Lysning (A. B.). Med hende havde han i alle Fald 2 Sønner, Hans og Lars.

¹) Norske Missiver 1664.

²) Cancelli-Indlæg 1665.

³) Norske Missiver 1665. Under samme Dato blev Raadmand Hans Jenssøn Ørbech beordret til at foretage den befalede Besigtelse i Indre Sogn, Voss og Hardanger, Borgermester Peter Trojel i Søndhordland, Borger og Indvaaner i Bergen Jens Madssøn i Sønd- og Nordfjord og Sorenskriver Hans Hanssøn i Søndmøre Fogderi. (N. M.).

1665 blev han udnævnt til Commissarius i Norge og »Assessor i voris høieste Ret der sammesteds«¹⁾, paa hvilken Bestalling han ogsaa erholdt kgl. Confirmation 9 Juli 1670²⁾). Hvad herved menes er imidlertid ikke ganske klart. Da Norge endnu ingen egen Høiesteret havde, skulde man antage, at der maa være sigtet til Overhofretten, skjønt rigtignok ogsaa denne først blev oprettet ved Forordningen af 14 Marts 1666³⁾). Dens Organisation kunde dog allerede forinden være paatænkt, da Statholder Gyldenløve allerede 22 Marts 1664 havde foreslaaet Oprettelsen af en saadan Domstol for Norge, hvilket Forslag han atter i 1666 fremkom med, da Planen omsider bifaldtes⁴⁾). Af Bestallingen fremgaar det nemlig klart, at Hans Hanssøns Udnævnelse ikke gjaldt den for Norge og Danmark fælles Høiesteret, der var bleven oprettet ved Forordningen af 14 Febr. 1661⁵⁾). Det er imidlertid muligt, at man nærmest har sigtet til de almindelige Herredage, der fremdeles vedbleve, og som sidste Gang holdtes i Christiania i Aaret 1664⁶⁾). I det kgl. aabne Brev af 26 April d. A., hvorved det bestemtes, at der den paafølgende 1ste August skulde afholdes en saadan Herredag i Christiania, hvortil Statholderen under 4 Juli s. A. havde faaet Befaling at indfinde sig for med andre gode Mænd at sidde Retterthing, kaldes denne nemlig for »Høieste-Ret«⁷⁾). Det er derfor tænkeligt, at det har været Meningen at udnævne Hans Hanssøn til en af de »gode Mænd«, der skulde møde ved mulige senere Herredage. Hvorledes det imidlertid end forholder sig hermed, erholdt Hans Hanssøn i alle Fald 26 Juni 1666 af Statholder U. F. Gyldenløve ifølge den denne givne Bemyndigelse Udnævnelse til Assessor i Overhofretten, hvilken Bestalling ogsaa 20 Febr. 1667⁸⁾) og 9 Juli 1670 erholdt Kongens Confirmation⁹⁾). Da Overhofretten kun var samlet en kort Tid hvert Aar, var dette Embede nærmest at betragte som en Ærespost, der hverken gav Indehaveren nogen Indtægt eller lagde synderlig Beslag paa hans

---

¹⁾ Norske Aabne Breve 1665.

²⁾ Norske Aabne Breve 1670.

³⁾ Wessel Bergs Rescriptsamling, I. Side 44.

⁴⁾ Meddelelser fra Rigsarchivet, I. Side 333 fl.

⁵⁾ Kgl. Forordninger efter Chr. den 4des Reces. 4to.

⁶⁾ Norsk Tidsskrift for Videnskab og Literatur, udg. af C. Lange, V. Side 151.

⁷⁾ Wessel Bergs Rescriptsamling, I. Side 33.

⁸⁾ Cancelli-Indlæg og Norske Aabne Breve 1667.

⁹⁾ Norske Aabne Breve 1670.

Arbeide, og man skulde derfor tro, at Hans Hanssøn som Commissarius har havt et virkeligt Embede og ikke alene en Titel, uagtet det rigtignok ikke bestemt vides, hvilke Forretninger der vare henlagte under Samme. Det forholder sig nemlig ikke saaledes, som man har ment, at hans Udnævnelse til Commissarius og Assessor i Overhofretten »ikke medførte Entledigelse fra Laugstolen«¹⁾; thi hans Svigersøn Jens Toller²⁾, der allerede tidligere var bleven beskikket til Vice-Lagmand over Bergens og Gulathings Lagdømme med Expectance paa Embedet, naar Hans Hanssøn afgik derfra, blev kort efter under 11 Januar 1666 udnævnt til

¹⁾ Saml. t. d. norske Folks Sprog og Hist., III. Side 277, Note 4.

²⁾ Jens Nilssøn Toller (eller Tolder) var en Søn af den rige Borgermester i Christiania Nils (Nilssøn) Toller, den første af denne haderslevske Slegt, der kom til Norge, og Tolderdatteren Karen Davidsdatter Luft (eller Lucht) fra Helsingør. Han var født 1636, uden Tvivl i eller ved Christiania, og blev 20 Decbr. 1652, privat dimitteret, Student ved Københavns Universitet (Universitetsmatr.). Senere har han vistnok flere Aar studeret i Udlandet, blandt Andet ved Universitetet i Leyden, hvor han findes immatriculeret 15 Aug. 1658 som Stud. polit. (Personallist. Tidsskrift, II. S. 201). Efter sin Hjemkomst blev han 27 April 1659 ansat som Conrector ved Latinskolen i Christiania (Capitulsprotk.). Han kaldes da „hæderlig og vellærd Person“ og maa derfor sandsynligvis udenlands have erhvervet sig en højere academisk Grad, da en Student i den Tids Sprogbrug neppe tillægges Prædicat af „hæderlig og vellærd“. Den 10 Sept. 1664 fik han Bestalling som Vice-Lagmand i Bergen og Gulathings Lagdømme (A. B.) og blev 8 Decbr. s. A. fra 1 Januar 1665 at regne tillige udnævnt til at være »Amtsskriver paa vort Slot Bergenhuus« med aarlig Løn af 300 Rdl. (Bestallingsprot. fol. 188.) Under 11 Jan. 1666 blev han virkelig Lagmand efter Svigerfaderen. Paa denne Tid har han ifølge kgl. Befaling været i København „for videre vorcs naadigste Ordre og Villie at erfare“, men kort efter at han var bleven udnævnt til Lagmand, fik han under 22 Januar s. A. igjen Befaling til strax at begive sig op til Norge, „efterdi det nu er expederet“, som det heder (N. M.) Paa sin Bestalling som Lagmand erholdt han kgl. Confirmation 19 Mai 1670 (A. B.). Under 24 April 1668 fik han bevilget 150 Rdl. aarlig af Fisketienden i Bergenhuus Lehn „for sin allerunderdanigste gjorte Tjeneste udi den engelske Attaque for Bergen“, hvilken Bevilgning 5 April 1669 ogsaa blev udvidet til at gjælde hans Hustru for hendes Levetid, om hun overlevede ham. Ved den „engelske Attaque for Bergen“ menes den Træfning, der 2 Aug. 1665 fandt Sted paa Bergens Havn mellem en engelsk Flaade paa den ene Side og en hollandsk Koffardiflaade og de Norske paa den anden Side. En rig hollandsk Koffardiflaade var nemlig for at undgaa at blive taget af en stor engelsk Flaade, der krydsede i Skagerak, løbet ind i Bergens Havn, hvor den befandt sig paa neutral Grund. De engelske Underhandlere i København havde imidlertid under 23 Juli 1665 afsluttet en Traktat med Danmark, ifølge hvilken det tillodes den engelske Flaade at løbe ind i Bergens Havn for at bemægtige sig Hollænderne, mod at Danmark

virkelig Lagmand sammesteds¹⁾. I Aaret 1667 deltog Hans Hanssøn i Overhofrettens Forhandlinger²⁾, men dette har vistnok ogsaa

fik Halvdelen af Byttet. Da Englænderne imidlertid skulde udføre sit Forehavende, havde endnu ikke Commandanten paa Bergenhuus erholdt nogen Meddelelse om den mellem Danmark og England afsluttede Traktat og negtede derfor den engelske Flaade at løbe ind i Havnen. Da den desuagtet forsøgte paa at bemægtige sig den hollandske Flaade, der tappert satte sig til Modværge, vendte ogsaa Fæstningen sine Vaaben mod Englænderne, der omsider maatte fortrække med uforrettet Sag. Under de Forhandlinger, der i denne Anledning førtes mellem den engelske Admiral og Commandanten paa Bergenhuus, benyttedes Jens Toller, der, som man maa formode, altsaa vel har skilt sig godt fra sit Hverv. Den 1 Juli 1672 søgte han om at blive Assistents- og Overhofrets-Raad med en aarlig Gage af 500 Rdl., da han »nu paa det niende Aar haffuer betient det vanskelige Laugmandsembede udi Eders Kongelige Mayestetz Kiøbsted Bergen och disforuden hafft adskillige vanskelige reyser och commissioner offteste icke uden øyensiumlig liffs og leffnets Fare» med en Indkomst af det højeste 250 Rdl.“ (Cancelli-Indlæg 1673) og udnævntes ogsaa 30 Januar 1673 til Assistentsraad ved Overhofretten med 200 Rdl. i aarlig Løn og med Rang som Assessor i Høiesteret. Under 26 Mai 1676 blev han samtidig med Svigerfaderen optagen i Adelen med Navnet Rosenheim. I 1677 blev han Stiftamtmand i de Vesterlehnske Amter og Amtmand i Lister og Mandals Amt, var i 1679 Justitiarius i Overhofretten og blev i 1681 tillige Amtmand i Nedenæs og Bamble indtil 1 Oct. s. A. Den 5 Febr. 1681 fik han Tilladelse til at reise til Bergen i Anledning af Svigerfaderens Død og Skiftet efter ham. (N. M.). I 1689 blev han Overkrigscommissaire ved de ifølge Tractaten af 15 Aug. s. A. Kong Wilhelm den 3die af England overladte danske Tropper, der benyttedes i Irland mod den fordrevne Jacob den 2den, der med Understøttelse af Ludvig XIV havde sat sig i Besiddelse af den største Del af Øen. Jens Rosenheim døde her i Dublin 1690 og blev begravet sammesteds. Han erholdt efterhaanden Titlen af Cancelli-, Kammer-, Commerce-, Justits- og Etatsraad, blev ved Rescript af 10 April 1680 beordret at tiltræde den da nedsatte danske Lovcommission og var senere Medlem af de forskjellige Commissioner, der vare nedsatte til Udarbejdelsen af Chr. V's norske Lov (cfr. L. M. Aubert, De norske Retskilder, S. 354). Han var gift 2 Gange: 1) c. 1666 i Bergen med Anna Hansdatter „Smed“, død c. 1680 (?); de oprettede 15 Sept. 1674 reciproct Testamente, der confirmeredes 21 Oct. s. A. (A. B.). 2) c. 1680(?) med Anna Catharina Compoteller, der døde i Kjøbenhavn 1701 og blev begravet i Helsingør. Han havde, uvist i hvilket Ægteskab, 1 Søn: Christian Ulrik R., der havde staaet som Fønrik i Smaaløhnske Infreg., men i 1698 var afgaaet med Pension. Han døde paa Bragerne 1700 og Liget blev 19 Mai s. A. om Aftenen ført til Kobbervigtangen og der indsat i en Begravelse i Kirken (Bragerne Ministerialbog.). Senere maa han imidlertid være ført til Helsingør (se L. Boesen, Helsingørs Beskrivelse, S. 128).

¹⁾ Norske Aabne Breve 1670 og Norske Registre, XI., fol. 587 b.

²⁾ Overhofrettens Afsigtsbog for 1667.

været den eneste Session, i hvilken han har været tilstede. Thi kort efter overtog han Bergenhuus Lehn efter den under 15 Mai s. A. afdøde Generalmajor Georg Reichwein¹⁾, hvilket Embede han derefter midlertidig forestod i noget over 2 Aar, nemlig indtil Vice-Cantsler Johan Fredrik Marschalck i Aug. Maaned 1669 tiltraadte Lehnet²⁾. I denne Tid kan det ikke sees, at han har deltaget i Overhofrettens Forhandlinger, der endog det sidste Aar ved kgl. Missive af 16 Januar paa Grund af, at der *ikke skal vere sager af synderlig importantz*« blev opsat og *til it andet aar prolongeret*«³⁾. Og ved aabent Brev af 9 Juni 1669 blev Hans Hanssøn fritaget for aarligen at reise til Overhofretten, naar han *»formedelst Svaghed eller anden forfald louligen forhindret er*«, hvilken Tilladelse han ganske vist ikke har undladt at benytte sig af. Ved samme aabne Brev blev det ham ogsaa bevilget, at han maatte beholde den Rang, som han havde havt medens han forvaltede Bergenhuus Amt, og herpaa erholdt han den 9 Juli 1670 kgl. Confirmation⁴⁾. Under 2 April 1670 blev det ham paalagt i Forening med Oberstl. Christian Holberg og Kvartermester Coucheron at besigtige nogle Pladse i Bergen, hvorom der var Tvist mellem Commandanten Johan Caspar Cicignon og den rige Hr. Peder Finde, Provst og Sognepræst til Forde⁵⁾, og ved Patent af 26 Mai 1676 blev han optagen i den danske Adelstand under Navnet Lillienskiold og med det i Adelslexicon beskrevne Vaaben⁶⁾. Uagtet en saadan Ophoielse ikke vilde have været noget paafaldende ligeoverfor en Mand, der som Hans Hanssøn ikke alene maa have været i Besiddelse af en betydelig Formue, men som tillige gjentagne Gange indehavde anseelige Embedsstillinger, kan det vistnok ikke feile, at det neppe alene har været hans lange og tro Tjeneste, der har forskaffet ham hans adelige Skjold og Hjelm. Det ligger i alle Fald nær at formode, at det gode Forhold, hvori han aabenbart har staaet til den mægtige Statholder, ikke har været uden væsentlig Betydning. Med Gyldenløve var han formodentlig bleven kjendt i 1665, da denne opholdt sig

¹⁾ Norske Magasin, II. Side 534.

²⁾ Ibid. og Norske Aabne Breve 1669.

³⁾ Norske Missiver 1669.

⁴⁾ Norske Aabne Breve 1670.

⁵⁾ Norske Missiver 1670.

⁶⁾ Lexicon over adelige Familier, I. S. 331, og Holms Saml. til et Dansk-Norsk Adelslex. (Msc., No. 106, fol. p. Univ. Bibl. i Chra.).

i Bergen, hvor han boede hos Hans Hanssøn¹⁾. Da Vice-Cantsler Johan Fredrik Marschalck den 16 Marts 1679 afgik ved Døden, overtog Hans Hanssøn paany Bestyrelsen af Bergenuhus Lehn²⁾, og uagtet Amtmand Otto Bjelke til Saxlund den 31 Marts 1679 fik Statholder Gyldenløves Ordre til at begive sig til Bergen »*Slodzloven ad interim at forvalte*«³⁾, maa dog Hans Lillien-skiold have vedblevet at bestyre Lehnet, eftersom han endnu 31 Jan. 1680⁴⁾ var i denne Stilling, hvortil han var beordret „*af Hans Høye Excellents (v: Gyldenløve)*“⁵⁾. Han kaldes 5 Decbr. 1679 Stiftsamtsforvalter⁶⁾ og forblev i denne Stilling, indtil han selv den 5 Novbr. 1681 afgik ved Døden⁷⁾ i Bergen i en Alder af c. 70 A. gl. Hans Liig blev uden Tvivl bisat i den af ham i 1673 byggede murede Begravelse ved Domkirken⁸⁾.

Hans Hanssøn var, som allerede nævnt, en meget formuende Mand og Eier af betydelige faste Eiendomme paa forskjellige Steder i Bergens Stift. Da der i Anledning af den skaanske Krig ved Forordningen af 26 Oct. 1676 blev paabudt en extraordinair Krigsstyr i Norge, var han derfor ogsaa en af de i Alt kun 15 Personer, der opførtes i 1ste Classe, der skulde svare 1¹/₂ Rdl. om Dagen⁹⁾. Ved Skjøde af 28 Juni 1658 købte han af Tage Thotts Enke og Arvinger Losne Gods i Evindvigs Præstegjeld med tilliggende Gaarde, hvorpaa han den 25 Januar 1666 erholdt kgl. Confirmation¹⁰⁾. Hertil hørte ogsaa en Del Grunde i Bergens By, paa hvilke han dog maatte erhverve Fæste af Befalingsmanden paa Bergenuhus. Saaledes fik han 23 April 1668 kgl. Confirmation paa Ove Bjelkes Fæstebrev af 19 Marts 1656 paa en Grund ved Kroppedammen i Dreggen¹¹⁾. Han eiede tillige en Fjerdedel af den paa Søndmøre beliggende Del af Giske Gods, som han tillige med sine Brødre¹²⁾ havde indløst fra Gabriel

1) Norske Magasin, II. Side 222.

2) Norske Magasin, II. Side 535.

3) Statholderskabets Resolutionsprotok. 1670—89 (No. 23), fol. 273^b.

4) Ibid. fol. 276.

5) Bergenuhus Amts Regnskaber 1679. (No. 674°).

6) Ibid.

7) Cancelli-Indlæg 27 Jan. 1682.

8) cfr. Norske Magasin, II. Side 522.

9) cfr. Norske Samlinger, (8vo), II. Side 472.

10) Aabne Breve 1666.

11) Aabne Breve 1668.

12) H. Strøm, Beskrivelse over Søndmøre, II. Side 109 og Aabne Breve 1669. For-

Marselis, der oprindeligt havde det til Pant af Kronen for Forstrækninger, men senere under 14 Aug. 1657 havde faaet kgl. Skjøde derpaa¹⁾). I Forening med Generaltoldforvalter Herman Garmann havde han for Fordringer paa Kronen til et samlet Beløb af 24,735 Rdl. erholdt Pant i de i Bergens Stift og Ryfylke Fogderi liggende Dele af Munkeliv og St. Hans Kirkegods, hvilket de senere den 10 April 1662 erholdt Skjøde paa for en Kjøbesum af 41,069 Rdl. 16 Sk., hvori dog den førnævnte Pantsum skulde likvideres²⁾). Den 29 Oct. 1678 fik han ogsaa Skjøde paa en stor Del Gods, der havde hørt til Bergens Domkirkes Provsti eller det

uden de tidligere omhandlede Brødre Peder og Nils Hanssøn havde han endnu en Broder Henning Hanssøn, der i 1652 kaldes »*Foged paa vor Gaard Giske*«. Han var som Brødrene født i Tønder og havde først havt Giske i Forpagtning af Hannibal Sehested, men da dette tilligemed Sehesteds øvrige Gods var bleven inddraget under Kronen, fik Henning Hanssøn det 21 Mai 1652 for 3 Aar i Forpagtning af Kongen mod en Afgift af 1160 Rdl. »*saaledes som han det af Hannibal Sehested havt haver*« (A. B.). Den 5 Aug. 1654 fik han Forpagtningen fornyet for 3 Aar (A. B.) og 24 Juli 1656 atter indtil videre (A. B.). Den 11 Jan. 1656 fik han Confirmation (A. B.) paa en Mølle paa Sandvig Gaard, som hans Svigerfader, daværende Raadmand, senere Borgermester i Bergen, Rasmus Lauritssøn Stoud den 14 Sept. 1617 havde købt af Fru Anna Rosenkrantz. Senere kom han i Besiddelse af det til Gabriel Marselis pantsatte Giskegods paa Søndmøre, som han eiede sammen med sine Brødre. Den 13 Jan. 1657 tog han Borgerskab i Bergen og kaldes da »*Ombudsmand over Giske*« (Bergens Borgerbog, S. 84) og blev kort efter Raadmand i Bergen, hvilket han var 2 Decbr. 1658 (Bergenshuus Lehnsergsk. No. 659). Han var gift med Margrethe Rasmusdatter Stoud, en Datter af Borgermester i Bergen Rasmus Lauritssøn Stoud og Anna Søfrens datter. Hun overlevede Manden og ægtede 2) Sognepræst til Borgund Hr. Christopher Pederssøn Hjermann, der døde 1639 i Bergen, efter i 40 Aar at have været Provst over Søndmøre Provsti. Han var født i Bergen, hvor Faderen Peder Hjermann var bosat, og havde først været collega i Bergens Skole. (Norske Magasin, II. S. 634). Hans 1ste Hustru hed Berete Svendsdatter. Margrethe Stoud boede paa Hankø i Borgund og kaldes derfor ofte »*Margrethe i Hankens*«. I sit 1ste Ægteskab havde hun mange Børn, nemlig foruden de i dette Tidsskrifts 2 Bind Side 226 Stamt. nævnte endvidere: Anna Henningsdatter S., gift med Raadmand Iver Christenssøn i Bergen. 2) Otto Hønningssøn, der døde i Kjøbenhavn og 3) Gerthrud Henningsdatter S. — Sønnen Byfoged i Bergen Hans Henningsøn Smith blev gift 26 Novbr. 1678 (trol. 27. Jan. s. A.) i Akershus Slotsmenighed (viet »*i Huset*«) med Susanna Sophie Frich.

¹⁾ H. Strøm, Beskrivelse over Fogderiet Søndmør, II. Side 109.

²⁾ Skjødeprotokol 1661—1670, fol. 56—70.

saakaldte Apostelgods, tilligemed Sigt og Sagefaldet¹⁾, der under 25 Juli 1661 af Kongen for c. 35,067 Rdl. var bleven pantsat til Borgermester Peder Pederssøn i Kjøbenhavn og Carl Rosenmeyer²⁾, hvilke igjen havde overdraget sin Ret til Hans Hanssøn for 34,016^{1/2} Rdl. Den 11 Sept. 1662 fik han Kongeskjøde paa Fladøen, Kongsøen og Herlø, hvilke Eiendomme skjænkedes ham til Erstatning for 2de Gaarde i Søndfjord, skyldende 3 Løber Smør, som han mod dobbelt Vederlag havde erholdt ved Mageskifte med Kronen, men som desuagtet ved en Feiltagelse senere af Kongen vare solgte til Biskop Hans Svane³⁾. I Bergen eiede han et muret Huus, den saakaldte »*Rosenkrantz's Muur*«, som han havde kjøbt af Borgermester Rasmus Lauritssøns Arvinger, men senere afstod til Sønnen Jonas⁴⁾. Desuden eiede han en større Del af Gaarden Slinde i Sogndal⁵⁾, som han imidlertid den 25 Juni 1656 mageskiftede med Kronen, af hvem han til Vederlag erholdt Hafstad i Søndfjord, og erholdt herpaa kgl. Confirmation 25 Juli s. A.⁶⁾. Ligeledes eiede han Gaarden Hop paa Askøen ved Bergen og muligens ogsaa Sletten i Lindaas Præstegjeld. Hop, der tidligere hørte til Lagstolens Gods, havde han erholdt ved Mageskifte mod nogle Gaarde i Sogn, og paa dette Mageskifte erholdt han 2 Oct. 1651 kgl. Confirmation⁷⁾. Ved Aabent Brev af 10 Oct. 1652 fik han Fritagelse for at svare Odelskat af sit Gods i Bergenhuus Lehn⁸⁾ og fik 26 Juli 1656 fornyet Confirmation herpaa⁹⁾.

Hans Hanssøn var 2 Gange gift. Hans 1ste Hustru hed Margrethe Jonasdatter og var en Datter¹⁰⁾ af Provst i Nordhordlands Provsti og Sognepræst til Korskirken i Bergen Jonas Pederssøn, en Præstesøn fra Thronenæs i Nordland, og Anna Jensdatter Mechelborg¹¹⁾. Da Hr. Jonas Pederssøn først

¹⁾ Ibid., fol. 16—18.

²⁾ Ibid., fol. 13—15.

³⁾ Ibid., fol. 100—102.

⁴⁾ Cancelli-Indlæg ¹²/₂ 1689.

⁵⁾ J. Kraft, Topografisk-Stat. Beskrivelse over Kongeriget Norge, IV. Side 783.

⁶⁾ Aabne Breve 1656.

⁷⁾ Aabne Breve 1651.

⁸⁾ Aabne Breve 1652.

⁹⁾ Aabne Breve 1656.

¹⁰⁾ Cancelli-Indlæg 1669.

¹¹⁾ Om Hr. Jonas Pederssøn og Hustru se Norske Magazin, II. Side 618, A. Hatting, Forsøg til en Præste-Hist., 8vo, Side 145, og Norske Saml., 8vo, II. Side 499 og 512.

blev gift i Aaret 1619¹⁾, kan Datteren ikke være født før 1620. Maaske har hun dog været noget yngre og i saa Fald neppe det ældste af Hr. Jonas's 8 Børn²⁾. Thi da Hans Hanssøns ældste Barn, Datteren Else, neppe kan være født før c. 1644, kan Moderen neppe heller være født før 1624. Atten til tyve Aars Alderen synes nemlig paa denne Tid i Regelen at have været den Alder, i hvilke Kvinder indgik Ægteskab. Margrethe Jonasdatter døde i Bergen 1654; thi den 22 Marts d. A. skiftede Hans Hanssøn med sine 6 Børn af dette Ægteskab, hvis Arv efter Moderen med Hr. Jonas Pederssøns Samtykke blev fastsat til 8000 Rdlr., der skulde blive staaende hos Faderen, som skulde svare 3 % Rente af Capitalen, hvilken han lovede at anbringe i godt Jordegods³⁾. Som en Følge heraf oprettede han ogsaa under 30 Marts 1664 et Dokument, hvori han erklærede at have overdraget sine 2 Sønner og 4 Døtre Losne Gods, Fjerdeparten af Giske Gods og Gaarden Herlø med Fladøen og Kongsoen, der havde en samlet Skyld af 7 Løber Smør, hvilket Jordegods ved Lodkastning skulde deles mellem Børnene *»naar de kommer til laugalder och det begierer«*⁴⁾. Ved denne Eiendoms-overdragelse erholdt disse dog Værdier til et høiere Beløb end den Arv, de ifølge Skiftet efter Moderen tilkom. Thi Losne Gods havde kostet 4000 Rdlr., og for den Hans Hanssøn tilhørende Fjerdepart af Giske havde han givet 4412 Rdlr., hvilket tilsammen allerede udgjorde mere end de 8000 Rdl., der var deres mødrene Arv. Desuden erholdt de ogsaa som nævnt Herlø med tilhørende Gods⁵⁾. Saavel det efter Moderen holdte Skifte som den senere Disposition erholdt under 5 Febr. 1669 kgl. Confirmation⁶⁾. Da der i det i 1664 oprettede Dokument ingen Antydning findes til, at Hans Hanssøn paa denne Tid paany var indtraadt i Ægteskab, kunde man paa Forhaand være tilbøielig til at sætte hans 2^{det} Ægteskab i Forbindelse med Erholdelsen af den kgl. Confirmation, der søgtes af Svigersønnen Peder Pederssøn, der da opholdt sig i Kjøben-

---

1) Norske Saml., 8vo, II. Side 499.

2) Norske Magasin, II. Side 618. Antages det, som Side 6 anført, at Hans Hanssøn var født c. 1610, bliver dog maaske Aldersforskjellen mellem ham og hans Hustru temmelig stor.

3) Cancelli-Indlæg 1669.

4) Aabne Breve og Cancelli-Indlæg 1669.

5) Ibid.

6) Ibid.

havn, som det heder »paa min Kiere høstrues Faders Saavel som paa Egen och medarffvingers Weigne«¹⁾, saameget mere som Hans Hanssøn vistnok ogsaa selv paa denne Tid har opholdt sig i Hovedstaden, da han 7 Jan. s. A. havde erholdt Tilladelse til at reise ned til Danmark i sine »magtpaaliggende Ærinder«²⁾. Dette vilde dog være feilagtigt. Hans Hanssøn var nemlig allerede gift med sin 2den Hustru Anna Jensdatter i 1661³⁾, ja det er vel endog høist sandsynligt, at han allerede i 1656 maa have ægtet hende. Den 26 Juli 1656 erholdt nemlig, som ovenfor nævnt, Hans Hanssøn kgl. Confirmation paa den ham under 10 Oct. 1652 bevilgede Fritagelse for at svare Odelsskat af sit Jordegods i Bergenhuus Lehn⁴⁾ og i det selv samme Aabne Brev fik ogsaa Anna Jensdatter, der forøvrigt ikke deri findes angivet at være hans Hustru, ligeledes kgl. Confirmation paa en den 31 Mai 1649 kgl. confirmeret Bevilling af 8 Sept. 1640, hvorved hun paa Grund af den Skade, hun havde lidt i Bergens Ildebrand, erholdt Fritagelse for at svare Odelsskat af noget Jordegods, hun havde tilforhandlet sig⁵⁾. Da begge disse Bevillinger ere confirmerede i samme Brev, er der vistnok ingen Tvivl om, at Hans Hanssøn, om han end ikke paa denne Tid har været gift, dog i ethvert Fald maa have været forlovet eller trolovet med den i Brevet nævnte Anna Jensdatter, der forøvrigt maa have været en formuende Dame, eftersom det i Kongebrevet af 1656 tilføies, at det Jordegods, »som hun fri for Odelsskat nyder, sig ikke høiere skal (o: maa) beløbe end 123 Løber«. Saavel af det Aabne Brev af 8 Sept. 1640 som af den kgl. Confirmation herpaa af 31 Mai 1649 sees det, at Anna Jensdatter da var Enke efter afgangne Peder Nilssøn, forrige Lagmand i Bergen. Denne Peder Nilssøns Familienavn var Hiermann⁶⁾. Han skal have været fra Odense⁷⁾ og var først Danmarks Riges Skriver, men blev 9 Juni 1631 Lagmand i Bergen⁸⁾, hvor han afgik ved Døden i 1634⁹⁾. At det er denne

¹⁾ Ibid.

²⁾ Norske Missiver 1669.

³⁾ Bergenhuus Amts Regnskaber for 1682 (No. 674^c), Bilag No. 304.

⁴⁾ Aabne Breve 1656.

⁵⁾ Norske Rigsregistrarer, VII. Side 745.

⁶⁾ Norske Magasin, II. Side 535, hvor han kaldes „Hiermund“.

⁷⁾ Ibid.

⁸⁾ Norske Rigsregistrarer, VI. Side 322.

⁹⁾ Ibid., VI. Side 614; i dette Tidsskrift, III. Side 158, Noten, staar det ved en Trykfeil, at han døde 1653.

Peder Nilssøns Enke, der senere blev gift med Lagmand Hans Hanssøn, fremgaar klart af det Aabne Brev af 28 Juni 1670, hvorved Hans Hanssøn fik kgl. Confirmation paa den ham tidligere under 16 Novbr. 1661 meddelte Confirmation paa Fritagelse for Odelsskat af sit Jordegods i Bergenhuus Lehn¹⁾. I den sidstnævnte Bevilling heder det nemlig: »at *efftersom wij tilforne sub Dato d. 26 Julij A^o 1656 Naadigst hafver confirmeret och bevilget os Elsch. Hans Hanssøn voris Befalings Mand ofver Trundhiemb och Laugmand udj Bergen, Saa oc Hans Hustrue Anna Jensdaatter dend tilforne forundte frihed for Odel Skatt af deris Goeds, som de da Eyede, Saa hafuer wij nu paa underdanigst Ansøgning af Synderlig Gunst oc Naade, saa och for troe och villige Thieniste, som bete Hans Hanssøn os hid indtil oc Særdelis udj forleden Krigstid, giort oc bevist hafuer, oc hereffter giøre och bevise maa och schall, ydermeere Naadigst bevilget och tillat, Saa och hermed bevilger og tillader, at bemelte Hans Hanssøn och hans Hustrue Anna Jensdaatter, Saa och hans Eldste Daatter Else Hansdaatter mua udj deris Ljfstider, være frj och forschaanet for bemelte Odels eller Rostieniste Skatt at udgjue, af deris nu Eyende och udj Smør bereignede Femb Hundrede Løber Goedtz: Naar oc udj huad maader dend launde paa Biudes*«. — Naar det tidligere har været antaget, at Anna Jensdatter ogsaa overlevede sin 2den Mand Hans Hanssøn, da er dette ikke rigtigt²⁾. Thi under 29 April 1675 erholdt nemlig Vice-Cantsler J. F. Marschalck følgende kgl. Befaling: »at *efftersom os elskel. Hans Hanssøn haver ladet andrage adskilligt, som han formener sig paa forestaaende Skifte mellem ham og hans Stifbørn at være berettiget til forud at launde med Billighed prætere og den nærmere Underretning vi derom til videre allernaadigst Resolution behøver ikke endnu er indkommet, da er vores alternaad. Villie og Befaling, at du den Anordning gjør og de vedkommende anbefaler med Skifteforretningen paa trej Maaneders Tid at indeholde paa det vi imidlertid den fornødne Information og Underretning om forbemelte Commissarii Hans Hanssøns Begjærings Beskaffenhed bekomme kunde*»³⁾.

¹⁾ Bergenhuus Amts Regnskaber for 1682 (No. 674 c), Bilag No. 304.

²⁾ Personalhist. Tidsskrift, II. Side 226 Stamt.

³⁾ Norske Missiver 1675. — Hans Hanssøns Andragende findes ei blandt Cancelliets Indlæg for samme Aar; derimod findes der blandt Missiver et overstrøget og kasseret Concept, som tydelig viser, at det er Skiftet efter Hans Hanssøns afdøde Hustru Anna Jensdatter, der omhandles i det

At dette Kongebrev vedkommer Hans Hanssøn Smidt, kan der nemlig ikke være nogen Tvivl om ¹⁾. Ogsaa det Hans Hanssøn meddelte Adelspatent synes at vise, at han paa den Tid ikke havde nogen Hustru i Live: thi Patentet nævner kun »*hans ægte Børn og rette Livsarvinger*«, men ingen Hustru. I og for sig vilde dette vistnok ikke være nogen tilstrækkelig Grund til Tvivl, men i dette Tilfælde er det paafaldende, fordi Sønnen Hans Lillienskiolds Hustru Maria Lem udtrykkelig nævnes i Patentet. Det heder nemlig her: at »*Wi og med sær Naadige Øyne [have] anseet Wores Commissarius og Assessor udi Wores Oberhoffret udi Wort Rige Norge Os Elskelige Hans Hansen Smith, og ville nu hannem for hands hidindtil beviiste troe og gode Tieneste, som hand og fremdeeles herefter agter at gjøre Allernaadigst udi Adels-Standen have ophæved og forhøied og derfor af Wores absolute Souveraine Kongelige Magt og Myndighed for Os og Wores Kongelige Arve-Successorer udi Begieringen ved dette Wores aabne Brev allernaadigst forunder og giver bemelte Hans Hansen nu med Tilnavn Lilienschiold, hvilket Tilnavn Hand og hans Descendenter i stæden for det forrige som eet ret Stamme-Navn herefter føre og have skal, hands ægte Børn og rette Livsarvinger, een efter anden af Mand og Kvinde-Kiøn, samt hans eene Søns endnu levende Hustrue Maria Lem, alle de Adelige Privilegier, Friheder og Benaadninger, som andre her udi Wores Rige og Lande baarne Riddere og Svenne haver og medbenaadede ere*«. Af samme

---

ovennævnte Kongebrev. Dette Concept lyder nemlig saaledes: »*at eftersom os elskel. Hans Hanssøn har ladet andrage, hvorledis hans Boe efter hans Hustrues dødelige Afgang ikke endnu skal være i den Rigtighed, at han saasart, som han vel gjerne vilde, til dets Registrering og Skifte kan træde og det baade formedelst dets Interesse udi fremmede og vidtafværende Correspondentier saa og formedelst adskilligt, som han hos os allernaadigst skal have at søge, da er vores allernaad. Villie og Befaling, at du udi samme Boes Registrering og Skifte Prolongation og Opsættelse paa . . Maaneders Tid inpurgerer paa det Boen imidlertid kan komme og blive sat udi god Stand og fuldkommen Rigtighed*«. — Omendskjönt Conceptet er kasseret, er Hans Hanssøns Andragende aabenbart rigtigt refereret.

¹⁾ Rigtignok levede der paa denne Tid en anden Commissarius Hans Hanssøn, nemlig Landcommissarius Hans Hanssøn, der under 24 Decbr. 1686 blev adlet med Navnet Rosenkreutz, men ham kan der ikke være sigtet til, eftersom han ikke blot var Landcommissarius søndenfjelds og saaledes ikke hørte hjemme i Bergen, men hans Hustru Elisabeth Edwardsdatter, med hvem han blev gift c. 1671, var født i Meklenborg og vides ikke tidligere at have været gift. (Budstikken, IV., Side 573 fl.). Hun levede desuden endnu 1687. (Personalh. Tidsskrift, V., S. 43).

Grund nævnes aabenbart heller ikke hans 2^{den} Søn Jonas Hanssøn, der først blev gift et Par Aar senere. Med Anna Jensdatter erholdt Hans Hanssøn, som det af det foran nævnte Kongebrev fremgaar, Stedbørn, uden at dog disse for Tiden kjendes; derimod omtales det ei, at han selv i dette Ægteskab havde Børn.

Efter det saaledes Oplyste er det lidet sandsynligt, at Stamfaderen for den nu i Danmark levende Slægt Lillienskiold kan have været nogen Søn af den ovenfor omhandlede Hans Hanssøn Smidt. Ifølge den i August Maaned 1701 optagne Fortegnelse over alt Mandkjøn i Norge over 1 Aar var den danske Slægts bevislige Stamfader Oberstlieut. Peder Montagne Lillienskiold, der da som Major boede paa sin Eiendom Handeland i Fjælbergs Præstegjeld, 34 Aar gammel¹⁾. Han maa følgelig have været født enten i den sidste Halvdel af 1666 eller i den første Halvdel af det følgende Aar. Han kan derfor ikke være af Hans Hanssøns 1ste Ægteskab. Da Hans Hanssøn allerede i 1656 maa antages at være bleven gift med sin 2^{den} Hustru, er der vistnok forsaavidt Intet til Hinder for, at Oberstlieut. P. M. Lillienskiold kunde være hans Søn af dette Ægteskab, hvis det ikke med fuld Sikkerhed kunde paavises, at Hans Hanssøn ikke kan have havt flere end de 6 Børn, der vare fødte i hans 1ste Ægteskab, og at hans 2^{det} Ægteskab derfor enten maa have været børnløst, eller at hans Børn med Anna Jensdatter i alle Fald maa være døde i ganske ung Alder før Faderen. Under 6 Aug. 1675 fik nemlig Hans Hanssøn kgl. Bevilling til ved Testamente at disponere over sin Formue²⁾, og i Henhold hertil efterlod han sig ogsaa ved sin Død et Testamente, indeholdende forskellige Bestemmelser om, hvorledes hans efterladte Formue skulde fordeles mellem hans Børn. Dette Testamente blev ogsaa i sin Helhed lagt til Grund ved Boets Opgjør og Udlodning til de forskellige Arvinger af de under 14 Januar 1682 beskikkede Skiftecommissairer³⁾,

---

¹⁾ Folketællingen 1701, Bergens Stift.

²⁾ Aabne Breve 1675.

³⁾ Ved Missive af 14 Jan. 1682 blev Statholder Gyldenløve paalagt at forordne Borgermester Trojel og Laurits Søffrenssøn samt Raadmændene Hans Hanssøn og Christen Henningssøn til som Commissairer at behandle og slutte Skiftet efter Commissarius Hans Lillienskiold, og under 27 Jan. s. A. fik han Befaling til at tilholde disse Commissairer at iagttage Hans Brochmanns Sødskendes Interesse i Boet, eftersom Hans Lillienskiold havde paataget sig Formynderskabet for dem. (N. M.)

der allerede den 2 Febr. s. A. havde faaet Skiftet sluttet, men senere opstod der Tvist mellem en Del af Arvingerne, hvilken under 31 Marts 1691 blev paadømt af en speciel dertil anordnet Commission, bestaaende af Raadmand i Bergen Hans Hanssøn og Byfoged Christen (Henningsøn) Smith¹⁾. Nu haves rigtignok hverken Hans Hanssøns Testamente, Skiftet efter ham eller den nævnte Commissionsforretning længer, men den Sidste blev senere fremlagt ved en under Skiftet efter Amtmand Jonas Lillien-skiold opstaaet Proces mellem Enken Sidsel Kaas og hendes Svoger, Amtmand Hans Lillien-skiold, der havde staaet i Mellem-regnskab med Broderen, og i den af Skiftecommissairerne i Jonas Lillien-skiolds Bo Lagmand Nils Knag og Byfoged Thomas Christenssøn (Montagne) under 18 Sept. 1699 afsagte Dom og ordret indtaget i den derom udstedte Commissionsforretning, der endnu er bevaret²⁾, findes store Dele af den tidligere Commissions-act. Her heder det ogsaa blandt Andet: »Anlangende at Welbyrdig Hr. Amtmand Hans Lillien-skiold, sampt Hr. Commissarius Volquard Riisbrich foregiver, at deris fader Velbemelte Hr. Commerce Raads Testamente icke fuldelig schal være effterlevet endog det findes, at de haver sielf været Arveschiftet efter hannem overværerende og Testamentet findes udj Arve Skiftetrevet benefut. Tilmed haver Velbemelte Hr. Commissarius Riisbrech for sin Persohn Een Obligation af samtlige Arvinger underschreven i Sterfboet bekommet paa 1060 Rdlr, som icke er i hans Lod benefut og dog formener hand at bør være fri for 159 Rdlr, som Sterfboens Forwalter haver udj Skiftetrevet indført, at hand er schyldig; Men hand udj sit Indlæg foregiver schal være forbigaaet hans Medarvinger som langt meere end hundrede, ja Tusinde wel og schal findes schyldige, endog han slet ingen beviis derom for os fremlagt. Men som hand tillige med samtlige Arvinger haver holden sig Arveschiftet som er Sluttet dend 3 februarij 1682, som nu er paa det 9de Aar siden, efterrettelig i alle Maader, og efter dis Indhold haver Een hver af Arvingerne sin tilfaldne Lod til sig annammet og siden sig

---

1) Under 16 Mai 1685 fik Hans de Fine og Borgermester Peder Trojel Befaling til at behandle og paakjende nogle Tvistigheder mellem Jens Rosenheim, Hans og Jonas Lillien-skiold og sal. Hans Lillien-skiolds Debi- og Creditorer. (N. M.) Trojel blev 4 Sept. 1685 fritaget for Commissariatet, og i hans Sted blev Raadmand Hans Hanssøn beskikket til Medlem af Commissionen. (N. M.)

2) Personalialia: Lillien-skiold. (Pakke No. 81.)

nyttig giort. Og Endelig haver samtlige Velbemelte Hr. Commerce-Raad Hans Lilienschiolds Arrvinger, Nemblig Welbyrdig Hr. Cancellie-Cammer og Commerce-Raad Jens Rosenheims befuldmægtigede Borgermester Laurits Søfrensen¹⁾, Welbr. Hr. Oberste Benedix von Hatten²⁾, Welbr Hr. Cancellie Raad og Amptmænd over Findmarcken,

- ¹⁾ Han blev Borgermester i Bergen 3 Decbr. 1678 (Norske Magasin, II. Side 538) og var gift med Kirsten Jonasdatter, der muligens tør have været en Søster af Hans Hanssøns 1ste Hustru. Hans »Børn« angives i 1683 at være følgende: 1) Adelus. 2) Anne Stud. 3) Anne Hansdatter. 4) Johanne Christine. 5) Cicele Christine Larsdatter. 6) Jonas Hanssøn. 7) Hans Hanssøn. 8) Johannes Lauritssøn og 9) Søren Lauritssøn. (Bergens Contributionsrgsk. 1681—84.) Hans Hustru maa derfor uden Tvivl have været gift en eller 2 Gange før.
- ²⁾ Han var en Søn af Henrik von Hatten, kgl. dansk og fyrstelig gottorpsk Raad og Landcantsler i Fyrstendømmerne, der blev adlet 1635 af Keiser Ferdinand den 2den (Adelslexicon). Sønnen blev 26 Novbr. 1664 Oberst over det fynske nat. Infreg. og 20 Decbr. s. A. tillige Commandant i Nyborg. (Vaupell, Den dansk-norske Hærs Hist., II. Side 618 og 732). I 1671 skal han være kommen til Norge som Commandant i Throndhjem; blev 1673 Chef for Bergh. nat. Infreg. og Commandant paa Bergenhuus samt 8 Juli 1682 Commandant og Amtmand paa Bornholm, hvor han døde paa Lehnsgaard 24 Febr. 1685. Hans Lig blev samme Aar af Enken ført til Bergen, hvor det blev bisat. Den 13 Febr. 1671 blev han naturaliseret som dansk Adelsmand og maa omtrent paa denne Tid havde ægtet Hans Lillienkiolds Datter Maria, der overlevede Manden og 2den Gang (før 1698) ægtede Iver von Ahnen til Kopanger og Stedie i Indre Sogn og til Losne i Yttre Sogn, som han fik med sin Hustru. Han var Søn af Preben von Ahnen og Karen Iversdatter Wind og døde i Throndhjem 4 Decbr. 1722. Iver von Ahnen var først Forskjærer og Hofjunker; kaldes 12 Mai 1691 Kammerjunker og blev 25 Juli s. A. Amtmand i Romsdalen, Nordmøre og Søndmøre efter Jonas Lillienkiold (A. B.) Den 13 Jan. 1700 blev han i Hans Kaas's Fravær midlertidig Stiftamtmand i Throndhjem (N. M.) og vedblev ifølge kgl. Ordre af 12 Juni s. A. at forestaa Embedet »indtil videre« (N. M.); blev 7 Novbr. 1705 Etatsraad, 30 Novbr. 1717 Conferentsraad og 16 April 1722 Ridder af Dannebrog. — Efter sin 1ste Hustrues Død ægtede han 2) 1705 Ovidia Christine von Gabel, ældste Datter af Vice-Statholder i Norge Fredrik von Gabel til Giesegaard og Bavelse og Anna Cathrine Juul. Hun døde 1709, og Iver von Ahnen ægtede da 3) 1719 Margrethe Maria Wibe, hvem han 10 Febr. s. A. fik Bevilling til at ægte uden Trolovelse og Lysning ved vielse hjemme i Huset. Hun døde paa Neuhof 1750 og var Datter af Vice-Statholder i Norge Johan Wibe og Margrethe Maria Garmann. Iver von Ahnen havde ingen Børn, men hans 1ste Hustru havde i Ægteskab med Oberst B. v. Hatten 1 Datter og 1 Søn, nemlig: 1) Christian Henrik v. H., der døde 1702. Han var i 1698 Lieutenant i Sætaten og blev 30 Jan. 1700 Capitlieut. Han blev i 1698 gift med sit Sødskendebarn Margrethe Riisbrich, som han den 15 Novbr. 1698 fik Bevilling til at ægte, uanset at de vare hinanden i 2det

Noermøre, Romsdahl og Søndmøre Hans og Jonas Lilienschiold, bemelte Commissarius Volquard Riisbrech og Hr. Anders Garman paa sine børns Vegne, alle Eendrægteligen paa summe hans Sterfboes forfattede Skiftebrev schrevet og det Stadfæst med deres Eegne hænders underskrivelse saaledis: Anno 1682 den : 20 februarij haver vj underschrevne Sal: Hr. Commerce-Raad samptlige Arvinger annammet hver sin lod, hvormed alle Prætensioner, hvad Navn de og have kand hermed ere ophævede, døde og Magtisløse i alle Maader. Bergen ut supra. Paa Welbyrdig Hr. Cammer-Raad Rosenheims Vegne Laurits Søfresen, Hans Lilienschiold, Jonas Lilienschiold, Bendix von Hatten, Volquard Riisbreck, Anders Garmand¹⁾. Huorføre Vj for billigt Eragte, at alle Præten-

---

Led beslægtede. Hun var nemlig en Datter af Commissarius Volkvart Volkvartssøn Riisbrich til Gravdal og Else Hansdatter Lillien-skiold. De havde 2 Døtre. 2) Margrethe Marie v. H., født paa Fredrikshald 29 Jan. 1679, † i Throndhjem 8 Juli 1737. Gift 1705 med Generalmajor Caspar Fredrik von Myhlenphort, født paa Lillefosen 28 April 1659, † i Throndhjem 4 Sept. 1737, Søn af Tolder Didrik v. Myhlenphort og Anna Catharina Badenhaupt. Oberst B. v. Hatten havde dog vistnok været gift, før han ægtede Maria Lillien-skiold; thi den Henrik von Hatten, der blev begravet i Fredriksstad 25 Juni 1722, var dog vistnok hans Søn.

- ¹⁾ Han var født i Bergen i 1640 og var en Søn af Generaltoldforvalter og Præsident i Bergen Herman (Johanssøn) Garmann og hans 1ste Hustru Margrethe Andersdatter Buck. Han gik først paa Bergens Latin-skole, fra hvilken han i 1657 blev dimitteret til Kjøbenhavns Universitet, hvor han immatriculeredes den 14 Mai s. A. Derefter foretog han vistnok som sædvanlig en videnskabelig Udenlandsreise og studerede blandt Andet ved Universitetet i Franecker i Holland. (Norske Magasin, II. Side 472). Efter Hjemkomsten skal han først (fra 1659?) have været Capellan hos Hr. Arnoldus de Fine, der da var Rector ved Bergens Skole og under 19 Aug. 1648 havde faaet Hammers Præstegjeld perpetueret Rectoratet mod at holde en Vicarius eller Capellan til at udføre de geistlige Forretninger sammesteds. Da Arnoldus de Fine i 1663 blev befordret til Lector theol., erholdt Garmann 4 Juni 1663 Bestalling som Sognepræst til Hammer, mod at svare Bergens Rector den samme aarlige Afgift, som han hidtil havde pleiet, og erholdt kgl. Confirmation paa Embedet 1 Febr. 1670 og 13 April 1700. (A. B.) Den 14 April 1677 blev han fritaget for den halve Del af Afgiften til Rectoratet eller 40 Rdl. aarlig, der samtidig blev paalagt Sognepræsten til Manger. Han døde i Embedet i Novbr. Maaned 1704. Han var gift 2 Gange: 1) c. 1664 i Bergen med Kirsten (eller Christine) Hansdatter (Smidt), der døde i Bergen (begr. 14 Decbr. s. A.; Norske Magasin, II. Side 647), Datter af Commissarius Hans Hanssøn Smidt; og 2) med Thale Sophie, hvis Familienavn maa have været Lucht, eftersom Anders Garmann i 1682 kalder Dorothea Lucht sin »Kierestis Søster«. Hun

tioner forblive ved samme deris egen forschrivelsis egentlige Ord og Indhold ophævede døde og Magtisløse i alle Maader«. Heraf fremgaar det nemlig med afgjort Sikkerhed, at Hans Hanssøn kun har havt de i 1ste Ægteskab fødte 6 Børn, og at han altsaa af sit 2det Ægteskab ingen Børn har efterladt sig.

Oberstlieutenant Peder Montagne Lillienskiold kan imidlertid ligesaa lidt være nogen Sønesøn af Commissarius Hans Hanssøn, der, som foran viist, kun efterlod sig 2 Sønner, nemlig Amtmændene Hans og Jonas Lillienskiold. At han ikke kan være nogen Søn af den førstnævnte af Brødrene, der sandsynligvis har været den ældste, fremgaar formentlig tilstrækkelig klart deraf, at denne (o: Johannes Johannis Schmidt) først i Aaret 1668, efter privat Dimission, blev Student ved Kjøbenhavns Universitet. Han foretog derefter en, som det synes, langvarig Udenlandsreise gennem Tydskland, Italien, Grækenland, Spanien, Frankrige, Holland og England, besøgte en stor Mængde af disse Landes Universiteter, ved hvilke han tildels vistnok har opholdt sig længere Tid ad Gangen, for at dyrke sine Studier. Reisen maa have været flere Aar, og det er vel ogsaa sandsynligt, at hans noget yngre Broder Jonas har været sammen med ham, uagtet kun Hans Lillienskiold udtrykkelig nævnes. Oplysning om denne Udenlandsreise kjendes forøvrigt kun af et Ærevers af Sognepræst til Vadsø L. Paus i Lillienskiolds speculum boreale, hvor Hans Lillienskiold selvfølgelig høilig berømmes. (Thotts Saml. paa det store kgl. Bibliothek No 948—949, fol.) Deraf synes det at fremgaa, at han navnlig maa have studeret i Leipzig og Wittenberg samt i Genf og Padua, hvor han siges at være bleven Assessor i det juridiske Facultet. Efter Hjemkomsten blev han ansat som Secretair hos den danske Gesandt i Stockholm Christopher Lindenow og blev 23 Oct. 1673 udnævnt til Vice-Lagmand

---

døde som Enke i Bergen 1719. Garmann skal i sit 1ste Ægteskab have havt 3 Døtre. Af disse nævnes i 1682 den ene, Anna Garmann, der da var hjemme hos Forældrene, men muligens senere er bleven gift med Faderens Huscapellan Hr. Christen Henrikssøn (Urdahl), der allerede var i denne Stilling i 1682; Anna Garmann, sl. Hr. Christen Urdals, levede endnu som Enke i Hammers Præstegjæld 22 Juni 1717 (Karmsunds Pantebog, fol. 241.) En anden Datter, Else Marie Garmann, var 1687 ugift hjemme hos Forældrene. I 1701 nævnes som hans »Sønner« Peder Pederssøn, 11 A. gl. og 2) Lenert Larssøn, 10 A. gl. Den første har muligens været hans Dattersøn Peder Hanning, hvis Moder, Margrethe Garmann, skal have været en Datter af Hr. Anders Garmann.

i Bergen og Gulathings Lagdømme med Ret til at succedere Svogeren, Jens Toller, i Embedet¹⁾. Han kan derfor sandsynligvis ikke være bleven gift før efter 1673, i hvilket Aar han nemlig først kom til Bergen, hvor hans Hustru, Maria Lem, ligeledes var født i Aaret 1655. Det er i alle Fald klart, at han umulig kan have havt nogen Søn allerede 1666, da han endnu ikke var Student. Den i det Foregaaende allerede nævnte Indberetning om Adelen i Norge viser ogsaa tilfulde, at han ikke kan være Fader til Peder Montagne Lillienskiold. Thi blandt de der opregnede Hans Lil-

---

¹⁾ Hans »Smed« søgte under 13 Sept. 1673 om at blive Vice-Lagmand i Bergen »oc dersom E. K. M. Allernaadigsten tæckes at Jeg imidlertid i Norge skulle være, da i henseende, at Jeg nogen Flid haffuer lagt paa Antiquiteter oc hidindtil ingen, det Jeg veed, haffuer med sønderlig acht eller effect Norriges Rigis Antigaglier oc ældste Archiver efftersøgt, sanchet oc i nogen nyttig orden bracht fadrenelandet till Tieneste og renommée, Erbiuder jeg mig allerunderdanigst saadant paa mig at tage og det foruden Løn alleneste, naar Jeg Allernaadigsten frie Schydtz paa saadane Reiser maatte nyde«. Andragendet blev anbefalet af Statholder Gyldenløve, dog at Skydsen ikke bestemtes til mere end 2 à 3 Heste. (Cancelli-Indlæg). Under 23 Oct. næsteften fik han ogsaa Bestalling som Vice-Lagmand i Bergen med Ret til at succedere Jens Toller, men forøvrigt blev Andragendet ikke bifaldt. (A. B.) Han maa under Svogers Fravær vistnok have bestyret Lagmandsembedet i flere Aar, men kan ikke sees at have erholdt Bestalling som virkelig Lagmand, hvilket dog maaske alligevel har været Tilfældet, da Henrik Coch 5 Juni 1680 blev Vice-Lagmand i Bergen (A. B.). Derimod blev han 5 Sept. 1684 beskikket til Amtmand i Finmarken, hvilket Embede i flere Aar havde staaet ledigt, eftersom Bergens Borgere havde forpagtet den Finmarkske Handel med Ret til at beskikke Embedsmænd der. Den 4 Oct. s. A. blev han beskikket til at behandle og paadømme en Sag mellem Landcommisarius Hans Christopherssøn Hiort til Steen og Borgermester Laurits Søfrenssøn angaaende Markeskjel mellem nogle dem tilhørende Eiendomme, da den i hans (eller vel egentlig i Jens Tollers?) Sted under 8 Sept. 1684 til Lagmand udnævnte Henrik Coch (A. B.) ikke antoges at kunne komme tidnok fra Danmark, hvor han opholdt sig (N. M.). Da Borgermesteren imidlertid forsøgte at trække Sagen i Langdrag, idet han udtog Contrastævning til 19 Juni 1685, fik Hans Lillienskiold 27 Decbr. 1684 Ordre til at foretage Sagen førstkommande Vaar, saasart Marken blev bar. Da han imidlertid 7 Febr. 1685 fik Befaling til med Laurits Lindenow at reise til Finmarken, for at undersøge Landets Tilstand (N. M.), blev han fritaget for at behandle Sagen mellem Hiort og Laurits Søfrenssøn. Den 8 Mai 1686 fik han Tilladelse til at reise ned til Kjøbenhavn, blev 16 April 1687 Cancelliraad (A. B.) og erholdt 11 Novbr. 1693 kgl. Tilladelse til at bo ved Bergen mod at holde en Fuldmægtig i Finmarken og hvert 3die Aar foretage en Reise derhen (N. M.). Under 10 Decbr. 1698 blev han fritaget for at holde Fuldmægtig i Finmarken, idet Landet skulde styres af

lienskiolds Børn nævnes kun én Søn ved Navnet Peder, opkaldt efter Morfaderen Lector theol. Peder Nilsson Lem, men denne Søn er, som det af Indberetningen fremgaar, ikke Peder Montagne Lillienskiold, hvilket ogsaa klart viser sig af det i 1701 optagne Mandtal, ifølge hvilket denne Peder Lillien-skiold¹⁾, der da opholdt sig paa Gaarden Sletten i Lindaas, da

---

Fogden og Sorenskriveren, men kort efter, 26 Sept. 1699, fik han Ordre til at begive sig derop og »*der indtil videre at forblive*« (N. M.). I Løbet af Aaret 1702 blev han efter Svogerens Iver von Ahnen Amtmand i Romsdalen, Nordmøre og Søndmøre, men døde allerede 12 Jan. 1703 i Kjøbenhavn. Han eiede Gaarden Hop paa Askøen ved Bergen, hvor han boede, samt Sletten i Lindaas. Han har efterladt sig en Beskrivelse over Finmarken: *Speculum boreale*, der i Manuskript findes paa det Store kgl. Bibliothek (Thottske Saml. No. 948—49 fol.) Uagtet han maa have arvet betydelige Midler, synes han at have levet i mindre gode økonomiske Forhold. Som ovenfor antaget, blev han formodentlig gift i Bergen i 1674 (eller 1675) med Maria Lem, der var født i Bergen 1655 og døde der 1744 (begr. i Domk. 27 Mai s. A.), Datter af Lector theol. Peder Nilsson Lem og Bispedatter Abel Ludvigsdatter Munthe og saaledes Moster af Ludvig Holberg. Naar Hans Lillienskiolds Hustru undertiden findes kaldt Marie »Lene« Lem, er det vistnok mindre rigtigt; derimod er der neppe tilstrækkelig Grund til at antage, at Navnet Maria skulde være en Forvanskning af Maren, hvilket Navn hun i nogle Slægtebøger findes tillagt, eftersom hun baade selv stadig skriver sig Maria og allerede 1676 kaldes af andre ved dette Navn. I sit Ægteskab med hende havde Hans Lillienskiold foruden de 8 Børn, der nævnes paa Stamtavlen i dette Tidsskrift, 2 Bind Side 226, endnu en Datter, Abel Lillienskiold, der, efter Enkens egen Beretning, tilligemed Sønnen »Jonas, som sig da hafde employeret ved militien som en Volenteur . . . Saavel og en anden min liden Søn tilligemed Are Roerkarle, uløcheligen paa Reisen fra Gaarden Sletten hid ad Bergen udj Søen bortgich Ao 99«. Hun tillægger at hun ikke kan opgive Dagen, da »*dend uløchelige Hendelse skeede, Saa som jeg iche dend tiid vaar kommen fra findmarchen, Ellers oppeholdt børnene Sig mest i Bergen*«. (Antegnelse til Kopskatregnsk. for Nordhord-lehn og Voss 1697). Af hans Børn blev Bendix L. 21 Novbr. 1710 Seclieut. i Livcomp. af Bergenh. nat. Infreg. og 6 Marts 1716 Premierl. i Oberstlieut. Grans Comp. af samme Reg., hvilket forøvrigt ikke synes godt at stemme med, at han skal være skudt i Schoutbynacht Gabels Søslag, hvorved vel maa menes Søslaget ved Femern 24 April 1715, hvor Gabel scirede over Svenskerne. Han er udstrøget af Militaircalenderen 1717. Sønnen Ulrik Fredrik Lillienskiold blev Underlieut. i Søetaten 29 April 1710 og Premierl. 29 Juni 1714. Ifølge Indberetningen om Adelen i Norge skal han være forlist som Capitaine Julienat 1717.

¹⁾ Han blev 3 Mai 1710 Seclieut. i Livcomp. af Bergenh. nat. Infreg., 7 Marts 1713 Premierl. i Major Storms Comp., 26 April 1717 Capitaine og Chef for Nordre og Søndre Søndhordlehnske Comp. og 15 Aug. 1718 Chef for Skonevigske Comp. af Vesterlehnske nat. Infreg. Ifølge en Skrivelse af 17

var 23 Aar gl. og selvfølgelig maa have været forskjellig fra den paa Handeland boende Major Peder Montagne Lillien-skiold. Der kan heller ingen Tvivl være om, at samtlige Hans Lillienskiolds Sønner, der vare voxne, nævnes i den citerede Indberetning, saaledes at det heller ikke er tænkeligt, at han endnu skulde have havt en Søn ved Navn Peder. Endnu mindre kan han have været nogen Søn af Broderen Jonas Lillien-skiold, der (p: Jonas Johannis Schmidt) i 1668 samtidig med Broderen blev immatriculeret som Student ved Kjøbenhavn's Universitet og først i 1679 ægtede Sidsel Kaas, hvorfor han ligesaa lidt som Broderen kan være Fader til Oberstlieut. P. M. Lillienskiold, der var født c. 12 Aar tidligere. Til Overflod ser man ogsaa af Skiftet efter Jonas Lillienskiold, der begyndte paa Moldvær i Borgund 2 Decbr. 1692¹⁾, at han ingen Søn efterlod af Navnet Peder. Hans Børn angives nemlig her at være følgende 2 Sønner og 5 Døttre²⁾: 1) Anna Margrethe L.,

---

Jan. 1735 fra J. F. v. d. Lühe til Generallicut. Rømeling døde han »næstafvigte den 15de December ved en ulykkelig Hændelse, da han vilde fare hjem fra Kirken ikke omtrent 100de Skridt fra sine Huse« ved at drukne. »Baaden, hvorpaa Kapitainen var, har de omsider 1/2 Mæl derfra igjennfundne, mens Liget ikke«.

- ¹⁾ Under 30 Jan. 1692 fik Gyldenløve Ordre til at forordne Sorenskriveren i Nordmøre Jacob Sørenssøn og Sorenskriveren i Romsdalen Fredrik Messel til Skiftekommissairer i Boet efter Jonas Lillienskiold (N. M.). Senere erholdt imidlertid under 21 April 1696 Statholderen kgl. Befaling til at forordne Lagmand Nils Knag og Byskriver Thomas Christenssøn til at behandle og slutte Skiftet, formodentlig fordi Enken var fraflyttet sin tidligere Bopæl paa Moldvær.
- ²⁾ Om Amtmand Jonas Lillienskiold og hans Børn se forøvrigt dette Tidsskrift, II. Side 226 Stamtavlen. Jonas Lillienskiold døde paa Moldvær i Borgund før 7 Juli 1691, da Iver von Ahnen søgte om at blive Amtmand i Romsdalen i hans Sted. (Cancelli Indlæg 1691). Han synes ved sin Død at have været en formuende Mand, da Boet viste en Indtægt af 600 Rdl. i Guld og Juveler samt 271 Løber Smør i Jordegods, hvoriblandt Herlø, der under 23 Marts 1689 havde erholdt Sædegaards Privilegier, mod at Lillienskiold erlagde 300 Rdl. til Kronen. Imidlertid synes heller ikke hans Enke at have været i gode økonomiske Omstændigheder, da hun af Stiftamtmand A. Undahl fik følgende Attest: »at Frue Sidsel Kaas Sal. Cancellie Raad og Amtmand Jonas Lillienskiolds efterladte Enke-frue er af saa slette Vilkaar, at hun ikke det ringeste er eyende uden hendes Gaard Herløe, af hvilken hun ikke uden med største Møye kan naa hendes ringe Subsistents for sig og hendes Jomfru Døttre, er altfor vist.« Hun døde c. 1727 paa Herlø, der senere tilhørte Svigersønnen Morten Svanenhielm og derefter hendes 2den Svigersøn Commerceraad Johan Lausen. Sidstnævnte var formodentlig en Søn af Proviant-, Mate-

f. 1680. 2) Berette (o: Birgitte eller Birthe) L., f. 1681. 3) Charlotte Amalia L., f. 1683. 4) Margrethe Cathrine L., f. 1684. 5) Sidsel Kirstine L., f. 1687. 6) Ulrik Fredrik L., f. 1690 og 7) Jonas L., f. 1691.

Anser man det ved det Oplyste tilstrækkeligt godtgjort, at Stamfaderen for den i Danmark endnu blomstrende Slægt Lillien-skiold ikke, som hidtil antaget, kan have været nogen agnatisk Descendent af den i 1676 adlede Hans Hanssøn Smidt, ligger det nær at formode, at han har faaet sit Familienavn fra Moderen. Enhver Genealog vil nemlig vide, at dette er den sædvanlige Maade, paa hvilken Familienavne blive overførte fra en Slægt til en anden. Dette gjælder i stor Udstrækning med Hensyn til borgerlige Slægter. Men det havde i ældre Tider en ikke ringe Anvendelse paa Adelen. Det var ikke saa sjelden, at en Adelsmand optog sit mødrene Navn, men han beholdt rigtignok saagodtsom altid sit fædrene Vaaben. Paa denne Maade forklares, som bekjendt, at der findes adelige Slægter med samme Navn, men med helt forskjelligt Vaaben. Vaabenet eller det adelige Skjoldmærke blev nemlig betragtet som det egentlige Kjendetegn paa Slægten, og Navnet var i Forhold hertil det underordnede. Det er ogsaa paaviseligt, at mange borgerlige Slægter har laant sine Familienavne fra adelige Slægter, til hvem de paa en eller anden Maade have været knyttede. Dette fandt ikke alene Sted, hvor der bestod et virkeligt Blodsbaand mellem den borgerlige og en adelig Slægt, men vistnok langt hyppigere, hvor ethvert Slægtskab manglede. Saaledes har det utvivlsomt været ikke usædvanligt, at man har optaget den Adelsmands Familienavn, efter hvem man i Daaben har været opkaldt, eller hos hvem man har været i Tjeneste. Anderledes forholdt det sig derimod med den adelige Slægts Vaaben. At den borgerlige Descendents ogsaa har tilegnet sig dette, er vistnok temmelig enestaaende¹⁾. Det er et Vidne om,

---

rial- og Ammunitionsforvalter Jørgen Lausen eller, som han selv skrev sit Navn Lowsen, (maaske en Slægtning af Jørgen Lausen fra Sønderborg, der 13 Febr. 1623 tog Borgerskab i Bergen) og Hustru Maria »Tefues« (Bergens Contributsregnsk. 1682—84). Johan Lausen blev begravet i Biskop Randulfs Begravelse i Bergens Domk. 15 Jan. 1756. Hans Hustru døde flere Aar før, og han ægtede da 2) i Bergens Domk. 14 April 1750 Anna Marie Pogenberg Randulf, der efter Lausens Død paany 19 Juli 1756 i Bergen blev gift med Kjøbmand Claus Wilhelm Koren.

¹⁾ I Adelslexicon heder det, at den nulevende Slægt Lillien-skiold førte

at man ikke har tillagt Adelskabet nogen synderlig Betydning, og finder i nærværende Tilfælde en naturlig Forklaring i forskellige specielle Omstændigheder. Familien var jo selv af ganske ny Adel, den var stærkt forbunden med den anseeligere bergenske Borgerstand, og det gik snart tilbage baade med Familiens Anseelse og Rigdom. Jonas Lillianskiold, der i det Mindste selv havde giftet sig ind i den gamle danske Adel, døde allerede 1691, og hans Sønner døde i en yngre Alder. Hans Lillianskiold giftede sig ind i en borgerlig Familie, og med hans Efterkommere gik det hurtigt tilbage¹⁾. Hans Sønner opnaaede kun underordnede militaire Charger, og Døtrene bleve giftede ind i Borger- og Bondestanden. Hans Sønesøn var Haandværker, og med ham uddøde den adelige Slægt Lillianskiold. Hertil kommer det nære Slægtskab, hvori Oberstlieut. Peder Montagne Lillianskiold, som det nedenfor nærmere skal paavises, stod i saavel til Commissarius Hans Hanssøn som hans 2den Hustru; han var nemlig ikke blot Hans Hanssøns egen Dattersøn, men dennes 2den Hustru Anna Jensdatter var derhos tillige hans kjædelige Faster (cfr. dette Tidsskrift. II. Side 158 Noten). Alt

et fra det den adelige Slægt i Patentet givne noget forskjelligt Vaaben, idet Sammes 2de Feldter vare afdelte ved en Sparre. Dette er imidlertid ikke correct. Peder Montagne Lillianskiold og hans Descendenter førte nemlig det samme Vaaben, der benyttedes saavel af Amtmand Hans Lillianskiold og af hans Enke som af Broderen Jonas Lillianskiold og sandsynligvis ogsaa af deres Fader, skjøndt man ikke har kunnet finde noget af den Sidste benyttet Segl. Den Forskjel. der er mellem disse og det i Adelslexicon afbildede Vaaben, bestaar kun i, at den Linie, der skiller de 2 Feldter, i Patentet er ret, men i Sigillet brukken, idet det nederste Feldt gaar op i en Spids. Det Hele beroer derfor vistnok kun paa en ren Vilkaarlighed eller Smagssag hos vedkommende Graveur eller Eier.

¹⁾ Hans Lillianskiolds Enke levede i meget trange Kaar, hvilket tilstrækkeligt fremgaar af følgende Attest af Stiftamtmand Undahl, dat. 21 Okt. 1717: »*At afg. Amtmand Lillianskiolds Efterleverske er af saa slette og ringe Vilkaar, at hun ikke det aller ringeste er Eyende, hvoraf hun sig selv kand underholde, men af andre hendes paarørende med Klæde og føde opholdes, det kand jeg Sandfærdig forklare saaledes at forholde sig.* (Antegnelser til Bergens Contributrsk.). Uagtet Amtmand Hans Lillianskiold ikke alene efter Faderen maa have arvet betydelige Midler, men ogsaa med sin Hustru utvivlsomt har erholdt adskillig Formue, maa det saaledes være gaaet aldeles ud med ham. Efter sin »sl. Værmoder Abel Munthe« arvede han alene i Nordhordlands Fogderi Jordegods til en samlet Skyld af 61 Løber 8 M^å Smør. (Bergenhuus Amts-Regnskaber 1677, No. 674 q). Desuden eiede han ogsaa flere Gaarde i Jølster og vistnok flere Steder, som han ogsaa uden Tvivl har faaet i Arv med Konen (l. c.).

tilsammen kan nogenlunde forklare, at man ingen Vægt har lagt paa at værne om det adelige Navn og Vaaben.

Som ovenfor nævnt, havde Hans Hanssøn med sin 1ste Hustru 4 Døttre, der alle ved Faderens Død vare vel forsørgede. Deraf var i alle Fald den ene Datter, der havde været gift med Sognepræsten til Hammers Præstegjeld Anders Garmann, da imidlertid allerede for mange Aar siden afgaaet ved Døden. Den ældste af disse Døttre var Else Hansdatter, der som tidligere omtalt i 1669 var gift med Peder Pederssøn, til hvem hun uden Tvivl blev viet i Bergen i 1664. Den 20 Juni d. A. erholdt nemlig Hans Hanssøn en kgl. Bevilling, ved hvilken det tillodes ham at lade sine Døttre vie hjemme i Huset uden Trolovelse og Lysning med »*Ivem de udj Egteskab medforlovet vorder*«¹⁾. At denne Bevilling har været erhvervet i Anledning af en eller flere af Døttrenes nær forestaaende Bryllup, er sandsynlig. Den omhandlede Peder Pederssøn var afgaaet ved Døden før 20 Marts 1673, da Commerce-Collegiet afgav sin Betænkning over en af Jens Toller paa Enkens Vegne indgiven Ansøgning om Tilladelse til at lade et nybygget Skib »en Phineas paa 24 Støcker« foretage en Reise paa Afrikas Vestkyst,²⁾ hvilket ogsaa under 12 Juni s. A. blev hende bevilget³⁾. Han kaldes her Tolder i Bergen og maa derfor være identisk med den Peder Pederssøn, der ifølge Edwardsens Beskrivelse var født den 25 Novbr. 1638 i Bergen, hvor han ogsaa døde 18 Novbr. 1672 og blev begravet paa sin Fødselsdag den 25 Novbr. s. A.⁴⁾ — Han skal have været en Søn af Raadmand i Bergen Peder Jenssøn og Karen Thomasdatter⁵⁾ og blev ifølge Edwardsen Tolder i Bergen 1662⁶⁾. Ifølge Indberetningen om Adelen i Bergens Stift⁷⁾ førte han Familienavnet Montagne og havde utvivlsomt før han blev Tolder været Militair. Den 31 Okt. 1659 kvitterede nemlig en »Peder Pedersen Montaigne« for sin Gage som Lieutenant under Capitaine Christian Holberg⁸⁾. Som saadan deltog han ogsaa i Throndhjems Tilbage-

¹⁾ Aabne Breve 1664.

²⁾ Cancelli-Indlæg 1673.

³⁾ Aabne Breve 1673.

⁴⁾ Norske Magasin, II. Side 563.

⁵⁾ Justitiarius J. C. Bergs Saml. i det Norske Rigsarch. (Uddrag af Ligprædikener.)

⁶⁾ Norske Magasin, II. Side 563.

⁷⁾ Personahist. Tidsskrift, I. Side 135.

⁸⁾ Bergenhuus Lehnsgeskab (No. 639.)

erobring 1658 og senere i Haldens Undsætning i Novbr. 1659, hvilket ogsaa fremgaar af Krigscommissaire Ludvig Rosenkrantz's Regnskaber, ifølge hvilke han fik udbetalt Lieutenants Tractement til 1 Oct. 1660¹⁾. Sandsynligvis er han under Krigen gjort utjenstdygtig og har derfor paa denne Tid maattet søge sig over i en anden Stilling. Thi under 6 April 1661 fik Ludvig Rosenkrantz kgl. Ordre til at betale »Peder Pedersen Montaigne hvis hannem endnu efter gjorde Afregning resterer og med Kette tilkommer«²⁾, og under 12 Sept. 1663 fik ligeledes »Peder Pedersen Montaigne« Bestalling »tillige med os elskelig Leonhart Lauritzen at være Tolder udj vor Kiøbsted Bergen« med en aarlig Løn af 500 Rdl.³⁾. Med sin Hustru havde han i alle Fald 3 Børn, thi det heder i Regnskabet over Bergens Krigsstyr 1684: »Sahl Peder Pedersens trende Børn har ofver deres nødvendige Underholdning tilsammen 50 Rdl.«⁴⁾. Efter Mandens Død sad Enken i uskiftet Bo, indtil hun, formentlig i Anledning af sit forestaaende nye Giftermaal, den 16 Novbr. 1674 lod holde Registrering og Skifte mellem sig og Børnene, der da alle vare umyndige⁵⁾. Strax derefter ægtede hun Volkvart Volkvartssøn Riisbrich,⁶⁾ en Søn af Slotsskriver paa Bergenhuus og Foged i Nordhordlehn Volkvart Broderssøn Riisbrich og Karen (ikke Maren) Nilsdatter⁷⁾, med hvem hun i ethvert Fald var gift den 29 Mai 1675. I hvilken Stilling Volkvart Riisbrich da var, vides ikke, men under den nævnte Dato søgte han om at blive Vice-Commissarius i Bergen med Exspectance paa Bestillingen, naar Hans Hanssøn »som er min Værfader« derfra maatte afgaa⁸⁾, og fik kort efter 4 Juni s. A. Bestalling⁹⁾ som Commissarius i Bergen. Han eiede Gaarden

¹⁾ Krigscommis. L. Rosenkrantz's Regnskaber.

²⁾ Norske Missiver 1661.

³⁾ Bestalling (Original) i Indenrigsminist. Archiv i Kjøbhn.

⁴⁾ Bergens Contributionsrgsk. 1681—83.

⁵⁾ Overhofrettens Extractbog for 1701 (No. 257) under ²⁸/₂ 1701.

⁶⁾ At Volkvart Riisbrich var gift med *Else Lillienskiold*, fremgaar blandt Andet af hans egenhændige Skrivelse af 1 Sept. 1711, hvor det heder: »Jeg Volkward Riisbrich med min Kjæreste *Else Lillienskiold* tilholder nu paa *Grafdal* og have ej nogen af vores Børn hos os ellers 2de Tjenestepiger, Ildsteder brugelige og ubrugelige 4. *Lymeley* en liden Gaard næstved derpaa tilholder 3de gemene Bønderfolk« (Nordhordl. og Voss Fogedregsk. 1711).

⁷⁾ Yngre Diplomsaml. i Rigsarch.

⁸⁾ Cancelli-Indlæg 1675.

⁹⁾ Aabne Breve 1675.

Gravdal ved Bergen i Askøens Præstegjeld, hvor han tildels boede, men døde vistnok i Bergen 1714, da Skiftet efter ham blev sluttet 31 Aug. d. A.¹⁾ Efter hans Død levede Enken endnu mange Aar i Bergen, hvor hun døde i Aaret 1728 i en meget høj Alder²⁾. Ifølge Indberetningen om Adelen i Bergens Stift efterlod hun sig en Datter Johanne Adelus (o: Adalucia) Montagne »Lillienskiold«,³⁾ der i Aaret 1700 var gift med Enevold Kiøning i Bergen, der i dette Aar formentlig maa have haft et Barn til Daaben, eftersom hans Hustru »Johanne Adelus Lillien-skiold« blev indtroduceret i Korskirken 2 Febr. s. A.⁴⁾ Denne Kiøning havde det følgende Aar, nemlig i 1701, en Proces for Overhofretten mod Byskriveren i Bergen Thomas Christenssøn (Montagne) og Kjøbmand Geert Geelmuyden angaaende sin Hustrues Mødrenearv⁵⁾. Af denne Proces erfares det, at hans Kone i Aaret 1687 kom i Huset til sin Formynder Geert Geelmuyden, hos hvem hun forblev, indtil hun i Aaret 1689 ægtede Johan Storck⁶⁾ i Bergen. Med ham havde hun ingen Børn. Efter at han i 1692 var afgaaet ved Døden og Skiftet efter ham var sluttet 15 Juni s. A., forblev Enken i 7 Aar boende i Bergen i ugift Stand, indtil hun igjen i 1699 indtraadte i nyt Ægteskab med Enevold Kiøning⁷⁾. At ogsaa den nulevende danske Slægts

¹⁾ Bergens Skiftejournal Nr. 2, fol. 49.

²⁾ Ibid.

³⁾ Personahist. Tidsskrift, I. Side 135.

⁴⁾ Korskirkens Ministerialbog.

⁵⁾ Overhofrettens Extractbog for 1701 (No. 257) under ²/₂ 1701.

⁶⁾ Han kan vel neppe være den Johan Storck, der 18 April 1692 tog Borger-skab i Bergen, hvor han ogsaa var født (Bergens Borgerbog, Side 117). »Jan Storck« og »Johanne Adelus Pedersdatter« havde en Datter Catharina til Daaben i Korskirken 26 Febr. 1690 og en Søn »Peder Montagne« ligeledes 25 Sept. 1691. (Ministerialbogen). Da det udtrykkelig heder, at Manden døde uden at efterlade sig Børn, maa de her nævnte Børn imidlertid være døde strax efter Fødselen.

⁷⁾ Enevold Kiøning blev 26 Marts 1694 af Magistraten beskikket til »Orgel-mester« ved Korskirken og fik kgl. Confirmation herpaa 13 Marts 1696. (A. B.). Den 28 Marts 1701 blev han Klokker ved Nykirken og fik kgl. Confirmation paa Bestallingen 23 April s. A. (A. B.) Han var først gift med Lisbeth Jallis, hvem han ægtede 2 Novbr. 1697 (viet »i Huset« i Korskirkens Sogn); 2den Gang ægtede han 1699 Jan Storcks Enke »Johanne Adelus Lillien-skiold«. Han havde i sit 2det Ægteskab følgende Børn: 1) Elisabeth, døbt i Korskirken 31 Decbr. 1699; begr. i Nykirken 28 Juni 1720. 2) Else Catharina, døbt i Korskirken 14 Jan. 1701. 3) Anna Kirstine, døbt i Nykirken 27 April 1703. 4) Karen, døbt i Ny-

Stamfader, Oberstlieutenant Peder Montagne Lillienkiold, har været en Søn af Tolderen Peder Pederssøn Montagne og Else Hansdatter Lillienkiold fremgaar allerede klart af hvad der oplyses under Skiftet efter Oberst og Chef for 1ste Bergh. nat. Infreg. Anthon Jacob Coucheron¹⁾, der paabegyndtes

kirken 27 Juni 1704. 5) Johan Storck, døbt i Nykirken 5 Novbr. 1705
6) Jørgen, døbt i Nykirken 8 Marts 1707. Han var maaske den Borger i Bergen Jørgen Kiøning, der 24 April 1722 i Korskirken ægtede Regine Elisabeth Bryning og 2) 13 Novbr. 1743 sammesteds Anna Børs-mannu. 7) Peder Montagne, døbt i Nykirken 18 Juni 1708 og 8) Giert, døbt i Nykirken 17 Decbr. 1709. Ved Børnens Daab kaldes Moderen baade Johanne Adelus »Lillienkiold«, »Johanne Adelus Montagne« og »Johanne Adelus Pedersdatter« (Korskirkens og Nykirkens Ministerial-bøger.)

- ¹⁾ Han horte til en fransk adelig Slægt, der før 1660 var bosat i Norge, men Familien er ikke naturaliseret som dansk Adel. Den første af Slægten, der kjendes, er Villum eller Vilhelm Coucheron, som 6 Aug. 1657 blev ndævnt til Ingenieur i Norge. Han blev senere, 4 Marts 1676, Oberst og Commandant paa Bergenhuus og døde 20 Juni 1689. Sønnen Vilhelm Coucheron døde som Major 1692. Han var gift med Blanceflor Sophia Due, en Datter af Oberst Jacob Due og Marie Margrethe Juel. Deres Søn Anthon Jacob Coucheron var født paa Bergenhuus 21 April 1682 og døde paa Gaarden Vange i Viks Præstegjeld 2 Okt. 1736 (begr. i Hopperstad Annexkirke 19 Okt. s. A. »oppe i Choret i al Stilhed uden Sang og Klang, Liigprædiken eller Parentations«). Han blev 23 April 1698 Fænrisk ved Brigadier Hausmanns gev. Infreg.; 1 Mai 1706 Premierl. i Capt. Landsbergs Comp. af Cicignons gev. Reg.; blev 9 Marts 1708 Capt. og Chef for det Hadelandske Comp. i Oplandske nat. Infreg., 23 Marts 1714 Chef for Land og Valders Comp., 27 Juli 1716 Secondmajor, 15 Aug. 1718 Chef for Granske Comp. i 2 eller Vestre Oplandske nat. Infreg., 3 August 1719 Oberstlieut. og 10 Jan. 1729 Oberst og Chef for 1ste eller Nordre Bergen. nat. Infreg. Han deltog i Affairen paa Krogkleven 15 April 1716. Han var gift 1) 1 Marts 1713 i Lesje Præstegaard i Gudbrandsdalen (forlovet 24 Marts 1711) med Pernille Christensdatter Gammelgaard, født paa Lesje Præstegaard 1 Jan. 1693, † i Grans Præstegjeld 20 Juni 1726 (begr. 3 Juli s. A.), Datter af Sognepræst til Lesje Christen Christenssøn Gammelgaard og Boel Hammer. 2) paa Nedrekværn i Vangs Præstegjeld paa Hedemarken 20 Juni 1727 (forlovet 24 Marts s. A.) med Henriette Antonette Lillienkiold, født paa Handeland i Fjælberg 1704, † i Aaret 1783, Datter af Oberstlieut. Peder Montagne Lillienkiold og Abel Catharina Hiort. Oberst Coucheron havde i sine 2de Ægteskab følgende Born: 1) Wilhelm C., født paa Dovre Gjæstgivergaard 13 Mai 1713 (døbt 16 Mai s. A.), † som Oberstlieut. i Bergh. nat. Infreg.; gift 12 Juni 1746 med Inger Must, født 6 Sept. 1720, Datter af Amtmand i Romsdalen Erik Must († 1729) og Marthe Margrethe Nobel (f. 1691, † 1774). 2) Boel Christine C., født paa Togstad i Stange 15 April 1714 (døbt i Ottestad Annexk. 20 s. M.), † i Lands Præstegjeld 17 Juni 1718.

18 Juli 1737 og blev sluttet 11 Okt. s. A. paa Gaarden Vange i Viks Præstegjeld. Enken Henriette Antonette Lillienskiold efterlodet nemlig med mange Børn, baade af Ægteskabet med hende og af Mandens tidligere Ægteskab med en gudbrandsdalsk Præstedatter. Under Skiftet opstod der saaledes strax Spørgsmaal om, hvem der vare de nærmeste til at overtage Værgemaalet for de umyndige Børn, og Skifteretten foreslog dertil Stadshauptmand Knud Geelmuyden i Bergen. Han vægrede sig imidlertid. da der fandtes nærmere fødte Værger, saasom Hans Riisbrich til Gravidal og Sr Lars Madssøn Østmand i Bergen, til hvilke da ogsaa Skifte-

3) Jørgen Otto C., født paa Sædahl i Land 12 Jan. 1718 (døbt 18 s. M.) † som Capitaine i Infanteriet. 4) Blanceflor Sophie C., født i Gran 25 Mai 1719 (døbt 29 s. M.); † i Aaret 1744, gift med Capitaine Knud Jørgen Brødahl. 5) Boel Christine C., født i Gran 16 Marts 1721 (døbt 19 s. M.); * med C. Rummelhoff. 6) Barthe Malene C., født i Gran 25 Marts 1722 (døbt 27 Marts s. A.); † 1 Decbr. 1776; gift 5 Sept. 1742 i Christiania med Sognepræst Georg Fasting, † 1/4 1747. 7) Iver C., født i Gran 2 Juli 1723 (døbt 7 Juli s. A.); † 3 Febr. 1795 som entl. Oberstl. og Commandant paa Blaker Skandse; gift med Christine Carpelan, † 19 Sept. 1797. 8) Peder Montagne C., født paa Hvattum i Gran 3 Marts 1728 (døbt 6 s. M.); † som Major i Sjælland 1797. 9) Petronelle C., født paa Hvattum 4 Febr. 1729 (døbt 10 s. M.); gift med Major P. A. Lund. 10) Abel Cathrine C., født paa Vange i Vik 25 Marts 1730 (døbt 31 s. M. i Hopperstad Annexkirke); † der 29 Novbr. 1732. 11) Henriette Antonette C., født paa Vange 5 Mai 1731 (døbt i Hopperstad Kirke 9 Mai s. A.); † der 11 Marts 1732 (begr. 14 s. M.). 12) Anthon Jacob C., født paa Vange 19 Juli 1732 (døbt i Hopperstad K. 24 s. M.); han var først Militair, men blev senere Toldcontrolleur i Langesund og Justitsraad og † i Porsgrund 1802 (begr. 3 Mai s. A.), 69 A. gl. — Han var gift 4 Gange, nemlig: 1) med (Ingeborg Augusta?) Thorsager, en dansk Actrice. 2) i Laurdal i Thelemarken 13 Juli 1763 med Cathrine Medeamaj Paus, døbt i Laurdal 15 Novbr. 1741, Datter af Sorenskriver(?) Poul Paus og Marthe Christophersdatter Blom. 3) i Gjerpen 22 Marts 1777 med Joachime Cathrine Hermans Schweder, f. c. 1761, † i Porsgrund 1792 (begr. 9 Aug. s. A.), 31 A. gl., D. af Procurator Jøns Severin Schweder og Helene Hermansdatter Franch. 4) i Kragerø 20 Sept. 1793 med Christiane Marie Kraft, f. i Vinje Præstegjeld i Thelemarken 1761 (døbt 1 Febr. s. A.); hun overlevede Manden, fra hvem hun blev separeret, og var en Datter af Oberstlieutn. Jens Kraft og Anne Marie Moss. — 13) Sophie Magdalene C., født paa Vange 28 Juni 1732 (døbt i Hopperstad K. 1 Juli s. A.), † i Bergen 20 Marts 1810; gift 3 Sept. 1751 med Generallieutn. Poul Moth, † i Bergen 14 Decbr. 1802. 14-15) Tvillingerne Abel Cathrine og Marie Margrethe C., født paa Vange 20 Aug. 1735 (døbt i Hopperstad K. 26 Aug. s. A.). Den Sidste † 6 Aug. 1766 efter i 1753 at være bleven gift med Oberstl. Jørgen v. Müller, født 4 Febr. 1729, † 1795; Søn af Major Christian Carl M. til Tyrrestrup og Anna Sophie Lassen.

retten henvendte sig. Begge undsloge sig imidlertid, idet Hans Riisbrich i sin Skrivelse, dat. Gravdal 21 Juni 1737, blandt Andet anførte følgende: »at der findes nærmere fødte Værger, nemlig de umyndiges kjædelige Morbroder, som er Hofjunker Sigfried Lillianschiold [som er her in loco:], Amtmand Thomas Lillianschiold og Søecapt. Jens Albert Liebert, som haver Enkefruens Søster saavel som og hendes kjædelige Sødskendebarn Jaen Kiøning her i Bergen.« Og Laurits Østmand mente ligeledes under 28 Juni s. A., at han maatte være fri, »eftersom der findes fødte Værger, nemlig Amtmand Thomas Lillianschiold som er Fru Couchérons Broder, Monsieur Siegfried Lillianschiold i lige maade; Commandeur Capt. Liebert har Fruens Søster, Monsieur Hans Riisbrich¹⁾ og Fruens Fader vare Sødskende, Monsieur Jan Staarch, Organist til Nykirken og Fruen ere Sødskendebørn, Stadshauptmand Knud Geelmuyden er kjædelig Sødskendebarn til Oberstindens Fader, Hr. Lieut. Phillip Nicols Frue var Sødskendebarn til Oberstinden.« — Da der under Skiftet netop var Spørgsmaal om, hvem der af Slægten var den nærmeste til at overtage Værgemaalet for Børnene, kan der ikke være nogen Tvivl om, at baade Hans Riisbrich og Laurits Østmand have villet angive de omskrevne Personers virkelige Slægtskabsforhold til Enken, og det kan derfor heller ikke betvivles, at Slægtskabet i Virkeligheden ogsaa har været saaledes som af dem opgivet. Dette viser sig da ogsaa at være Tilfældet med Hensyn til de deri omhandlede Personer, hvis Slægtskab til den gjenlevende Enke med Vished kjendès. Men det gjælder ikke mindre ogsaa de øvrige i Skrivelsen nævnte Personer, hvilket en nærmere Undersøgelse vil vise. Naar det derfor ogsaa heder, at Hans Riisbrich og Oberstlieut. P. M. Lillianskiold »vare Sødskende«, saa kan dette ikke forstaaes anderledes,

¹⁾ Hans Riisbrich blev senere Raadmand i Bergen, hvor han døde 1758 (begr. i Domk. 4 April s. A.). Han var gift 2 Gange: 1) 9 Novbr. 1717 (viet »i Huset« i Korskirken Sogn) med Else Margrethe Lillianskiold, der var en Datter af Amtmand Hans Lillianskiold og Maria Lem. Hans Riisbrichs Kjøreste« blev begravet i Bergens Domk. 17 Jan. 1727 (cfr. O. Kamstrups Trifol. met., Funeralia, Side 205). Efter hendes Død ægtede han anden Gang i Bergens Domk. 22 Sept. 1735 Mette Hølene Storm, der blev begravet i Domk. 2 Okt. 1762. I sit 1ste Ægteskab havde han følgende i Domk. døbte Børn: 1) Else, døbt 12 April 1719. 2) Hans Lillianskiold, døbt 16 Marts 1720. 3) Else, døbt 17 Decbr. 1721. 4) Volkvart, døbt 9 Febr. 1723. 5) Catharina Jersin, døbt 18 Juli 1725. 6) Anders Undahl, døbt 30 Decbr. 1726.

end at de i alle Fald maa have været Halvsødskende. Da nu Hans Riisbrich var en Søn af Commissarius Volkvart Riisbrich og Else Lillienkiold, hvilket foruden af andre Ting¹⁾ ogsaa med Sikkerhed fremgaar af, at han den 25 Juni 1717 fik kgl. Bevilling til at ægte Amtmand Hans Lillienkiolds Datter Else Margrethe, uanseet at de vare hinanden beslægtede i 2det Led, saa maa Peder Montagne Lillienkiold utvivlsomt ogsaa have været en Søn af Else Hansdatter Lillienkiold²⁾. Det er ogsaa ganske i Overensstemmelse hermed, naar det i samme Skrivelse videre heder, at »*Lieut. Philip Nicols Frue var Sødskendebarn til Oberstinden*«, da Nicoll nemlig 1ste Gang var gift med Else Maria von Hatten,³⁾ en Datter af Capitainelieut.

¹⁾ Under 26 Juni 1722 skriver ogsaa Hans Riisbrich selv følgende: »*Tilligemed min Besvarelse paa den 10 og 11 Post meddelte jeg dem Copie af det kgl. Skjøde paa Apostels Leding, hvoraf kan erfares, at min Morfader Hans Lillienkiold og efter ham hans Arringer til bemeldte Godes Sigt og Sagefald ere allernaadigst bleven berettiget, hvortil jeg udi denne Post refererer mig*«. (Besvarelserne til Antegnelserne i Nordhordland og Voss Fogedrgsk. 1714, Bilag No. 13).

²⁾ Under 14 Aug. 1698 mageskiftede Capt. ved Søndhordlehns Comp. Peder Montagne Lillienkiold 1 Pund Korn i Gaarden Hiemnæs i Hotland »*som mine kiere forældre mig udi arf ofuerdraget*« til Peder Halstensen Skorpen mod 1 Løb i Valen. (Karmsunds Pantebog f. 31 og 32). Ifølge Skjødebogen fik han denne Eiendom 20 April 1698 overdraget af »*Commissarius i Bergen Wolchard Riisbrich og hans Kieriste Else Lillienkiold*«.

³⁾ Se foran Side 26, Note 2. — Christian Henrik von Hattens 2de Døttre vare: 1) Else Maria von H., født c. 1699; død paa Gravdal c. 1732; gift i Bergens Domkirke 13 Sept. 1728 med Philip Wilhelm Nicoll, der ifølge Familietraditionen skulde være født i Frankrig c. 1687. I vedkommende militaire Lister i Rigsarchivet angives han af Fødsel at være en Tydsker og har derfor maaske været født i Tydskland af franske Forældre. Han skal med en fransk Greve være kommen til Danmark og blev 8 Aug. 1719 ansat som Adjutant ved Søndre Thronhjemske nat. Infreg., blev 8 Marts 1721 Premierl. i hardangerske Comp. af 2 Bergenh. nat. Infreg. og 11 Januar 1737 Capt. reformé og Chef for nordre Hardangerske Comp. Han fik Afsked fra Krigstjenesten 7 Novbr. 1740, men erholdt senere 16 Jan. 1760 Character af Oberstlieut. af Infanteriet. Han boede paa Gravdal i Askøens Præstegjeld, hvor han døde 11 Novbr. 1771 (begr. i Strudshavnns Kirke 21 s. M.) 84 A. gl. Efter Koncns Død ægtede han 2) i Bergens Domk. 14 Sept. 1734 Bolette Angell, der døde paa Gravdal 1740, en Datter af Foged og Vice-Lagmand Peter Lorentsen Angell og Anna Margrethe Broch, og efter hendes Død 3) c. 1741 Margrethe Bergmann, f. c. 1713, døde paa Gravdal 31 Marts 1780, 68 A. gl., Datter af Direct. ved Røraas Kobberværk Theodorus Bergmann og Margrethe Lorents-

i Søetaten Henrik von Hatten og Margrethe Riisbrich, en Søster af den ovenfor nævnte Hans Riisbrich og saaledes ogsaa en Halvsøster af Oberstl. P. M. Lillienskiold. Ligeledes var Stadshauptmand i Bergen Knud Geelmyden Fru Coucherons »kjødelige Sødskendebarn«. Han var nemlig en Søn af Kjøbmand i Bergen Geert Geelmuyden og Karen Pedersdatter¹⁾, der aabenbart har været en Søster af den bergenske Tolder Peder Pederssøn Montagne, hvilket ogsaa bestyrkes derved, at Geert Geelmuyden, som oven nævnt, var Værge for Tolderens Datter Johanne Adelus Montagne Lillienskiold, der i flere Aar opholdt sig i denne sin Formynders Huus. — Jan Kiøning var en Søn af Organist til Nykirken Jan Kiøning og Johanne Adelus Lillienskiold,²⁾ en Datter af Tolder Montagne. Han blev efter sin Faders Død under 27 Decbr. 1726 beskikket til Organist ved Nykirken i Bergen i hans Sted. Naar Laurits Østmand i sin anførte Skrivelse kalder

-----
 datter Angell. I sit 1ste Ægteskab havde han i alle Fald en Datter; med sin 2den Hustru havde han 3 og med sin sidste Hustru 7 Børn.

¹⁾ Se dette Tidsskrift, III. Side 222, Noten. Skiftet efter Geert Geelmuyden holdtes i Bergen 21 Febr. 1701 og efter hans Enke, Karen Pedersdatter, 4 Juli s. A. Heraf fremgaar det, at samtlige Geert Geelmuydens Børn have været af hans Ægteskab med Karen Pedersdatter (Montagne), og det maa derfor ansees for ganske sikkert, at det kun beroer paa en Misforstaaelse, naar hans Hustru sædvanligvis angives for at have været en Datter af Borgermester i Bergen Rasmus Lauritssøn Stoud. Derimod havde Stoud 2 andre Døttre, der ikke ellers findes nævnt, nemlig: 1) Margrethe S., der var gift med Raadmand i Bergen Henning Hanssøn (Smith) og 2) Gjertrud Rasmusdatter S., der var gift med By-skriver i Bergen Christen Madssøn, der rimeligvis døde i 1649, eftersom Broderen Anders Madssøn dette Aar fulgte ham i Embedet. Baade han og Konen vare i alle Fald døde i 1653, efterladende sig en eneste Søn ved Navn Laurits Christenssøn. — Foruden de i dette Tidsskrift l. c. nævnte Børn havde Geert Geelmuyden endnu en Datter, Maria Geelmuyden, der døde 1684, da Skiftet efter hende holdtes 12 April s. A. Hun blev i 1680 gift med Ludvig Middelstorp, hvorm hun 10 Mai s. A. fik kgl. Bevilling til at ægte uden Trolovelse og Lysning. Ludvig Middelstorp var født i Bergen og uden Tvivl Søn af den Ludvig Middelstorp fra Lüneburg, der 17 Febr. 1641 tog Borgerskab i Bergen. Selv tog han Borgerskab der 20 Novbr. 1682 og døde i Aaret 1706, da Skifte efter ham holdtes 10 Juni s. A. paa Søreide i Skjolds Præstegjeld. Efter Konens Død ægtede han 2) Alchie Fasting, en Datter af Kjøbmand i Bergen Lyder Fasting og Elisabeth von Rechen (cfr. dette Tidsskrift, III. Side 159, hvor denne Datter ei nævnes). Han havde med sin 1ste Hustru 2 og med sin 2den Hustru 4 Børn.

²⁾ Cfr. Side 36, Note 7.

Organisten ved Nykirken »Jan Staarch«, er det alene en Skrivfeil eller mindre correct Udtryksmaade enten af Østmand selv eller maaske snarest af vedkommende Retsbetjent, idet Organistens fulde Navn var Jan eller Johan Storch *Kjøning*, der, som det vil fremgaa af det Foranstaaende, ogsaa virkelig var Fru Couchérons Sødskendebarn. At Slægtskabet mellem den yngre Slægt Lillienskiold og den adelige Slægt af samme Navn virkelig har været som her fremstillet, viser ogsaa Skiftet efter den forhen omtalte Captlieutn. Christian Henrik von Hatten, der holdtes paa Gaarden Iden i Herlø Sogn i Nordhordland den 2 Juni 1704. Her heder det nemlig, efter at Afdødes 2de efterladte Døtre ere nævnte: »*Begge umyndige med deris fødte Værger, som her paa Steden Nermeste Eere efter Loven Nemblig Vel Edle velbyrdig Hr. Commissarius Folqvar Riisbrich, Som er Børnenis Egen Rette Modder fadder og godvillig paatog formynderskabet for dend Elste Datter Else Maria von Hatten, Saa og Velædle og Velbyrdige Major Montagnie Liellenschiold, Som er Børnenes Rette Moderbroder og faderens fetter og paatog Sig formynderskabet for Dend anden Datter Benedicta von Hatten*«. Uagtet det saaledes efter det allerede Anførte vel neppe længer vil kunne reises nogen Tvivl om det rette Forhold mellem de to Slægter Lillienskiold, kan man til Overflod fremlægge endnu et Aktstykke, der om mulig end tydeligere godtgjør, at den nulevende danske Slægts bevislige Stamfader, Oberstlieutn. Peder Montagne Lillienskiold, kun var en Dattersøn af den adlede Hans Hanssøn. Dette er nemlig selve Skiftet efter hans Moder »Fr. Else Hansdatter Lillenschiold«. Det findes indtaget i en i Archivet paa Stadsporten i Bergen bevaret »Skiftejournal No. 2« for Bergens By, der velvilligen har været Meddeleren heraf udlaant til Benyttelse. Den indeholder, forsaavidt det her omhandlede Skifte angaar, bl. Andet følgende ordrette Tilførsel: »1728 d. 22 Octobr. efter forregaaende Magistratens Befaling i Sterfboet nærværende Hr. Raadmand Christen Sørensen, Hr. Byfoged Myres fuldmægtig Monsr Poul Jensen og Raadstueskriverens Fuldmægtig Claus Blechingberg, for at holde Skifte og Deeling efter bemeldte d. Sl. Frue imellem hendis efterladte Arvinger, som blef forklaret at være: 1 Søn Sl. Obristl. Peter Montagne d. Lillenschiolds død og efterladt sig: . . . . .¹⁾ 1 Søn Capit: Folqvar Risbreck. 1 Dito Hans Risbreck. 1 Datter

¹⁾ Aabent Rum til Arvingerne, som man vel senere har tænkt at tilføie.

Sl. Margreta Brynells¹⁾ død og efterladt arvinger som ere . . . . .
1 datter Johanna Adelus Sl. Enevold Kønings levende, Fr. Margretha Major Storms²⁾. 1 dito Madame Ane Christina Walters . . . .
paa alle arvingernes vegne var en af hver Linie tilstede.» Boet eiede et Hus i Bergen, der med Grund taxeredes for 400 Rdl., men da Svigersønnen Lars Valther paastod, at de ²/₃ Parter af Grunden tilhørte ham, forlangte Capitaine Ulrik Lillieniskiold »hans tilstrækkelige Bevis paa ov[en] bemeldte prætension paa samti. Sl. Peder Pedersens arvingers vegne.«

Som det heraf fremgaar, maa Else Lillieniskiold i sit 1ste Ægteskab med Tolderen Peder Pederssøn Montagne have haft 3 Børn og i sit 2det Ægteskab med Commissarius Riisbrich 2 Sønner og 2 Døttre, der overlevede Moderen. Da nemlig Margaretha, der havde været gift med Bruenech, anføres før Johanne Adelus, maa hun have været ældre end denne, der var af Moderens 1ste Ægteskab, og saaledes selvfølgelig ogsaa en Datter af Tolder Peder Montagne.

Efter saaledes at have godtgjort, at den nulevende Slægt Lillieniskiold ingen agnatisk Descendents er af den adlede Hans

¹⁾ Han var vistnok den Capitaine Caspar Georg Bruenech, der 8 Oct. 1684 betalte Copulationspenge i Bergen, hvor han saaledes uden Tvivl i dette Aar er bleven gift med Margrethe Pedersdatter Montagne, der omtrent paa denne Tid maa have været 18 à 20 Aar gl. Bruenech var af Fødsel en Tydsker og blev 2 Aug. 1684 Capt. og Chef for nordre Gudbrandsdalske Comp. af Oplandske nat. Infreg. Hans Enke levede i 171* med 2 Døttre paa Commissarius Riisbrichs Eiendom Iden i Mangers Præstegjeld. Foruden de to Døttre skal han endnu have efterladt sig 3 Sønner, gennem hvem han er bleven Stamfader for de endnu her i Landet levende Personer af Navnet Bruenech.

²⁾ 3: Andreas Johan Storm blev 19 Juli 1687 Major og Chef for 1 Reserve-comp. af Bergh. nat. Infreg. og 17 Oct. 1710 Chef for Nordre søndhordlehuske Comp. af samme Reg. (Norske Militaire Etat). Han var formodentlig en Broder af Generalmajor Arvid Christian Storm, der skal have været fra Sverrig. (Norske Saml., 8vo II. Side 125). Han maa efter det ovenstaaende Skifte have været gift med Captlieut. i Sætaten Henrik Christian von Hattens Enke Margrethe Riisbrich (se foran Side 26, Note 2). Hun synes endnu ikke 1711 at have været gift med Major Storm, da det i dette Aar heder om hende: »*Sal. Capitaine Lieutenant v. Hattens Frue formente efter den kongl. forordning at være frij og tjenste folck havfde hun ingen, som hun gaf løn; hellers angaf hun sin Søster Hr. Commissari Riisbrecks Datter, som nu er hos hende i Huset for et Sæts.* (Bergens Contributrgsk.). Den Søster, som her omtales, maa vistnok være den yngste, Anna, der saaledes dengang endnu ikke kan have været gift med Lars Walther.

Hanssøn Lillienskiold og saaledes kun ved en Misforstaaelse er bleven anseet for at henhøre til den danske Adel, kunde man gjerne slutte. Da man imidlertid ved de foretagne Undersøgelser har fundet et og andet vedkommende Oberstlieutn. Peder Montagne Lillienskiolds egen Historie, hidsættes til Slutning nogle Oplysninger om denne den yngre Slægts Stamfader.

Som allerede nævnt, var han født i Bergen c. 1667 og har muligens efter Faderens kort efter paafølgende Død være taget i Huset hos Morfaderen, saalænge denne levede. Da Hans Hanssøn døde, var han i en Alder af 14 à 15 Aar, og det er maaske kort efter, at han har foretaget den Udenlandsreise »med den gamle Greve af Laurvig«, der omtales i et Brev fra Sønesønnen Hans Gustav Lillenskiold til Lilliendal¹⁾. Naar det imidlertid sammesteds videre heder, at han paa denne Reise »skal have optaget det Navn af Montagne«²⁾, da kan dette neppe være rigtigt, thi dette Navn benyttede, som tidligere nævnt, allerede Faderen. Sandsynlig er det vel derfor, at det er Navnet Lillienskiold, som han først ved denne Anledning har antaget. Den 15 Mai 1686 blev han ansat som Færnik i Bergeh. nat. Infreg., hvor han stod à la suite, og blev 14 Juni 1690 Captlieutn. ved Nordhordlehnske Comp. (Livcomp.) af samme Regiment. Den 18 Marts 1693 blev han Capitaine og Chef for søndre Sondhordlehnske Compagni og 20 Novbr. 1700 Secondmajor. Allerede i 1704 maa han imidlertid være afgaaet fra Krigstjenesten, da han i vedkommende Militaircalender for dette Aar findes udslettet og hans Eftermand, Capt. Hans Fredrikssøn Green, er udnævnt den 14 Mai s. A. — Sandsynligvis har han faaet Afsked med Oberstlieutnts. Character, hvilket han i alle Fald senere har erholdt. — Peter Montagne Lillienskiold bosatte sig i 1694³⁾ paa Gaarden Hande-

¹⁾ Brev af 2 Aug. 1785 fra Kammerherre Hans Gustav Lillienskiold til Lilliendal til Geheimeraad E. A. von Bertouch, Formand i det generalheraldiske Selskab, i dette Selskabs Samlinger i Geheimearchivet i Kjøbenhavn.

²⁾ Oberstlieutn. Peder Montagne Lillienskiold kaldes jævnlig Peder Montagne, uden at Navnet Lillienskiold tillægges; se saaledes f. Ex. Generallieutn. Christian Gyldenløves Inspectionsreise, Norske Saml., 8vo. II. Side 91.

³⁾ Endnu i 1693 boede han i Bergen, hvor »Capt. Peder Montanie og Abel Catharine Hiort« den 12 Marts 1693 havde Sønnen Ulrik Fredrik til Daaben i Korskirken (Korskirkens Mstbg.). Ulrik Fredrik Lillienskiold kaldes rigtignok Oberstl. Montagne Lillienskiolds ældste Søn (Copi af Skjøde paa Handeland blandt Distriktslæge Dahls Papirer), men

land i Fjælbergs Præstegjeld i Søndhordland, hvor han desuden eiede forskellige større og mindre Eiendomme, nemlig: Eritsland, der skyldte 3 Løber Smør $1\frac{1}{2}$ Hud; Tofte-Kalven, skyldende $\frac{1}{2}$ Løb Smør; Biskopsteig under Sunde, 12 M $\frac{1}{2}$ Smør; Yttre Bouge, 1 Løb Smør; Vike, $2\frac{3}{4}$ Løb Smør; Braatskaat, 12 M $\frac{1}{2}$ Smør; Rullestad, 18 M $\frac{1}{2}$ Smør; Glommen, 12 M $\frac{1}{2}$ Smør; Lechnes, 1 Hud; Ramme, 2 Løber 15 M $\frac{1}{2}$ Smør; Grindem, 1 Løb Smør og $\frac{1}{2}$ Td. Korn; Tesdal, 2 Løber Smør og 1 Hud; Udbøe, 2 Løber Smør og 2 Huder; Biercheland, 2 Løber $2\frac{1}{2}$ $\bar{w}$ Smør; Homeland med Homelands Ødegaard, 2 Huder; Fladerager, 1 Løb Smør og 3 Huder; Kaaste, $\frac{1}{2}$ Løb Smør og $\frac{1}{2}$ Hud; Holsætter, 1 Pund og 3 M $\frac{1}{2}$ Smør og Rosseland, 1 Løb og $\frac{1}{2}$ Hud¹⁾. Handeland, der var Hovedgaarden, og som havde en Skyld af 3 Løber Smør og 3 Huder, lod han bebygge og udfoldede her en ikke ubetydelig Virksomhed. Den havde tidligere hørt til Halsno Klosterods, hvorunder den brugtes som en Avlsgaard, havde noget Skov og en Saug til Klosters Husbehov. I 1657 var Gaarden delt i 2 Brug, der tilsammen fødte 2 Oxer, 28 Kjør, 12 Ungfæ, 8 Gjeder. Omtrent 1693, *ved seneste Commission* som det heder, blev den solgt til P. M. Lillienkiold. Sine øvrige Eiendomme havde han vistnok for den væsentligste Del erholdt dels ved Arv efter Faderen, der uden Tvivl baade selv har været en velstaaende Mand og ved sit Ægteskab erhvervede sig adskillig Formue, dels ved sit Ægteskab med Abel Cathrine Hiort, en Datter af Justitsraad og Landcommissarius nordenfjelds Hans Christopherssøn Hiort til Steen og Anna Marie Heidemann²⁾. Paa Handeland skal han have anlagt en Reberbane, og Stedet, hvor den laa, kaldes endnu den Dag i Dag »Bananen«, ligesom han ogsaa oprettede

dette maa da være af de dengang (1734) endnu levende Børn. Thi Broderen Peder var ifølge Folketællingen 1701 den ældste af Sønerne.

¹⁾ Fogedregnskabet for Søndhordland 1714.

²⁾ En Søster af Peder Montagne Lillionskiolds Hustru, Veronica Elisabeth Hiort, blev 17 Mai 1702 gift med Lagmand i Bergen Niels Knag, adlet Knagenhielm, hvilket sandsynligvis har foranlediget, at den Sidste i en af Rector O. Møller i Flensborg udarbejdet, forøvrigt gennemgaaende feilagtig Stamtafle (i Geheimearch.), angives gift med en Søster af den adlede Hans Hanssøn. Det er dog ogsaa muligt, at denne Feilagtelse kan skrive sig fra, at Lagmand Knag 1ste Gang 25 Sept. 1695 i Bergen ægtede Abel Margrethe »Hansdatter«, der imidlertid var en Datter af den rige Overtoldbetjent og senere Toldforvalter i Bergen Hans Claussøn og 2den Hustru Ingeborg Pedersdatter Lem (en Søster af Amtmand Hans Lillienkiolds Hustru Maria Pedersdatter Lem) og saaledes Sødskendebarn af Amtmand Hans (Hanssøn) Lillienkiolds mange Børn.

et Teglværk, der leverede Mursteen af en fortrinlig Beskaffenhed. Endelig anlagde han paa sin Eiendom en Marmorsag, hvortil Raa-materialet hentedes fra Stordøen, et Par Mile Søvei fra Handeland. Ved kgl. Resol. af 28 Aug. 1704 og Privilegier af 13 April 1706 erholdt han Bevilling paa at oprette et Marmorværk og fik derved tillige flere Begunstigelser. Det færdige Product afsattes for den væsentligste Del til Kjøbenhavn. Oberstltn. P. M. Lillienkiold skildres iøvrigt som en overmodig og hensynsløs Person, der skal have været i høi Grad forhadt af Landalmuen, som ogsaa viste dette sit Sindelag mod ham ved at afbrænde forskjellige af hans Eiendomme, løshugge en stor Tømmerflaade, der laa fastgjort ovenfor Langfos i Aakrefjord, med den Følge, at den gik i Fossen og sønderloges, o. s. v. Det er vistnok heller ikke usandsynligt, at han har været en temmelig egenmægtig og brutal Person, om det end maa antages, at de Sagn, som endnu leve blandt Almuen i Søndhordland, har gjort ham værre, end han i Virkeligheden har været¹⁾. Det er imidlertid en Tradition, som det har sin Interesse

²⁾ Naar det saaledes fortælles, at 2 Tjenere, der havde bestjaalet ham, af Frygt hængte sig, eller at P. M. Lillienkiold endog paa egen Haand uden Lovmaal og Dom lod dem klynge op, da er dette neppe andet end Historier. Og naar man ligeledes har lastet hans Forhold ligeoverfor Eierne af Gaarden Valen, hvis Eiendom Lillienkiold, trods deres klare Ret, skal have gjort Forsøg paa at tilegne sig, da er dette neppe heller ganske correct. Valen, der dengang havde en Skyld af 1 Løb 10 M^l Smør og 1 Hud, men ved Matriculeringen i 1665 blev reduceret til 3 Løber Smør, tilhørte nemlig i det 18de Aarhundrede en Valentin Olsson, der døde 1651, efterladende sig 3 Døttre, der hver arvede en Trediedel af Valen. Den ældste Datter, Marithe Valentinsdatter, var gift med Lars Johannesson, der døde paa Valen 1682 uden Børn. Den anden Datter, Karen Valentinsdatter, døde allerede før Svogeren, men havde i sit Ægteskab med Halsten Arnoldsson 7 Børn, nemlig: a) Valentin Røe, der var gift og havde Børn. b) Peder Skorpen, der var ugift. c) Niels Skorpen, der var gift og havde Børn. d) Anna. e) Sidsel. f) Birthe og g) Marithe Halstensdatter, der alle ligeledes vare gifte og havde Børn. Valentin Olssøns yngste Datter, Birgitte Valentinsdatter, var gift med Børre »Aupe« (o: Ubø eller Umbø i Hjelmeland), med hvem hun havde flere Døttre og følgende 4 Sønner: a) Christopher. b) Valentin. c) Børge og d) Jacob Børgessønner. Den Sidste blev taget i Huset af Mosteren, Marithe Valentinsdatter, der overdrog ham sin Andel i Valen, hvilket blev stadfæstet ved en Dom af 1691. Jacob Børgessøns Enke blev 2) gift med Nicolaus Biering, f. c. 1675, død 1701, 26 A. gl. Af sit 1ste Ægteskab havde hun 3 Døttre og følgende 3 Sønner: 1) Lars, f. c. 1689. 2) Michel, f. c. 1691 og 3) Jacob, f. c. 1696. — Halsten Arnoldsson mageskiftede 13 Febr. 1651 sin Pustrues 3die Part i Valen til Søstere

at gjøre opmærksom paa, fordi den viser, at man paa Familiens Hjemsted har havt god Rede paa, at Oberstlieutn. Lillienkiold ei paa Mandssiden har hørt til den adelige Familie Lillienkiold. Almuen ved nemlig endnu at fortælle, at han af Fødsel var en Hollænder, der i sin Ungdom ved Søroveri havde erhvervet sig den Formue, han engang var i Besiddelse af. Vistnok er dette ikke rigtigt, men det er dog et godt Vidne om, at hans egentlige Familienavn Montagne har været vel kjendt, hvormed han ogsaa altid benævnes af Almuen. Hans Landbrug var langt fra at være noget Mønsterbrug, eftersom det endnu er et Mundheld i Bygden »at stille sig som Montagnen«, der holdt 12 Tjenestedrenge og — 1 Oxe. — Paa Handeland findes som et Minde om ham en Lund af vilde Kastanier og Lindetræer af betydelig Størrelse, uagtet de staa saa nær ved Stranden, at Søen skyller op. Oberstlieutn. Peder Montagne Lillienkiold døde paa Handeland 1725, og hans Lig bisattes i Kjælderen under Choret i Eids Kirke, hvor det henstod, indtil Kirken i 1823 underkastedes en gennemgaaende Reparation. Hans Bo var fallit, og Handeland solgtes ved Skjøde af 1 Sept. 1734 for 405 Rdl. til Sr. Hans Seehuus og Forvalter Mathias Dahl, i hvis Slægt den endnu er¹⁾.

Marithe mod 1 Løb Smør i Lille Stuen. I 1682 arvede imidlertid Halstens Børn paa Skifte efter Marithes Mand paany den ene Løb i Valen, hvoraf en halv Løb 27 Aug. 1683 blev pantsat for et Tidsrum af 28 Aar til Jacob Børgessøn, af Peder Skorpen, der dog først 10 Novbr. s. A. fik Skjøde af sine Sødskende paa denne Løb. Uagtet Jacob Børgessøn ogsaa tilbød sig at indløse den anden halve Løb i Valen, vilde Peder Skorpen ikke indlade sig herpaa, men mageskiftede derimod 14 Aug. 1698 i Henhold til Kontrakt af 6 Mai s. A. den ham tilhørende ene Løb Smør i Valen (hvoriblandt den $\frac{1}{2}$ Løb, der var pantsat) til Oberstlieutn. Peder Montagne Lillienkiold mod 1 Sk~~ø~~ Korn med Bygsel i Hemnæs i Ryfylke, hvilket Jacob Børgessøns Arvinger ikke vilde finde sig i, hvorfor de anlagde Sag mod Peder Lillienkiold, som de ogsaa med Omkostninger vandt 26 Mai 1705 ved Høiesteret. Høiesteretsdommen kjendes ikke, saa man ikke kan se, hvorpaa dette Resultat grundedes, men det kan i ethvert Fald neppe ansees for urimeligt, at Oberstlieutn. Peder Lillienkiold i en, som det synes, saa tvivlsom Sag i det Længste har forsøgt at hævde sine Rettigheder. — Om Birgitte Valentinsdatter og hendes Afkom se forøvrigt dette Tidsskrift, II. Side 211, Noten og Side 354 Note 3.

¹⁾ Endel af de her meddelte Oplysninger om Oberstlieutn. Peder Montagne Lillienkiold skyldes Distriktslæge J. K. Dahl i Drammen, der velvilligen har tilladt Meddeleren at benytte dem ved dette Arbejde.

Ligprædiken over Philip Julius Bornemann,

Sekretær i det tyske Kancelli.

Meddelt af Gunde Rosenkrantz.

Efterfølgende Ligprædiken findes skrevet paa et Par Ark i Folioformat med en samtidig Haand, som Manuscript i det Bornemannske Familiearchiv. Forfatteren er ubekjendt. Philip Julius Bornemanns Portrait findes ligeledes i Familiens Eje. Som det ses af Billedet, stammer det fra 1635 og fremstiller ham i hans fulde Manddomskraft i en rigtbroderet Dragt, med den venstre Haand i Siden over Kaardefæstet.

Den hæderlige, høylærde och welfornemme Mand Philippus Julius Bornemand, Kong: Mayestæts Secreter wdj dett tyske Cancelli, hvis Siæl ehr allerede wdj Guds Haand, men Legomett begraffuen her udj Kirken¹⁾, som forventer samme Siæls Foreening igen wdj de retferdigis Opstandelsze paa Domme Dag, at nyde siden tilhobe med alle Guds vdvalde Himmerigis ævige Glæde och Herlighed, er barnefødt til Bucheburg i Tydskland den 2 Septemb. om Morgenen mellom otte och nj Slet, der mand skreff Aar 1599, aff hæderlige, fornemme, erlige, ædele Forældre. Hans Fader waar den hæderlig och høylærde Mand Doctor Cosmos Bornemand, thrende Forster aff Pommeren Liff Medicus, hvis Fader waar den erlige, welwiisze och welfornemme Mand Her Hendrich Bornemand, Senator och Senior wdj Stad. Hans Moder waar den erlige och welbyrdige Frue Margareta van der Meden, som waar erlig och welbyrdig Mands Adolph van der Meden Daatter och erlig och welbyrdig Mands Franz Marscalchis Daatter-Daatter. Der Gud allermechtigste haffde welsignet for^{ue} welfornemme Forældre wdj deris erlige och megit kierlige Ehteskab med denne deris wnge Son, haffuer de iche forsømmet, hvis de hannem som christen Forældre skyldig waar, mens strax ladet hannem komme thiil den hellige Daab, paa det hand, som effter den første och naturlige Fødsel waar fød Kiød aff Kiød, kunde der wed Vandbadet vdj Ordett igenfødis at worde Aand aff Aand, et ret leffuende Lem i den

¹⁾ Frue Kirke, hvor allerede flere af hans Børn laa. I Koret var opsat en nu bortkommet latinsk Mindetavle (se Resen: Inscript. Haffn. p. 78).

christne Kirche och Meenighed och saledis Guds Arffving och Jesu Christj Medarffving till Himmerig och det ævige Liff.

Der hand vaar nu i sin Alders 13 Aar, haffuer Gud allermechte efter sin faderlige Behag kaldett fra hannem wed den thimelig Død hans kiere Forældre paa 8 Dags Thid¹⁾).

Efter hans k: Forældris dødelig Affgang thog hans k. Farbroder, erlig, welwiise och velfornemme Mand Her Hendrich Bornemand den yngre, Raads-Herre i Stad²⁾, hannem thil szig, haffde rett faderlig Omszorg for hannem och elsket hannem inderligen, som hand motte weret hans egen Søn, efftersom hand waar et meget yndeligt och deiligt Barn, och lod hannem freqventere Gymnasium Stadense paa to Aars Tid.

Midlerthid gjorde hand paa samme Gymnasio saadanne profectus in Latinis, Græcis et Philosophicis, att hand summa cum laude aff Gymnasio bleff demittered. Och omendskiønt hannem efter sin salige Fader vaar thilfalden en herlig Bibliotheca medica, saa haffde hand dog altid mere Lyst thil Corpus juris end til nogett andet, at hand endoch, mens hand freqventerede Gymnasium, haffde giort temmelig profect in studio juridico. Der da hans k: Farbroder fornam, at hand aldellis inclinerede til samme Facultet, forskichede hand hannem til det wittberømte Academi Holstad³⁾, hvor hand med Professoribus juris idelig omgichis och sig dagligen publice disputando et opponendo paa to Aars Tid excercerede, och lagde hand paa samme Academi saadane profectus in studio juridico, at, omendskiønt hand vaar wng paa Aar och Alder, dog actedis hand inter candidatos juris. Men efftersom hand dagligen horde meget berømme den fortræfflig jurisconsultum Doctor Carpsovium⁴⁾, Professorem juris thil Wittemberg, begaff hand sig med sin k: Farbroders Samtyche thil Vittemberg, hvor hand bleff paa halffanden Aars Tid, och der hand imidlertid haffde saaledis proficered in studio juridico, at hand suo merito kunde obtinere locum inter juris peritos, disputerede hand pro licentia in facultate juridica wnder den foræ jurisconsulto D: Carpsovio. Siden forreiste hand fra Wittemberg thill Leipzig, hvor hand holt collegia juridica paa ett

¹⁾ 1612.

²⁾ En yngre Broder til Philip Julius's Fader.

³⁾ Helmstädt.

⁴⁾ Benedict Carpsov, født ²²/₁₀ 1565, var Prof. jur. i Wittenberg og senere Kansler og Apellationsraad i Dresden. † i Wittenberg ²⁶/₁₁ 1624. (Allgemeines Gelehrten-Lexicon von C. G. Jöcher. Tom. I. Pag. 1692.)

Aars Tid. Der nu den s: Mand sig paa tydske Universiteter haffde forsøgt, sette hand sig for at wilde forrejsze til Francherige, Italien och andre Sted[er]. Mens saa kom wformodendis Skriffuelsze til hannem, at komme hiem, fra hans k: Mor-Broder, erlig och welbyrdig Mand Martino van der Meden, Dronning Sophiæ høylofflig Ihukommelsze Raad och siden Cansler hos voris Allernaadigste Herre och Konning da Ers-Biscop thil Bremen.

Och der hand da waar hiemkommen och hans kiere Morbroder befantt hannem capabel at vere at opvarte en Herre och Første wdi sit Cancellj, recommenderede hand hannem den høyborne Herre Greffven af Oldenborg, hvor den s: Mand waar samme Herris Secretarius paa tho Aars Tid, bleff saa aff samme Herre med Naade och Welbewogenhed dimittered, och igen vocered til Secretarium aff den høyærverdige och høyborne Første och Herre Johan Fredrich, Biscop thil Bremen, Vörden og Øtinn, och nogle Aar opvarte samme Herre wdj sit Cancelli baade for Secretario och Registrant.

Der den s: Mand nu nogle Aar haffde forvaltet Secretarii Bestilling hos høybemelte Første och Herre formedelst hans k: Morbroder Recommendation, bleff hand antaget til Kammer Secretarium Anno 1626 aff voris allernaadigste Herre och Konge, da Biscop til Werde och Coadjutor til Halberstad, och forreiste med sin naadige Herre til Holland, och forbleff hos hannem, indtil hans Herre kom thil Dannemark igen, och der samme Tid woris allernaadigstes Herris høyborne Her Broder Hertug Wldrich waar reiseferdig at begiffue sig til Pryssen, offuerlod woris allernaadigste Herre och Konge hans k: Her Broder hannem, hos hvilchen sin Herre hand forbleff til Aar 1629.

Der nu den s: Mands thro och flittig Thieniste hos disse høybemelte Herrer bleff voris allernaadigste Herre och Konge, høylofflig Ihukommelsze Christian den fierde, tilkiendegiffuet, antog den s: Herre hannem for reisende Secreterer i det tydske Cancellj¹⁾; och forbleff saa i samme Opvartning til Aar 1634²⁾. Haffde midlertid en naadig Herre och Konning, saa at hans Thieniste waar den s: Herre meget welbehageligh. Der nu waar allernaadigste Herre

¹⁾ Med Lønning som Secretair fra ²⁸/₂, 1629. Grundtvig: Meddelelser fra Rentekammerarch. 1872, Pag. 167.

²⁾ Hos Grundtvig: Meddelelser fra Rentekammerarch. 1872 findes, at han forblev der eller modtog Lønning derfra til ²⁹/₂, 1635.

och Konning Aar 1634 antog Regimentet i Ers Biscopsdømme Bremen¹⁾, da waar naadige Konnings s: Her Fader offverlod och thilforfornede den s: Mand at wehre woris allernaadigste Kongis Kammer Secreterer; thj den s: Herre och Konge haffde da paa 5 Aars Tid kient den s: Mands thro, oprichtige, forstandige och flittige Thieniste, saa den s: Herre wiidste, at hans k: Her Søn, nu wor allernaadigste Konge, kunde tryggeligen forlade sig paa hannem, effterfølge hans Raad och Betenchning wdj sin høye och besverlige Regering, och forbleff den s: Mand wdj samme sin Opvartning hos hans naadigste Herre paa tredie Aar. Imidlertid haffde den s: Mand wdj vor naadige Herre och Konning en megit mild och naadig Herre, hvilchen wdj mange Maader da allerede lod see sin store Naade och Bevogenhed til hannem. Anno 1637 den 28 Aprilis²⁾ kom Schriffuelse til wor naadigste Herre och Konge fra hans k: Her Fader med egen Haand skreffuen, wdj hvilchen Skriffuelse den s: Herre och Konge begierede sin Thienere den s: Mand igen; thi den s: Herre hannem ey lenger aff sit tydske Cancellj och daglig Opvartning vilde miste.

Da effter Begiering lod vor naadigste Herre och Konge den s: Mand med Naade igen til sin k: Her Fader forreisze och sin forrige Thieniste, som midlertid vaccerede, annamme, der dog vor naadigste Konge vel lenger haffde begierd hans tro och flittig Opvartning. Och som den s: Mand waar kommen wdj sin forrige Thieniste, haffde hand altid en naadig Konge indtil den s: Herris Døds Dag, hvilchet den s: Herre och Konge lod see mod den s: Mand, idet hand begaffuede hannem med atskilligt geislig godtz her i Riget, som war it Provistj i Vensøssel, it Canonickat i Roskild, it Vicariat i Kiid[!]. Der nu den s: Herre och Konge effter Guds faderlig Willie waar wdj det ævige Kongerige henkaldet, opvarte hand tempore interregni de welborne Danmarchis høyviisze Rigens Raad, hvilche iligemaade lod sig altid vel befalde den s: Mands richtig, tro och flittig Thieniste, saa at nu effter hans Død den s: Mands høybedrøffvede Hustru med sine smaa faderløsze Børn haffuer somme aff de gode Herris store Affection spurdt, at den s: Mands forrige Thieniste haffuer wered dennem behagelig. Gud aldermegste saadan deris store Welbevogenhed och Omsorg med al timelig och ævig Welsignelsze rigeligen belønne.

¹⁾ I September.

²⁾ Fra samme Dato er og saahans Udnævnselse til Kancellist. (Grundtvig: Meddelelser fra Rentekammerarch. 1872, Pag. 167.)

Der nu woris allernaadigste Herre oc Konge haffde annammet Regimentet her udj Danmarch och Norge, lod hand sig atter och igien welbefalde den s: Mands tro Thieniste, saa hand altid spurde hans Herris Naade og Welbevogenhed; thj nerværende Aar aff kongelig Naade effter den ærværdig, hæderlige och hoylærde Mands s: Doctor Jesper Brochman, Biscop wdj Seelands Sticht, dødelig Affgang¹⁾ bleff den s: Mand benaad med et Canonicat i Skaane. Men at woris allernaadigste Kongis store Naade mod den s: Mand kunde aff alle kiendis, da haffuer vor allernaadigste Herre och Konning effter den s: Mands Død begaffuet hans Sønner med it Vicariat och Canonicat i Skaane. Gud, som er alle Kongers Konge och Herrers Herre, belønne saadan høy konghelig Naade med it langvarende fredsommelig Regimente.

Anno 1633 den 24 Majj effter Guds faderlige Forsiun med sin naadigste Herris och Kongis Samtyche kom hand udj Ehteskab med den erlige, dydige och gudfrychtige Pige Hedevig Zoëga²⁾, och haffuer de haffit et megit kierligt Ehteskab i 19 Aar, 2 Maaneder, 2 Wger och 2 Dage; och i samme deris Ehteskab haffuer Gud welsignet dennem med elleue Børn, 6 Sønner och 5 Døttre, aff hvilche 2 Sønner och 2 Døttre ere i Herren hensoffuet, de 4 Sønner och 3 Døttre leffuer endnu med deris høybedrøffuede Moder, Gud dennem naadeligen trøste och wehre deris Fader och Forsvar.

Anlangende den salige Mands Liff och Leffnet da er det alle och en huer welbekient, at hand waar en megit gudfrychtig Mand, elskede Gud aff inderste Hierte, brugte tit och offte de høyværdige Sacramenter, gierne hørde Guds hellige och saliggjørende Ord, ja hiemme wdj sit Huusz førde hand saadant it gudeligt och christeligt Leffnet, at hans Børn och Tiunde aldrig saa aff hannem det ringeste, de kunde forargis vdaff. Hand haffuer opdraget sine i Herrens Fryct och Formannelsze, holt dennem altid til Bønnen och Guds Paakaldelsze, saa at hand endocsaa motte haffue den Glæde aff Gud, førend hand wed Døden bleff henkaldet, at hans elste Søn Cosmus Bornemand, som nu er i sit Alders 15 Aar, for 2 Maaneder wngefær er aff de hæderlige och hoylærde Mænd Professoribus paa det kongelige Academi annammet iblant de hæderlig Studente.

1) Han døde 19/4 1652.

2) Hun er fød 1606 og døde 2/4 1657. Hendes Fader var Johan Adolf Zoëga og hendes Moder Thyra Ellenberger. Angaaende Philip Julius's og Hedvigs 11 Børn se Stamtavlen.

Gud allermegste regiere hannem och hans andre Sydskene fremdelis med sin Hellig Aand fremdelis[!].

Imod de fattige waar den s: Mand megit rund och mild, saa hand aldrig lod gaa nogen trøstisløsz fra sig, at de nu med modige Taare hans dødelige Affgang begræder, och hvis hand i andre Maader aff den Wesignelsze, Gud haffde giffuet hannem, haffuer meddeelt de fattige, er noch bekient. I hans Omgiegelse mod hver Mand waar hand en megit wenlig och liffsalig Mand, saa hand iche i ringiste skulle fortørne nogen, talte altid wel om sin Næste, advarede sin Wehn for Skade, och den Stund hand waar i daglig Opvartning hos hans Herre, aldrig forurettede, aldrig lod aff Skiench och Gaffue intage sit Hierte, Retten dermed at forwilde, at hand endochsaa wdj sit yderste sagde: Jeg tacher min Gud, at jeg aldrig haffuer aff nogen taget en Dlr. med Uret. O salig monne nu den Mand were, som haffuer betient saadan høy Bestilling och kand det szige.

Hvad sig anlanger hans dødelig Affgang, da haffuer den s: Mand paa 3 Aars Tid weret heftig plagett aff Skio[r]b[r]u, Steen och Podagra. saa hand motte nogle Tider gaa til Seng derudoffuer; for 6 Wger bleff hand saaledis angreben aff Steen, at hand nogle Dage motte bliffue wed Sengen; men den første och tredve sidst forleden Julij bleff hand saa hart angreben aff Svaghed, at hand motte gaa til Sengs. Och som hand fornam Svagheden at tiltage, sente hand Bud til den hæderlige och høylærde Mand D: Simon Paulli, kong: May: Hoff Medicus, som och strax kom til hannem och forornede alt, hvis gaffnligt och tienligt kunde were til den s: Mands Svaghed. Mens efftersom den allermegste Gud haffde alt sat den s: Mands Tid och Termin att vandre aff denne falske och svigefuld Werden, och hand fornam sidst forleden den 8 Augustj om Natten, der Klochen waar 11, at hans Herre och Gud wilde nu annamme hannem udj de æwige Boliger, begierede hand, der motte komme hastig Bud til hans k: Svoger Mester Hans Zoëga, Professor Logic: et Metaph: udj dette kongelige Academi, som dog for en Time forleden vaar gaaen fra hannem. Der nu forne hans Svoger M: Hans Zoëga kom til hannem, som altid haffde achtet och æret den salige Mand som sin k: Fader, hvilchen der næst Gud haffde været Aarsag til hans Lychen och Forfremmelsze, da sagde den salige Mand til hannem: »Hertzlieber Svager, ich see, das Got will mig itzo zu szig vorderen, ach lieber Svager, ich wolte noch das viaticum mit mihr haben. ob suar vor 4 Vuchen ich dem Herren Christi heilig Leib und Blutt in Sacrament habe

genossen.« Hworpaa [hans] k: Svoger Mester Hans Zoëga svarede: »Ja lieber Svager, ihr thut als ein recte Christ hier ein, das ihr euch mitt dem Herren Christo eurer Erlöszer und Seligmacher woldt wieder vergleichen, damit das die Liebe, so ihr alzeit zu euren Seligmacher Christum getragen habit, noch in euren letzten Seuffzen mocte behalten.« Och lod derfor hans k: Svoger M: Hans Zoëga strax gaa Bud til den s: Mands Skriftefader, den hæderlig och høylærde Mand Doctor Lindeman, Sogneprest til den tysche Kirche. Och imidlertid førend D: Lindeman kom, haffde den s: Mand en herlig och aandelig Samtale med sin k: Svoger M: Hans Zoëga, hvilchen aff Guds Ord trøstede hannem och med herlige Skriftens Sprog størchede hans Tro at bliffue bestandig udj den Bekiendelse, hand haffuer altid giort om sin Frelsere Christo til sit sidste Aandedrecht.

Der nu Doctor Lindeman waar kommen, gjorde hand en megit christelig Confession och derpaa bekommen Absolution, bleff hannem meddeelt wor Herris Jesu Christi sande Legom och Blod udj hans k: Hustruis, Børns och fornemme Svogerskabs samt andre gode Venners Nerværelse. Och der hand nu waar forligt med sin Frelsere Christo, loed hand til sig kalde sinn kiære høybedrøffuede Hustru, tachede hende for et meget kierlig och wenlig Omgængelse udj deris Ecteskab, bad den leffuende Gud, hand wilde nu vehre hindis Mand och Forswar och wilde regiøre hans naadige Herre och Kongis Hierte, at hand icke wilde forlade hende och hendis fattige smaa Børn, hvilchet Gud haffuer ochsaa naadeligen bønhørt.

Dernest welsignede hand iseer alle sine Børn, och der det mi[n]dste Pigebarn aff hannem bleff velsignet, svarede hun: »Faderlille! jeg er ichun 4 Aar gammel, will I nu dø fra mig?« hvilche wmyndige Barns Ord alle med største Graad maatte an-høre. Dernest talte hand til sin k: Hustruis Moder, tachendis hende for moderlig och kierlig Omgængelse. Saa tog hand Af-scheen med sin k: Svoger M: Hans Zoëga, nest Gud befalendis hannem sin Hustru och Børn, som hand actede at svare hannem for Guds strenge Domstoel, och befol hannem at tale med hans høye och naadige Patron Her Cansler¹⁾; thj hand wiidste wel, at den gode Herre wilde icke forlade hans fattige Hustru och faderløse Børn. Derhos tog hand Affscheidung aff sin k: Svoger Johan de Clerch, hannem ochsaa befaledede sin fattige Hustru och Børn; saa

¹⁾ Kristen Thomesen Sehested.

endelig tog hans Affskeed aff begge hans Hustruis Søster, tachende dennem for systerlig och kierlig Omgjengelse. Der nu den s: Mand med alle hafde taget en god och christelig Affskeed, slo hand aldels sine Tancker fra Werden och alleeniste med sin k: Svoger talede om Guds Rige och den himmelske Glæde, hvilchen hand allerede faut udj sit Hierte. Laa saa hen i største Taalmodighed til om Efftermiddagen, der Klochen waar 3, och saa sacteligen och stille opgaff sin Haand[!], effter att hand hafde leffuet her i Werden 52 Aar 11 Maaneder og 9 Dage, som er den salige Mands gandsche Alder.

Den erlig, dyderig och gudfryctige Qvinde Hedevich Zoëga, den salige Mands høybedrøffuede Effterleffuerske, med hederlig och fornemme Slect och Svogerskab lader de fornemme Gotfolck, som haffuer giort hendis s: Mand den sidste Ære, hannem i denne Werden wederfaris kunde, och ledsaget hans salige Legome til sin Hviilested, paa dett kierligste och wehnlige betache for saadan deris store Wmage och Ærisbewiisning; hun forplichter sig och sine enhuer igen effter sin Stand och Sted at tiene i disse och andre Maader, naar de derom bliffuer tilsagt..

Stamtavle over de første Led af Slægten Bornemann, uddragen af Familiepapirer.

Henrik Bornemann, der nævnes som den første af Navnet 1567, var Raadmand i Stade. * Margrethe Frølich Cosmusdatter. (2 Børn.)

Cosmus Bornemann, f. i Stade 1567, † 1612, Dr. med. * $\frac{21}{6}$ 1597 Margrethe v. Meden, f. $\frac{28}{2}$ 1581, † 1612. Datter af Adolf v. Meden († $\frac{24}{2}$ 1603, æt. 62). (3 Børn.)	Henrich Bornemann den yngre, Raadmand i Stade.
---	--

Adolf Bornemann, f. 1599, † $\frac{9}{8}$ 1652. Sekretær i det tyske Kancelli. * $\frac{24}{5}$ 1598. Datter af Johan Thyra Ellenberger. (11 Børn ifølge Philip Julius Bornemanns egne Optegnelser.)	Philip Julius Bornemann, f. $\frac{2}{10}$ 1606, † $\frac{2}{1}$ 1637, og Margrethe Zoëga. (11 Børn ifølge Philip Julius Bornemanns egne Optegnelser.)	Mette Bornemann, f. c. 1609, hvis man tør bygge paa et Brev fra 1687 fra en Paarørende af hende, i hvilket staar: »Sie geht nun in 77 Jahre«. Hun skal have været gift. $\frac{21}{8}$ 1630 stod hun Fadder til sin Broders Sønnesøn Philip Julius. $\frac{8}{9}$ 1691 levede hun endnu i Hamborg (Fam. Dok).
--	--	---

Margrethe, f. $\frac{17}{3}$ 1634, † $\frac{24}{8}$ 1634.	Kristian Frederik, f. $\frac{17}{5}$ 1636, † $\frac{8}{3}$ 1637.	Cosmus, f. $\frac{28}{12}$ 1637, † $\frac{8}{9}$ 1692. Børn.	Thyra, f. $\frac{17}{6}$ 1639.	Margrethe, f. $\frac{4}{10}$ 1640, † $\frac{11}{7}$ 1641.	Anna, f. $\frac{5}{12}$ 1641.
---	--	--	--------------------------------	---	-------------------------------

Johan, f. $\frac{5}{6}$ 1643, † $\frac{8}{3}$ 1698. Børn.	Kristian, f. $\frac{2}{1}$ 1645, † i Udlandet 1668.	Henrik, f. $\frac{2}{1}$ 1646, † $\frac{21}{12}$ 1710. Børn.	Mathias, f. $\frac{27}{1}$ 1647, † mellem $\frac{23}{8}$ og $\frac{24}{8}$ 1647.	Sofia Magdalena, f. $\frac{17}{7}$ 1648.
---	---	--	--	--

Stifts Relationer

indsendte til Klevenfeldt, udgivne af Fr. Krarup.

Aarhus Stift.¹⁾

I skyldigst Efterlevelse af Deres Excellences Høystærede dateret Cancelliet d. 16 Martii a. c. haver ieg strax ladet requirere hos Provsterne her i Stiftet en rigtig Fortegnelse paa Adelen af begge Kiøn, som maatte findes i de dem anbetroede Herreder, de fattige saavel som de rige, hvad enten de vare virkelig boesatte eller ikke, saavel som og Døbe- og Stamme-Navne af dem selv og deris Forældre, og om ellers noget besynderligt i Henseende til Stammen eller Personerne kunde være at erindre. Hvilke Fortegnelser, saaledis som de Tid efter anden fra et hvert Herredt ere indkomne, ieg herved giver mig den Frihed underdanigst at fremsende, siden ieg for min Deel ey har kundet udfinde fleere enten i Byen eller i Stiftet, end dem, som allerede af vedkommende Provster og Sogne-Præster ere anførte, thi udi de tvende mangverende Herreder Framløv og Samsø forefindes for nærværende Tid ingen adelig Familie. Jeg henlever iøvrigt med særdeelis Veneration etc.

Aarhus, d. 10. Octobr. Ao 1748.

P. I. Hygom.

Efter at jeg i Følge Deres Excellences Hoistbærende af 6te Septbr. sidstleden fra saavel Amtmændene paa Landet som Magistraterne i Kiøbstæderne nu hafver erhholdet den requirerte Effterretning ofver, hvis adelige Familier og Personer, som sig her udi Aarhus Stift opholder, har ieg icke skuldet undlade tjenstskyldigst at insinuere Deres Excellence hosføyede af mig derofver forfattede Liste, hvorunder dog icke er begrebet de i Hans Maysts virckelige Tieneste staaende Militaires Persohner, i Formeening, at den herudinden behøfvende Underretning hos Regimenternes Chefs fra Krigs-Cancelliet vorder forlanget. Thi skulde ofver dem ligeleedes Liste af mig vorde begiert, maa ieg tjenstskl. anmoede, det bemelte

¹⁾ Et Udtog er forhen trykt hos Hübertz, Aktstykker vedk. Staden og Stiftet Aarhus, III, 322—50.

Chefs maa blifve tillagt Ordre efter Anmodning at tilstille mig den ofver deslige Militaires Personer forlangende Underretning, Forblifvende med ald skyldig Consideration etc.

Aarhus, d. 30te Decembr. 1746.

I. Benzon.

Tablelle over de i Aarhus Stift sig opholdende adelige Familier og Persohner med hosføjet Effterretning, hvem deraf ere Iorde-Gods eyende neml:

Haurballe-Gaards Amt. Frue Amalia Margrethe Moth, afg. Geheime Raad Baron Güldencrones Encke-Frue. Een Datter Fr. Güldencrone og Frøk. Ebbelin. Iustitz Raad Constantinus Augustus Charisius og Frue, een Güldencrone. Stamhuuset Constantinsborg og Østergaard.

De øvrige Herrer Proprietarier i dette Amt, nemlig General Admiral Lieutn. Danneschiold Samsøe til Baronnet Marselisborg og Conferentz Raad Baron Güldencrone til Baronnet Wilhelmsborg og Moesgaard samt Major Rosenkrantz til Kierbyegaard ere icke boende i Amtet.

Stiernholms Amt. Frue Brochdorff, afg. General Levetzaus Encke Frue. Biugholm. — Frue Lucia Emerence Levetzau, afg. Cammer-Herre Reedtzes Effterladte. 1 Datter Frøk. Reedtz. Barritschow. — Frue Arenfeldt, afg. Etatz Raad Reedtzes Effterladte. Palsgaard. — Christian Linde. Tiirsbech. — Icke heller er af dette Amts Proprietarier derudi boende, nl. Fr. Gros Cancellarjnde von Holstein til Boller og Møgelkier og Geheime Raad og Stiftbefalingsm. Gr. Rantzau til Rosenwold.

Caløe Amt. Cammer-Herre Grev Iørgen Scheel og Frue von Plessen. 1 Søn naunl. Christen Scheel. Grevskabet Scheel etc. — Etatz Raad Christian Gersdorff og Frue Annetoniette de Rosenørn. 3de umyndige Børn, neml. 2de Sønner og een Datter. Wosnes Gaard. — Etatz Raad Peter Fogh og Frue Hellene Byssing. Admiraljnde Wildster og Søn Iørgen Fogh Wildster. Ryomgaard. — Admiral Rosenpalms Frue Sophia Amalia Benzon. Stamhuuset Schiersøe. — Hoff Iægermæster Knud Trolle og Frue Birgitte Restorff. Hendes Moder Frue Krabbe. Møllerup. — Frue Mette Benzon, afg. General Major Rosenørns. Frøk. Margrethe Benzon. Katholm. — Major Iohan Nicolay Rosenørn og Frue Sophia Amalia Dyre. Meilgaard. — Major Henrich Hoff og Frue Anne Christine Lange. Hessel.

Schanderborg og Aakier Amter. Frue Edele Kragh, afg. Ge-

heime Raad Baron Friderich Kraghs. Frøcken Rosenkrantz. Steensballegaard. — Capitain Hans Rudolph von Grabow. Een umyndig Søn. Urup. — Geheime Raad og Iægermæster Christian Rathlow og Frue Dorethe Sophie Schach. Rathlowsdall. — Frue Hedevig Margrethe Bornemann, afg. Obriste Mathias Rosenørns. 3de afg. Major Christian Müllers Pige Børn. Aakier. — Iustitz Raad Thøger Lassen og Frue, een Rosenørn. 2de Døttre. Dyvad. — Major Malthe Scheested og Frue Sophia Amalia Rantzov. 2de Sønner og 2 Døttre. Rodsteens Eje. — Lieutenant Frantz Rantzov. Cane.

Dronningborg og Silkeborg Amter. Geheime-Conferentz-Raad Greve Friiss. Een Comtesse Friiss. Grevskabet Friisenborg. — Frue Ide Sophia Gedde, afg. Etatz Rd. Krabbes. 2de Døttre. Bierregaard. — Frue Etatz Raadjnde Bille. 2 Sønner, Etatz Raad Bille og Iustitz Rd. Bille. Steenalt. — Iustitz Raad von der Maase. 2de Sønner. Clausholm. — Cammer Iuncker Rantzov. 1 Søn. — Iustitz Raad og Lands Dommer Marsvin. Frøcken Raben. Trudsholm. — Ianus Friedenreich. Palstrup. — Etatz Raad Trappaud og Frue. — Iuncker Friedenreich. 2de Sønner. Kiersholm. — Christian Fischer. Allinggaard. — Friderich von Arensdorph. Overgaard.

Kiøbstæder. Aarhus. Frue Dorethe Rodsteen, afg. Conference Raad og Iægermæster Bielches. Frøcken Anne Sebine Schachtaffel og Christiana Abel Schachtaffel. Frøck. Dorthie Friiss Wind og Helle Wind. Major von Drevitz.

Randers. Friderich von Reventlow og Frue. 2de Børn. Frue Elisabeth Sophia Reichvein, afg. Major Knoffes.

Horsens. Afg. Conferentz-Raad Grabovs Enkefrue. Iustitz-Raad Gerth de Lichtenberg og Frue. Afg. Major Lassens Encke.

Mariagger. Afg. Major Gøldenørns Encke, een Datter af Sl. Etatz Raad Arensdorff. Afg. Ritmæster Gøldenørns Encke. Afg. Iustitz Raad Kaalunds Efferladte, een Benzon. Lieutenant Oblitz og Frue.

Ebbeltoft. Mogens Arenfeldt.

Schanderborg. Frue Ingeborg Reetz, afg. General Major Samitzes Encke Frue. Frue Charlotte Reetz, afg. Obriste Brochtorphs Encke. Conferentz Raad og Amt Mand Friderich Ludvig von Woyda. Major og Ober Førster Friderich Pultz og Frue, een Grevjnde af Holch. Fem Børn, neml. 3de Sønner og 2de Døttre.

Saaledes effter de herom indhentede Underretninger rigtig at være forfattet testerer

Aarhus. d. 30te Decembr. 1746.

I. Benzon.

Bjerger Herred.

Rigtig Fortegnelse efter Aller Naadigst Kongl. Befalning og Requisition fra det Kongl. Danske Cancellie under dato 16 Mart. 1748 over alle de i Bierre Herret udj Aarhus Stift sig opholdende adelige Familier.

Assens Sogn. Palsgaard. 1. Høy-Ædle og Welbaarne Frue Etats-Raadjnde Reedtz Mette Iohanne Arenfeld, som nu i nogle Aar har været Enke-Frue og beboer Palsgaard, har ellers været gift med Sal. Niels Iuel Reedtz, som var virkelig Etats-Raad, og hand var af de berømmelige Iuellers Familie, der særdeles distingverede sig ved det nafnkundige Sæslag, som skeede ved Køeger-Bugt. Hendes Sal. Hr. Fader var Cancellie-Raad Iave Arenfeld, der boede paa Sæbye-Gaard i Vendsyssel. Hendes Frue-Moder er Enke-Frue Anna Sophie Packs, som beboer bemte Sæbye-Gaard i Vendsyssel. Høybemte Frue Estats-Raadjnde Reedtz haver tvende Børn nafnl. Iuncher Holger Reedtz i 10de Aar og een Datter nafnl. Frøjchen Berthe Kierstine Reedtz i 8de Aar, og af samme Reedtzers Familie haver Vice-Cantzler Peter Reedtz ogsaa været. 2. Høy-Ædle og Welbaarne Frue Obrist-Lieutenantjnde Lindenau, nafnl. Viveche Reedtz, har været Enke-Frue siden 1735 og gift med Sal. Obrist-Leutenant Gotsche Lindenau, som var 30 Aar udi Kongl. Danske Tieneste. Hun haver ingen Børn og ellers opholder sig endnu paa Palsgaard. Hendes Sal. Hr. Fader var Holger Reedtz, som var virkelig Estats-Raad og Amt-Mand over Dronningborg Amt. Hendes Sal. Frue Moder var Berthe Kierstine Iuel, som begge boede og døde paa Palsgaard. 3. Paa Palsgaard opholder sig ogsaa Welbaarne Frøjchen Cathrine Dorothe Høeg, hvis Fader er Høy-Ædle og Welbaarne Iacob Høeg, som boer paa Wang i Vendsyssel, har staaet som Major i Sal. Kong Friderich den Fierde Høyloflig af Hukommelse Hands Tieneste, mange Aar været ved Militien og var med i den Brabansche Krig. Hendes Frue-Moder er Sophia Margrethe Winterfeld.

Barret Sogn. Barretschou. 1. Høy-Ædle og Welbaarne Frue Cammer-Herrjnde Lucie Emarentze Levetzau til Barretschou, Enke-Frue af Sal. Cammer-Herre Tønne Reedtz, med sin eeneste Datter, Høy-Ædle og Welbaarne Frøjchen Dorthe Reedtz. Sal. Cammer-Herre Tønne Reedtzes Hr. Fader var Voldemar Reedtz til Barretschou, General-Major. Hands Frue-Moder var Dorthe Trolle. Cammer-Herrjndens Lucie Emarentze Levetzous Hr. Fader var Hands Excellence Theodosius Levetzau til Bygholm, General-

Leutenant og Ridder af Dannebrog. hendes Frue-Moder er Anne Margrethe Bruckdorph til Bygholm. Fleere adelige Familier findes ikke her i Bierre-Herret, hvilket herved testes af

Assens Præstegaard, d. 14 Maj. 1748.

Villuds Kop.

Sogne-Præst for Assens og Klakring Meenigheder
og Provst over Bierre-Herret ved Horsens.

Galten Herred.

General Tabell over de adelige Familier i Galthen-Herret ifølge Høiærværdig Hr. Biscop Hygoms Requisition Dato 28de Marti 1748, saaledes.

1. Wærum- og Ørum-Sogner, hvorudi ei nogen adelige Familier sig opholder. 2. Laurberg og Leerberg Sogner, ei heller nogen. 3. Galthen, Wissing og Hadberg Sogner, opholder sig ei heller nogen adelig Familie. 4. Ødum Sogn forefindes ligeledes. 5. Og iligemaade Hadslund og Ølst Sogner, hvor udi findes Ingen i saa Maade. 6. Woldum Sogn. Der udi har hidtil opholdt sig Hr. Cammer-Iuncker Friderich Rantzou, som nu allernaadigst er beskicket til Stifts-Befalings-Mand i Tronhiem i Norge, og Frue Dorethea Margrethe Offenbergen (og deres Barn nafnl. Friderich) Hands Fader Sahl. Hr. Rantzou, Ridder, Kongl. Mayts. Geheime Raad og Amtmand over Segeberg Amt; og Moder Sahl. Frue Abel Reventlau, Sahl. Hr. Geheime Raad og Proust til det adelige Closter Izehoc i Holsten hans Datter. Hendes Fader Sahl. Hr. Hans Christopher Offenbergh, Kongel. Maytts Commandeur, og Moder sahl. Erica Kirstina Kaas.

Samt Hr. Iustitz-Raad Christian von der Maase og Frue Magdalene Susanne von Numsens paa Clausholm. Hands Moder, sahl. Birgithe Magdalene von Engeberg, og Fader sahl. Hector Gottfred Massius. Doctor og Professor ordinarius theologiae og Kongl. Hof Predikant. Hendes Fader Sahl. Mathias von Numsen, Hands Kongel. Maytts Geheime-Raad, og Moderen Sahl. Marie Worm. Og deres Børn nafnl. Christian von der Maase, Kongel. Maytts Lands Dommer i Fyhn, og Friderich Christian von der Maase.

Hvilcket er ald den Underretning, mig der-om er bevist, og ellers her-ved forsickerer, at det saaledes som meldt rigtig er anført, hvilcket her-med tilstaaes af

Wærum Præstegaard, d. 14de Maj. 1748.

N. Wedel.

Gjerlev Herred.

Fortegnelse paa hvilke høje adelige Personer af begge Kiøen, som findes udj mine 2de anbetroede Sogner.

Paa Overgaard udj Hovet Sognet Udbyeneeder boer Høy-Ædle og Welbaarne Hr. Friderich von Arenstorff, fød af afgangne Hr. Etats Raad Friderich von Arenstorff og Frue Marie Anthonette Lillienchrone. Udj ovenmælte Udbyeneeder Sogn ligger en liden Gaard Fugelsøe kaldet, Høyædle og Welbaarne Hr. Friderich von Arenstorff paa Overgaard tilhørende, hvor paa logerer til Leye Deris Excellence Hr. Oberhofmester Henning Christopher von Holstein, som kom til Hoffet 1695 udi højst Salig Kong Christians dend Femtes Regiærings Tiid, hvor hand naadigst forblev udj Tienniste indtil 1730, da Gud bortkaldede høystsalig Kong Friderich dend Fierde, og fra dend Tiid til 1735 forblev hos Dronning Anna Sophia som Oberhofmester. Hans Sal. Hr. Faders Daab og Stamme Nafn var Adam Christopher von Holstein og hans Frue Moder Catharina Christina Rewentlow. Hans Frues Daab og Stamme-Nafn er Karen de Jespersen; hindes Fader var virkelig Justitz-Raad og sad udj Kongens allernaadigste høyste Rætt. Hendes Fader og Moder ere begge nobiliterede af høyst salig Kong Friderich dend Fierde, deres Daab og Stamme Nafn er Jesper de Jespersen og Johanne de Kierull.

Paa Trudsholms Hoved Gaard udj Annex-Sognet Kastberg boer Høyædle og Welbaarne Hr. Justitz Raad og Lands-Dommere Peder Marsvin, fød af afgangne Hr. Otto Marsvin og Frue Lene Marie Howenbeck. Hans Frue er Riese Sophia Reedtz, som er en Daatter af afgangne Hr. Etats Raad og Amtmand Holger Reedtz og Frue Birthe Christine Juel. Haver hos sig en Huus Frøichen Helvig Margrethe von Raben, fød af Sal. Hr. Oberst Lieutenant Hugo Friderich von Raben og Frue Sophia Dorothea Sekinckel. Ellers er een af bemælte Frøichen Rabbes Systemere Hof-Dame hos hendes Mayt. dend regiærende Dronning.

N. Secher.

At ingen fleere adelige Familier eller Personer af det Slags findes i Gjerløfs Herredt, end her ommelt findis, testeris af mig som Proust i samme Herredt.

H. Chr. Hensmann.

Gjern Herred.

I allerydmigst Følge hans Høiærværdighed Hr. Biscop Hy-

goms Ordre af 2den April sidst haver ieg hos Præsterne for Røgind og Spaarup, Alling og Tulstrup, Linaae og Dallerup, Giern og Schanderup, Schaarup og Tvilum samt Søebye Meenigheeder requireret fuldstendig Oplysning, om nogen Adel i bemte Sogner sig befinder, med viidere samme Ordres Indhold, men derpaa har ieg af dem Alle faaed det Svar, at ingen af det Slags sig udi deris Meenigheder opholder. I mine 3de Sogner ere gandske ingen af Adel uden alleene Hans Høigrevelig Excellence Hr. Geheime Conference Raad, General Lieutenant, Geheime Raad og Cammer Herre, Hr. Greve Christian Friis som itzige Possessor til Grevskabet Friisenborg, hvis Fader var Hr. Greve Nicolaus Friis till Grevskabet Friissenborg, og Moder Christine Sophie Comtesse af Reventlow.

Udj høibemte Herres Farfaders Hr. Greve Mogens Friisses Tiid, sc. Ao 1672, blev Jernet med Tilhørende allernaadigst ophoied til Grevskab, som det endnu er under det Navn Friisenborg. Paa dend grevelige Residence er endnu hiemme hos høibemte Hr. Greven hans eene Comtesse Daatter, Comtesse Elisabeth Sophia Friis.

Dette saaledis at være rigtig baade for saavidt mine eegne Sogner angaar som effter de fra Præsterne indkomne Beretninger tilstaar

Hammel, dend 14 May. 1748.

O. C. *Lijhne*,
p. t. Past. loci et Præpos.

Hads Herred.

Underdanigst Beretning om de adelige og adlede eller distingverede Personer, som sig i Hads Herret og Aaekiær Ampt under Aarhus Stiftt opholder, forfattet i allerskyldigst Følge dend fra det høylovlige Kongl. Cancelie udstedde Ordre og Requisition af 16de Martii sidst afviigte.

Hads Herrets Sogner, hvor udi Aaekiær Ampt bestaaer, ere Odder, Saxild, Nølløf, Randløf, Bieragger, Gosmer, Halling, Gylling, Ørting, Falling, Hundslund, Torrild, Huilsted og de under beneunte Herret henhørende tvende Øer Endelaue og Alrøe. Men de Sogner, i hvilke der findes Adel eller lige ved Adel agtede Folch og Familier, ere alleeniste Odder, Gosmer, Falling, Huilsted og paa Endelaue.

I Odder Sogn ere: 1. Høyvelbaarne Herre Christian Rathlow, Dercs Kongl. Majstts Geheime Raad, Ridder og Jægermester over Nørre Jülland, residerende paa Rathlows Dall og Herre til Ger-

storffs-Lund og Rathlows Dall. Samme Herre er en Søn af Høyledle og Velbaarne Sl. Gregorius Rathlow (som forðum har været Ober-Cammer Herre af Høysalig Dronning Sophia Amalia Høyløvlig af Ihuukommelse, men tilsidst boede og døde paa bemeldte Rathlows-Dall) samt af Høyledle og Velbaarne Sl. Frue Margaretha Gersdorff. Høybemeldte Herre har haft dend Naade at være i Kongl. Majsteters Tieneste baade ved det Kongl. Hoff og ved endnu betienende Charge i 44 Aar. Hr. Geheime Raad Rathlows Frue er Høyvelbaarne Frue Geheime-Raadinde Dorothe Sophie Schach, hvis Hr. Fader var Høyledle og Velbaarne Sl. Jochum Schach, forhen General Major, men siden Amptmand over Schanderborg og Aaekiær Ampter. Hendes Frue Moder var Høyledle og Velbaarne Sl. Frue Dorothe Sophie Seefeldt. 2. Høyledle og Velbaarne Maltha Jenson Sehested, Herre til Roedsteens Eye og der boesiddendes. Hand staaer nu som Oberst Lieutenant udj det Syder-Jüdske National Regiment, men har i Alt været i Kongl. Dansk Tieneste under Militien som Officier i 40 Aar. Hans Høyledle Sl. Forældre har været Velbaarne Hr. Oberst Lieutenant Jens Steen Sehested og Velbaarne Frue Mette Sophie Parsberg. Hans Frue er Høyledle og Velbaarne Frue Sophia Amalia Rantzau, fød af Velbaarne Sl. Hr. Oberste Friderich Christian Rantzau og Velbaarne Sl. Frue Øllegaard Roedsteen til Roedsteens Eye. De har fiire levendes Børn, 2 Junchere, Jens Friderich Sehested og Iwer Christian Sehested, 2 Frøkener Øllegaard Roedsteen og Mette Sophie Sehested.

3. Paa Roedsteens Eye opholder sig i nærværende Tid Høyledle og Velbaarne Ulrich Friderich Sehested, som har staaet ved Militien i Kongl. Majsteters Tieneste af Dannemarch udj 37 Aar og er nu fra det Geworbene Siællandske Regiment afskeediget med Oberst Lieutenants Character. Hand er en Broder af forvølbemeldt Oberst Lieutenant Maltha Sehested og af samme Forældre. I Gosmer Sogn findes Høyledle og Velbaarne Thøger Pederson Lassen, Kongl. Majsts Iustitz Raad, residerende paa Dywad og Herre til Dywad og Herningsholm. Hand er en Søn af Vøledle og Velbiurdige Sl. Peder Thøgersen Lassen og Sl. Frue Anne Lassen til Rydslet, Guddumlund etc. Hans Frue er Høyledle og Velbaarne Frue Benedicte Antonette Rosenørn, som er en Datter af Velbaarne Sl. Hr. Oberst Rosenørn og Velbaarne Frue Hedewig Margrete Bornemann til Aaekiær. De har trej Frøkener Døttre, Hedewig Margrete Lassen, som er hos hendes Grande Mama paa

Aaekjær og der bliver anført; Frøchen Anne Lasson og Frøchen Maria Henriette Lasson.

I Falling Sogn opholder sig og er residerende paa Aaekjær Høvedle og Velbaarne Frue Hedewig Margrethe Bornemann til Aaekjær, en Datter af Høvedle og Høyærværdige Sl. Doctor Henric Bornemann, fordum Biskop over Siøllands Stift, og Enckefrue effter Høvedle og Velbaarne Sl. Matthias Rosenørn, som har været Oberst af Cavalleriet. Hos Velbente Frue og i hendes Familie ere af hendes Børnebørn Frøchen Hedewig Margarethe Müller, Frøchen Anne Sophie Müller og Frøchen Henriette Müller, samtlige Systre og Døttre af Velbaarne Sl. Hr. Major Christian Carl Müller og Sl. Frue Anne Lasson til Tyrrestrup. Frøchen Hedewig Margarethe Lasson, en Datter af Velbaarne Hr. Justitz Raad Thøger Lassen og Frue Benedicte Antonette Rosenørn til Dywad etc., som forhen under Gosmer Sogn ere anmeldede.

I Huilsted Sogn er Velbaarne Frantz Rantzau, Høvedle og Velbaarne Sl. Hr. Oberste Rantzau, fordum Herre til Roedsteens Eye, og Velbaarne Sl. Frue Øllegaard Roedsteen sammesteds deres Søn. Hand har i hans yngre Aar været lang Tid uden for Fædernelandet og beseet adskillige fremmede Steder, særdeles i Saxen, Italien og Sicilien, men lever nu i hans Eenlighed paa hans Gaard Canegaard, hvilket vel ydermeere anføres i Beretningen fra Ning Herret, saasom Sogne Præsten for Huilsted Sogn er i samme Herret boesiddendes.

Paa Endelaue opholder sig Velbaarne Byrge Krag, en Søn af Høvedle og Velbaarne Sl. Friderich Krag, Ridder og Herre til Steensballegaard i Woer Herret (som i mange Aar var Stifts Befalnings Mand over Wiborg Stift i Nørre-Jülland, men siden Vice Stattholder i Norge) og en Datter Søn af dend fordum i hans Lyksalighed vidt bekjendte Griffenfeldt, men tilforne saavel som effter hans Fald Peter Schumacher.

Fleere af deslige endten adelige eller distingverede Personer findes hverken i de herudinden beneunte eller i de øvrige Sogner af Hads-Herret. Ey heller viides noget besønderligt om deres Stammer eller Personer viidere end det, som antegnet er. Hvilket Alt saavel effter Herrets Præsternes meddeelte Noticer som effter anden og eegen Kundskab rigtig at være anmeldet bliver hermed underdanigst og allerydmigst testeret af

Torrild Præstegaard, d. 8de Maji 1748.

J. Steenstrup,
Sognepræst for Torrild og Wedslet Sogner.

Nørhald Herred.

I underdanig Følge requirerede Efterretning om adelige Familier communiceris her ved, at ingen saadanne Familier findis i Nørrehald Herret, hvileket her ved attesteris

af Spentrup Præstegaard, d. 31 Julij. 1748.

af Herreds Prousten

A. Friis.

Sønderhald Herred.

Fortegnelse over de Adels-Personer, som findis i Sønder-Hald-Herred i Calløe Amt i Aarhus Stift, som ieg Underskrevne ifølge min Høy-Ærværdige Hr. Biscop Hygoms Ordre haver efter indhentet Notice fra samtl. Herreds Præsterne forfattet og skrevet til den requirerede Under-Rætning for det Kongelige Danske Cancellie.

I Auning Sogn, som er Annexet til Fausing, boer Høy-Welbaarne Hr. Greve Jørgen Scheel, Greve af Scheel, Kongel. Mayestæts Cammer-Herre og Assesor i Høyeste Rett, paa sit Stamhuus Gl. Estrup. Hans Frue Grevinde er Charlotta Lovise v. Plessen, en Datter af Hr. Geheime Raad Christian Lndvig v. Plessen. Hr. Greve Scheel haver en eeniste Søn, Greve Christen Scheel, fød in Junio 1743 af hans første Frue Grevinde Sal. Lucia v. Thienen, som døde 3 Uger efter bemælte Søns Fødsel.

I Wifvild Sogn ligger Stam-Huuset Hefringholm, hvortil hører og Tuustrup Gaard i Hørning Sogn, men Stam-Herren, Major Bech-Friis, boer paa Baase Closter i Skaane og er mig ube-kient, saa vel hand selv og hans Døbe-Navn som hans Frue og Børn, saa som ingen af dem har været her i Landet, siden hand fick dette Stam Gods i Eye.

I Marie Malene Sogn boer paa Ryom-Gaard Velbaarne Peter Fogh, nobiliterit Ao 1707, siden med Justitz- og Etatz Raads Værdighed benaadet. Hand lever nu i det 3die Egteskab med Frue Helene Byssing, en Datter af Claus Byssing, som under Sal. og Høylovlig Ihukommelse Kong Christian den Femte var den particulaire Kongl. Casse betroet. Etatz Raad Fogh haver ingen Børn, men hans Søsters, Admiralinde Wilsters Søn, som er nobiliteret Ao 1747, bliver formodentlig hans Arving og Successor paa Ryomgaard.

Fleere adelige Familier eller Personer, rige eller fattige, viidis icke at boe eller opholde sig i dette Herred, testerer

Wirring Præstegaard, d. 11te Maj. Ao 1748.

Niels Brunou.

Hasle Herred.

Fortegnelse paa de adelige Personer, som nu findes i Aarhus Domkirkes Meenighed.

1. Dorothea Rodsteen, afgangne Conferenceraad og Jægermester Christian Bielkes Enke-Frue. Hendes Fader Admiral Jens Rodsteen, Moder Sophia Amalia Gerstorff. Uden Børn, haver haft een Søn Carl Bielke, Secreterer og Vice-Lands-Domer i Fyen, men længe siden død. 2. Dorothea Friis Wind, 3. Helle Wind, ugifte. Deres Fader Obriste-Lieutenant Jørgen Wind, Moder Charlota Rosenkrantz. 4. Barbara Sophia Juliana von Ophoven, ugift; hendes Fader Obriste-Lieutenant Iacob von Ophoven, Moder Christina Kaas. 5. Anna Sabina, 6. Christiana Abel Skaktavle, ugifte. Deres Fader Lieutenant Envold Skaktavle, Moder Dorothea Budde. For det Øvrige findes uden for Aarhus aldeles ingen adelig Person i Hadslöv-Herred.

Aarhus, d. 1. Maj. 1748.

F. Namnestad.

Hatting Herred.

Fortegnelse paa de adelige Personer, som findes i Hatting-Herret i Stiernholms Amt i Aarhus-Stift.

Ølsted Sogn ingen. Tyrsted Sogn ingen. Torsted Sogn ingen. Løsning og Korning Sogne ingen. Hedensted ingen. Store Dalbye Sogn ingen. Stenderup-Sogn ingen.

Hatting-Sogn; paa Bygholm findes en Encke Frue navnl. Anne Magrete de Brochdorf. Hendes Mand var Sl. General-Lieutenant Theodosius Levetzou.

Engom-Sogn; paa Thirsbech findes Christen Linde. Hans Fader var Niels Linde, hans Moder Karen Rosenkrantz. Hans Far-Fader Christen Linde blev nobiliteret.

Broschesborg, en liden Gaard i Daugaard Sogn; der opholder sig en Encke-Frue navnl. Wilhelmina Friderica Heinson. Hendes Mand var Capitain Balthasar Gebhard Linde, hendes Fader var Capitain Friderich Jørgen Heinson, hendes Moder Marie Elisabeth Danchwardt.

Saaledes rigtig at være effter enhver Præstes Angivelse testerer Ølsted Præstegaard.

A. Raarup.

Sal. Hr. General Lieutenant Theodosius Lewetzaus Encke Frue, boendes paa Bygholm, Frue Anna Margrethe von Brocktorffen.

Hendes Fader var Høvedle og Welbaarne Hr. Land-Raad og Conferentz Raad Ditlof Brocktorffen til Saxtorff p. p., hendes Moder Høvedle og Velbaarne Frue Margrethie Øllegaard Ahlefelt.

Saaleedis efter Berætning fra Herskabet tilstaas af

Hans Schierenbech.

At Ovenstaaende er mig tilsendt d. 5. Sept. 1748 tilstaas af

A. Raarup.

Hids Herred.

Efter giordte Requisition af Hans Høyærværdighed Biskop Hygom til Prousten Hr. Snell i denne Proustie følger efterfølgende min ærbødigst Erklæring.

Stamfaderen, saa vidt bekjæendt er af mine Forfædres Skrifter, vare paa fædrene og mødrene Side som følger. Fædrenes: Sal. Peder Baggesen, Raadmand i Ribe med sin Hustrue Sal. Dorete Sørensdatter først i det seculo 600 havde 12 Børn og 6 Gang Tvilling. Af hannem er min Sal. Farfader Christopher Pedersen ellers med Tilnafn Baggesen, Literatus, boende i Aarhus, brugte borgerlig Næring og in specie Øxen Handling paa Holland. Min Fader Lars Christophersen Baggesen tiende Sal. og Høyloflig Konning Friderich den 3^{die} i militair og civil Tienester, fch ved Gifftermaael med min Sal. Moeder et Goedsz, var en Proprietair og døde paa Kielstrup 1693, samme Goedszes Sæde-Gaard. Hands Søn Clemen Lauridsen, ellers med Tilnafn Fischer, arvelig Successor, boende paa Kielstrop i Nørre Jylland, Aarhus Stift, Silkeborg Amt, har tiende Sal. og Høyloflig Konning Friderich d. 4de ved Hr. Brigadiers Juels National Regiment til Foeds, den Wiborgeske Bataillon, som Auditeur og Regiments Skriver, siden avanceret og forflyt den 26 August 1711 for Wismar til at være Regiments Qvarteer Mester ved Sal. Hr. General Major Christian Georg von Møestings Regimente til Foeds, hvorfra hand efter hands allerunderdanigst Ansøgning ved Krigens Ende blev dimitteret, som hands loflig Afskeed af 1720 udviiser. Hands nu levendes 4re Sønner ere Lauridtz Christopher Fischer, Daniel, Andreas Jørgen og Melchior Fischer.

Modrenes: Min mødrene Linnie, af Extraction Tyske Folk indkommen her i Riget med en af de Sal. og Høyloflige Konninger, sluttelig med Konning Friderich d. 2^{den}. Thomas Fischers Profession var egentlig Chirurgie. Af hvad Stamme eller Familie hand var, eller om hand eller hands Forfædre i de trüben Reli-

gions Krigs Tiider vare fordrevne, kunde være sluttelig, mens icke tilforladelig eller beviisselig. Formælte Stamfader heede Thomas Clemensen Fischer; hand havde et Vaaben af aaben Hielm, i hvilcket Vaaben førtes en Hav-Fruer og en Fisker Bredde. Om den i Historierne Keysserlig General Fischer, over hvilcken i en viss Kiærche i Tyskland endnu skal staae et berømmelig og courieux Epitaphium, hâr været af den Famille, kand ieg icke viss sige. Thomas Clemensen Fischer boede her i Jylland i Schanderborg, hvor i de Dage, nembl. i Sal. Høyloflig Konning Christian d. 4des Tiid, var Hoff Staadt. Thomas Clemensen Fischer havde efterfølgende Sønner, Melchior, som af Fienderne blev bortførdt, Christian, Clemen, Rasmus, Mathias og Daniel Fischer. Sal. og Høyloflig Konning Christian den 4de eller Sal. og Høyloflig Konning Friderich d. 3die, hvilchet ieg icke vist kand forklare, forfremmede endeel af disse Sønner, iblandt andre Christian Fischer, som blev hands Viinskienck til Glychstadt, ved hvilchen Leilighed Christian Fischer gjorde et meget rig Partie med en Hamborgeske Familie, saa vidt ieg er bekjændt, af de Erfuhrter. Min Morfader Clemen Fischer aulde en Datter, naunflig Anne Clemensdatter Fischer, af hende er Clemen Fischer og hands Sønner, som under Fædre Linnien formælt er.

Min Kones Johanne Andreasdatter Borneche er paa

Fædrenes Side fød af Sal. Andreas Borneche, en Zerbster af Gebuhrt, avanceret i Biskopens Berendt von Gahlen af Mønster Krigs Tieneste og siden har tient i Høyloflige Kongers Sal. og Høyloflig Konning Christian den 5tes og Sal. og Høyloflig Konning Friderich d. 4des Krigs Tienester i 36 Aar til Hest, indtil hand af Alderdom og Blessurer iche mere kunde giøre Tieneste, særdeles for Høgsted i hands høye Alder er bleven blesseret, var Major ved det Prenske og siden Smittovske Regimente, efter slig Omstændighed hand af Alderdom og Blessurer og efter allerunderdanigst Ansøgning tog sin Dimission, boede og siden døde 1717 paa Lavengaard i Jylland.

Paa Mødrenes Side. Min Hustrues Moeders Fader var Sal. Oberste Mogens Krag, og Moeders Moeder Sal. Dorethe Rosenkrantz; hendes Morbrødre Arent, Otto, Niels og Mogens Kragh, og hendes Moster Dorethe Kragh, som først var gifft med Baron Iens Iuel, anden Gang med Hans høye Excellence af Gyldenløv og nu med Hr. Ahlefeld til Gisselfeld. Christence Marie Kragh var gift med Oberst Lieutenant Redderen, og min Kones Moder

var Jytte Kragh, som var gift med min Salig Sviger Fader, mere ommældte Major Andreas Borneche.

Hvilket er den Opliusning, som jeg om min Slegt Register i op- og nedstigende Linie kand give, hvor under og er forklaret en hvers Stand og Handtering, ønskende, at jeg og Mine maatte være nobiles virtute, det Øfrige er min mindste Bekymring eller Attraa.

Kielstrup, d. 12 Mai. 1748.

Clemen Fischer.

Hjelmslev Herred.

Fortegnelse paa de adelige Familier, som findes i Hjelmslev Herred og opholder sig her i Schanderborg.

1. Høyædle og Velbaarne Cammerherre Friderich Ludvig von Voyda, som boer paa Slottet, er Amtmand over Schanderborg og Aakiær Amter. 2. Tuende Enke Fruer og Søstre, 1. Ingeborg Retz, Sl. General Major Samnitzes Efterleverske. 2. Charlotte Amalia Retz, Sl. Obriste Brochdorfs Enke. Deres Fader Valdemar von Reetz, som var General Major og Commendant paa Borryholm; deres Moder Dorethe Trolle. 3. Major Friderich Pultz har staaet i H. K. Mts Tienneste i 33 Aar og nu som Oberførste boer her i Schanderborg. Hans Fader Sl. Hans Friderich Pultz, Obrist af Cavalleriet, tient længe i H. Mayts Tienneste; hans Moder Sl. Marie Hoornbeck. Hans Frue Sophie Dorothea Holck. Hendes Fader var Grev Flemming Holck, Amtmand over Nyborg og Trankiær Amter; hendes Moder Margrethe Rodsteen. De har 5 Børn, af hvilke de 2 Sonner Hans Friderich og Flemming Pultz staaer i H. Mts. Tienneste som Lieutenanter; en Søn Peder Pultz, 2 Froikener, af hvilke den ældste er svag og skrøbelig, 4. Alexander Ernst von Eickstedt, Premier Major ved det 5te Iydsche Curasier Regimente. Hans Fader Valentin von Eickstedt, en ældgammel Tydsk Familie, var Geheime Raad og Ridder i Deres Kl. Mayts Tienneste; hans Moder Edel Cathrine Kaas herstammende af en gammel Dansk Familie. Hans Frue Cathrine v. Eickstedt. Hendes Fader er Iørgen v. Eickstedt, Obrist Lieutenant udi Svendsk Tienneste; hendes Moder Margrete Dorothe Vieregg, begge en gammel tydsk Familie. 5. Friderich Wilhelm v. Lowtzow, Ritmester ved det 5te Iydsche Curasier Regimente. Hans Fader Eiler Ditlev von Lowtzow, hans Moder af Stamme von Strohlendorffen. 6. Frands Henrich v. Rottern, Caract. Ritmester ved General Major v. Rauchs

Curasier Regimente. Hans Fader Ioh. Friderich v. Rottern af gode adelige Slægt i Schlesien, døde i Kl. Tieneste som Capitain; hans Moder Anna Magdalena v. Tissen af Holsteinsche Familie. 7. Ioachim Christopher v. Holstein, caract. Ritmester ved Obriste Rauchs Curasier Regimente. Hans Fader Ioachim von Holstein har været Obrist Lieutenant ved Cron Printzens Regimente; hans Moder Anna Ilschen, fød af Linstou. Hans Frue Ursula Margrethe von Linstow. Hendes Fader Adam Levin von Linstow; hendes Moder Dorothe Margrethe von Kamsen, Obriste Christian Ulrich von Kamssens Datter. 8. Hans Nicolai de Hoff, Cornet ved det 5te Jydsche Hr. General Major Rauchs Regimente. Hans Fader Major Henrich Hoff paa Hesselgaard, der med Førfædre har været i Kongl. Mayts Tieneste; hans Moder Anna Lange, den Sidstlevende af den Familie. 9. Ebbe Claus von Deden, Lieutenant paa 15de Aar ved det Søndre Jydsche National Infanterie Regimente. Hans Fader Emich von Deden var Capitain ved det Fynsche National Infanterie Regimente; hans Moder var af Stamme en Stürup, General Major Stürups Søster i Glüchstad.

Efter Præsternes Indgivelser findes ingen adelige Personer i deres Sogner. Test.

Schanderborg, d. 14 Maji 1748.

Ch. Høgh.

Houlberg Herred.

Udj allerunderdanigst Følge af Allernaadigste Kongelige Befalning er udj Hovelberg Herred i Aarhus Stiftt ingen adelige Personer at anmelde undtagen:

1. Vel-Baarne Hr. Obriste Vinding til Bidstrup, hans Døbe Nafn Andreas, hans Stamme Nafn Winding. 2. Hans Frue Anna Marie Poulson, som var Vel Baarne Hr. Etatz Raad og Landtz Dommer Matthiis Poulson til Bidstrup hans Daatter, som ved Døden ere afgangne. 3. Hans Fader var Poul Winding, Etatz-Raad og Assessor i Høyste Ræt saa vel som Professor Eloqventiæ ved Academiet i Kiøbenhafn, een lærd og veltalende Orator, det ieg har seet Prøve af i hans Ligtale over Doctor Ole Borch og hans Parentation over Gros Canceler Reventlow.

Niær, d. 14 May. 1748.

Iens Høst.

p. t. Præpositus Nømarchiæ Hovelbergensis.

Øster Lisbjerg Herred.

Efter Høyædle og Høyærværdig Hr. Biskop Hygoms skriftlig til mig ergangne Ordres i Følge af Deres Kongl. Maytts. Allernaadigste Befaling fra det Danske Cancellie af Dato 16 Martii sidst haver ieg tilskrevet samtlige Herreds Præsterne i Øster-Lisbjerg Herredet for i Anledning af Allerhøystbemældte Allernaadigste Befaling at indhente enhver af Sogne Præsterne deres allerunderdanigste Efferretning paa de Adels Personer, der saavel af Mand som Qvinde Kionet sig i deres allernaadigste andbetroede Sogner maatte opholde, hvorpaa deres skriftlig Svar saaledes er meddelt neml: At der i ingen af deres allernaadigst anbetroede Sogner findes nogen Adels Person saavel som ey heller i mine Mørche og Hvilsagger Sogner enten af Mand eller Qvinde-Kion undtagen i Schiodstrup Sogn, hvor Høyædle og Velbaarne Hr. Etatz Raad og Amt Mand over Calløe Amt Christian Gerstorff Iochums Søn til Wosnesgaard sig opholder med sin Frue Høyædle og Velbaarne Frue Antonette Rosenørn Poulsdaatter tilligemed deres 3de Børn neml. 2 Søner Iochum og Poul og 1 Daatter Mette, hvilket saaledes befindes rigtig at være tilsvares allerunderdanigst af

Mørche, d. 13 May. 1748.

R. Storm.

Lysgaard Herred.

Siden det har behaget Deris Kongl. Majest. ved Befaling fra det Danske Cancellie under d. 16 Martij sidst at requirere een tilforladelig Underretning om de i Provincierne sig opholdende adelige Familier, saa i samme allernaadigste Ordres allerunderdanigste Følge insinueres herved een Beretning om deslige Familier, som udi det mig anbetroede Lysgaard Herred, beliggende udi Aaarhuus Stift, Silcheborg Ampt, forefindes saaledes.

1. Christian Danielsen Fischer, fød paa Silcheborg og nu boende paa Allinggaard, som vel ligger i mit Annex Svostrup Sogn i Hitz Herret, men siden den ligger nærmere Grønbek og der søger Kirken, regnes den gemeenlig til Grønbek Sogn. Hand er den første Nobiliteret i sin Familie, som hands af Sal. Høylovlig Ihukommelse Kong Frideric den 4de meddeelte Nobilitations Brev af Dato 27 Oct. 1719 udviiser. Hands første Frue var Marie Kirstine Poulson, Etatz Raad Matthias Poulson til Bidstrup hands Datter. Hands anden Frue er Charlotte Amalia Reenberg, Iustitz Raad Thøger Reenberg til Ristrup hands Datter. Det første Ægteskab

var og det andet er til Dato uden Børn og Livs Arvinger. Hand har icke været udi nogen Kongel. Betiening og er nu omtrent 60 Aar. 2. Ianus Friedenreich, boende paa Palstrup, een gammel adelig Sædegaard i Høyberg Sogn, Silcheborg Ampt. Liusgaard Herret, Aarhus Stift. Hand er den første Nobileret i sin Familie af Sal. høylovlig Ihukommelse Kong Frideric den 4de. Hands Forfædre skal ellers være fra Troppau i Slesien og for meere end 100 Aar derfra af Papisterne formedelst den lutherske Religions Bekiendelse fordrevne. Navnets Oprindelse skal være denne: een Freds Coureer for det Tydske Rige blev saa vel antaget af Keyseren, da hand kom og raabte Friede im Reich, at hand beholdte Nafnet og blev kaldet Friedenreich qvasi Friede in Reich, og skulde denne Coureer, som Historierne taler om, være Navne og Stamme Fader til den her i Landet værende Friedenreichs Familie, er maaskee Familiens Nobilitation lige saa gammel. Hands Frue er Anne Margrete Linde, fød af de Linders Stamme Fader Christen Linde, som ligeledes var nobileret af Frid. 4to. Hand saa vel som hun ere vel aldrende og over 70 Aar og har ei været i nogen Tieniste. De har 2de Børn, Datteren den ældste, Mette Dorethe Friedenreich, er giffit med Carl Gothilf Irminger, Oberst af Cavalleriet og Premier Major ved Guarden til Hæst. Sønnen 3. Christian Daniel Friedenreich boer paa Kiærsholm, een frie Sædegaard beliggende i Thorning Sogn her i Herredet. Hands Frue er hands eget Sødskende Barn Elisabeth Dorethe Linde, Frantz Lindes Datter paa Palliesberg. Deris Ægteskab er velsignet med 2de smaa Sønner, Frantz og Christen. Bemældte Christian Daniel Friedenreich har ei heller været i nogen Kongel. Tieniste. For det Øvrige ere ingen adelige eller nobilerede Personer udi Liusgaard Herred, undtagen at ieg maa mælde, at paa Aunsberg, een gammel frie Sædegaard, boer Steen Iørgensen, som har Caractere af Commerce Raad.

Hvilchet Alt saaledes tilforladelig og allerunderdanigst indberettes af

Grønbek Præstegaard, d. 12 May 1748.

N. Hurthigkarl.

Mols Herred.

General Tabelle over de i Følge Kongel. Allernaadigste Befaling de dato 16 Martii til Hans Høy-Ærværdighed Hr. Peder Hygom, Biskop over Aarhus Stift, her udj Molds Herret sig opholdende adelige eller lige ved dem agtede Personer, neml:

Ebbeltoft. Iørgen Fogh Wilster. Nobiliteret 1747. Fader: Daniel Wilster, forhen Schaubynacht i Dansk Tieniste. Moder: Chatarina Fogh. Hans Frue Anna Margrete Galten. Fader: Iens Friis Galten, forhen Sogne Præst for Feldballe og Nødagger Mee-nigheder i Søndre Herret. Moder: Margarita Kierstina Bering.

Mogens Ahrenfeld, forhen i Dansk Tieniste som Lieutenant. Fader: Iørgen Ahrenfeld, forhen Etats Raad. Moder: Ellen Kierstine Belou.

Draabye Sogn; Schiersøe. Fr. Sophie Amalia Bentzon, Admiralinde af Rosenpalm. Fader: Hans Bentzon, Iustitz-Raad og Lands Dommer i Nørre Jylland. Moder: Kierstine Glud.

Agrie, d. 26 April 1748.

Hans Bering,
Præp. Nom. Moldens.

Nim Herred samt Horsens Kjøbstad.

Specification paa de adelige Familier og Personer af begge Kiøn, som udi Niim Herridt og Horsens Kiøbstæd findes enten boesatte eller sig opholdende.

Udi Niim og Underup Sogner findes ingen adelige Familier. Udi Hverring og Hornborg Sogner findes ingen adelige Familier. Udi Tambdrup Sogn findes ingen adelige Familier.

Udi Horsens Kiøbstæd. 1mo. Fr. Conferentze Raadinde Grabow Loucie Hedeveigh Levetzou. Hendes Fader: Hans Friderich Levetzou, General-Lieutn. ved Cavalleriet og Ridder af Dannebrog Orden. Hendes Moder: Loucie Emerentz Bruchdorph. Hendes Sl. Mand og Herre: Iørgen Grabou, Conferentze Raad og Ampt-Mand over Schanderborg og Aakiær Ampter.

2do. Hr. Graf Friderich Christopher Trampe. Hans Fader: Philip Dithlou Trampe, General Major ved Cavalleriet. Hans Moeder: Charlotte Amalia Trampe, vare Søkende Børn. Staar i Kongl. Tieniste og er Rithmester udi det 5te Iydske Curatzer Regiment. Hans Frue Grafinde Clara Hedeveigh Grabou. Hendes Fader: Conferentz-Raad Iørgen Grabou. Hendes Moeder: Loucie Hedeveigh Levetzou.

3^{tio}. Hr. Capitain Friderich Trolle. Hans Fader: Anders Trolle, har været Obriste ved Infanteriet og Skytterne. Hans Moeder: Charlotte Amalia Vind. Staaer i Kongl. Tieniste og er Capitain ved det Synder-Iydske National Regiment. Hans Frue Edel Do-

rothea Krag. Hendes Fader: Niels Krag, har været Obriste Lieutn. ved Infanteriet. Hendes Moeder: Mette Marie Røchling.

4to. Fr. Majorinde Lassen, Christiana Dorothea von Rederen. Hendes Fader: Ventzel Friderich von Rederen, var Obriste-Lieutenant af Cavalleriet. Hendes Moeder: Christentze Marie Krag. Hendes Sl. Mand og Herre Henrich Lassen var Major af Infanteriet.

5to. Hr. Ritmester Christian Rosenkrantz. Hans Fader: Jørgen Rosenkrantz, Iustitz-Raad. Hans Moeder: Elisabeth Røchling. Staaer i Kongl. Tieniste og er Ritmester ved det 5te Iydske Curatzer Regiment.

6to. Obriste Lieutenant Ioan Trapoud. Hans Fader: Ioan Trapoud, har været Obrist udi Kongl. Dandske Tieniste ved Cavalleriet og døde ved sit andbetroede Dandske Curatzer Regimente i Ungern, hvor det var udsikkert. Hans Moeder: Margrethe Sophia von Decken fra Stift Bremen. Staaer i Kongl. Tieniste, Obrist-Lieutn ved det 5te Iydske Curatzer Regiment. Hans Hustrue Birgittha Riber.

7mo. Iustitz-Raad Gierhardt d' Lichtenberg, er nobiliteret af Høylovlig Ihukommelse Kong Christian den Siette. Hans Frue Bodild Hoffgaard. Ved ham er at merke, at hand ved sin Liberalité og Gierninger for Publico hâr gjort vel mod Gud, Kirker, Skoeler, Fattige og videre, saa hand Publico hâr gjort sig fremfor Mange distingverit.

8vo. Lieutn. Ambrosius Carisius. Hans Fader: Christian Carisius, Stamme-Herre til Constantinsborg i Iylland. Hans Moeder: Dorothea Rosenlund. Hans Hustrue: Anne Rodenberg. Har staaet i Kongl. Tieniste som Lieutenant ved Infanteriet.

Ning Herred.

Efterretning om det udj Ning Herred i Aarhus Stigt nu værende og levende Adelskab.

Udj Frue Sogn i Aarhus boer i Tiden 1. Hans Excellence Høy og Velbaarne Hr. Christian Ulrich von Nissen, Stigt Amptmand over Aarhus Stigt og Amptman over Haurballe Gaards og Stiernholms Ampter. Hans Excellence lever i eenlig Stand og haver ej været givt. 2. Er der indqvarteret Høyædle og Velbaarne Hr. Maior Samitz, om hvis høyadelige Familie kan have Underretning af Sl. Hr. General Maior Sametzes Grauskraft, som findes i E. P. Marmor. Dan. Select. Tom. 2. 3. Hr. Leuthnant Hartkop.

Udj Wibye og Thiiset Sogne boer Ingen af adelig Stand.

Udj Holme og Thranberg Sogne boer og Ingen.

Udj Morslet Sogn paa Wilhelmsborg boer Høy og Velbaarne Frue Amalia Margaretha Moth, Sl. Hr. Geheime Raad og Baron Christian Guldencrones Enche Frue. Om Børn af dette Egteskab indkommer Beretninger fra Stederne, de leve paa.

Udj Beder og Malling Sogne boer og Ingen af adelig Stand.

Udj Astrup og Hvilsted Sogne er udj Annexet Hvilstæd paa Chane Gaard boende Hr. Leuthnant Frantz Rantzou, fød af Oberste Friedrich Rantzou til Rodsteenseje og een Daatter af Admiral Rodsteen. Han var først Under Officer udj Norrig og har siden været Leuthnant udj Keyserlig Tienneste. Er og har aldtid været ugivt og udj eenlig Stand.

Udj Ormslev og Kolte Sogne er udj Hovet-Sognet Ormslev paa Stamhuuset Constantinsborg Ejeren Hr. Justits Raad Constantinus Augustus Carisius, fød sammested af Christian Carisio og Dorothea Rosenlund. Lever i Egteskab med Frue Kirsten Guldencrone, som er een Datter af Baron Christian Guldencrone af Wilhelmsborg. Børn af dette Egteskab, som lever, ere fem Frøikener, Margaretha Dorothea, Charlotta Amalia, Christiana, Anna, Sophia Elizabeth. Paa samme Gaard er endnu for nærværende Tiid Frøiken Barbara Juliana Kirstine Holch, som er Holger Wind Holk og Charlottæ Lovisæ Munchs Daatter, saa og Frøiken Eleonora Kirstine Schaffenbergs, som er fød af Capitain Schaffenberg og Frue Maria Wind.

Om denne Efferretnings Rigtighed forsichrer Prousten i Ning Herred

Aarhus, d. 12. May 1748.

Christian Pontoppidan.

Nørre Herred.

Fortegnelse paa de adelige Personer, der findes i Nørre-Herredt Aarhus Stift i Calløe Ampt.

Udj Grenaae og underliggende Gammel Sogn er Ingen af adelig Familie uden een Encke-Frue navnlig Margretha Christence de Scavenius, afgangne Hermann Wein-Igells, forhen Obrist Lieutenant ved Mariner Regimentet. Hendes Fader var Peder Scavenius, General Major og Cheff for Mariner Regimentet. Hendes Moders Navn er Helle Ouven Bentzon, som endnu lever.

I Gloesborg Sogn er paa Mejlgaard boesiddende nu Encke-Frue navnlig Sophia Amalia de Dyre, afgangne Slg. Major Johann.

Nicolai de Rosenørns Eftterleverske. Hendes Fader var Palle Dyre, hendes Moder Margretha Rodsteen.

Dette saaledis effter Andgivelse rigtigt at være testerer
Ørum Præste-Gaard, d. 15 April. Aô 1748.

L. H. Heerfordt.

Onsild Herred.

Tabell over de adelige Familier, som her udi Onsild Hærrid nu findes, er som følger, nemlig her udi Mariager Bye:

Frue Majorinde, Gùldenöhrs effterladte Enke, Anna Elisabeth von Arenstorph, hvis Fader var Friderich von Arenstorph til Ower-gaard etc. Gaarde her i Jùlland. I hands yngre Aar havde hand dend Naade at staae i Tieneste som Cammerjunker hos Høy-Salige Kong Christian den Femte og siden blef i Naade dimmitteret med Etatz Raads Caracteer; med videre i Henseende til hendes Ex-traction paa Mødernes Side, med meere, som velbemelte Frues til mig indkomne Relation af Dato 9de Maj sidstleden, der herhos følger in originali, allerunderdanigst beretter sub Nr. 1.

Velbemelte Frue Gùldenöhr har sin afgangne Sl. Mands, Major Gustavi Adolphi von Gùldenöhrs Moder hos sig, som til mig under hendes egen Haand har indberettet at være avlet af en fyrstelig Fader og siden været gifft med Bernhart Lüder von Gùldenöhr, som siden tiende ved Obriste Brochdorffs Curassier Regiment som Rittmester til hands Døeds Dag, med meere, som be-mte hendes egen Relation, der herhos følger in originali, videre for-klarer sub Nr. 2. Salig Justitz Raad, Krigs og Land Commis-saire Kaalunds effterladte Enke Frue Marie Bentzon, som til mig har indberettet under hendes egen Haand, at hun tillige med hendes Sødskende og Descendenter, effter hendes Sal. Faders, Commerce-Raad Hans Bentzons Dod, af dend Høy Sal. Konge Kong Friderich den Fierde Høylofligst Ihuekommelse var bleven i Aaret 1717 nobiliteret, hvilket Høy-Kongl. Nobilitations Bref ieg in originali har seet de Dato 22de Febr. ditto Aar, som nermere allernaadigst kand befindes af hendes egenhændig underskrefne og til mig indkomne Forklaring sub Nr. 3. Baltzar von Obelitz sees ogsaa at være fød og baaren baade paa Fædrene og Mødrene-Side af gammel baade Tydsk og Dansk-Adel, Alt effter hands egen til mig indsendte udførligere Forklaring, som her hos in ori-ginali følger til nermere allernaadigste Efftersiun og Befindende sub Nr. 4.

Saa er her ingen fleere Adel her i Byen, ey heller udj mit anfortroede Hærrid uden

Majorinde Muderspach paa Trinderup udi Hornum Sogn. Dend gode Enke Frue har ieg intet Skrifftlig bekommet fra, men hendes Sogne Præst, Velærværdige Hr. Hans Wejle har tilmeldet mig, hvad hun har fortalt hannem derom, som Alt sees af hands Skrivelse til mig de Dato 4de May sidstleden og følger her hos in originali sub Nr. 5.

Hvad nu velbente adelige Persohners Omstændigheder be-
treffer, saa har de 4re her i Byen boende Intet at leve af uden de Pensioner, som Hands Majestæt dem, Enhver for sig, allernaadigst har tillagt, hvoraf dend gamle Rittmester Gùldenöhrs effterladte Enke ikkun nyder aarlig af Krigs Cassen 30 Rdr.

Frue Kaalund har 5 u-myndige og til deels 2de smaa Børn, og Lieutenant Obelitz har Kone og 5 Børn, hvoraf allernaadigst kænd fornemmes deres slette og kummerlige Tilstand. Angaaende Majorinde Muderspach, saa har hun og 5 Børn, de 4re u-myndige hjemme. Hun boer paa en ufrie Gaard, kaldet Trinderup i Hornum Sogn, men det synes ikke, at hun i disse bedrøvelige Tider og Bøndernes slette Tilstand kand subsistere deraf. Hvad Enkerne Mænd har meriteret i Hands Kongl. Majsts Tieneste, viser forberørte deres egne til mig indkomne Relationer. Ellers kand ieg som deres Sogne-Præst og Siæle-Sørger give dem, der boer her i Byen, det Sanheds Vidnesbyrd, at de stedse har opført sig saa exemplar og berømmelig i deres Guds frygt og sande Christendoms Øvelse, at ieg hiertelig ønsker, at de fleeste, om ikke alle, af mine Tilhørere vilde træde udj deres Fodspoor. Hvorleedes nu velbemelte brave Familie allernaadigst kan vorde soulagered, det indstilles allerunderdanigst til Hands Kongl. Majstæt høyprikelige Naade og medfødde Mildhed. Alt dette tilstaaer og bekræfter ieg under min Haand og Zigarette.

Mariager, d. 11te May 1748ve.

P. Friedlieb.

Nr. 1.

Effter Kongl. Mayts allernaadigste Befaling giver ieg hermed allerunderdanigst tilkiende, nemlig

1. At min Sl. Mand var Gustavus Adolphus von Guldenöhr, Hans Kongl. Majts bestalter Major af Cavaleriet, som stoed som Capitain Lieutenant med Ritmesters Caracteer ved General Lieutenant Kaases Cavalerie Regimente Ao 1738. Effter allerunder-

danigst Andsøgning fik allernaadigst Tilladelse at selge hans Plads for at rejse til Rusland og at bievaae nogle Campagnier i dend Kriig imellem Rusland og Türchen, hvor hand effter allernaad. Tilladelse strax blev Major med eet Compagnie ved eet Dragoner Regimente og siden allerunderdanigst indsendte een Afritzing af een Ponton, som blev brugt i den Kriig over een stor Strøm, som kaldes de Nipper.

Mens effter at Kriigen hafde Ende, fik hand nemlig Ao 1740 allernaadigste Ordre at komme tilbage igien, da hand ved hands Tilbagekomst allernaadigst blev given hans Bestaling som Major af Cavaleriet med Tilleg af Ritmesters Gage af Kongens Cassa, indtil Kongen allernaadigst fandt for got at beordre ham Ao 1741 ved Mortens Dags Tider at rejse til Rusland og med snarest at forføje sig til Kiøbenhavn for at bekomme nærmere Ordre til hans Rejsets Fortsættelse og der effter allerunderdanigst Skyldighed for Ordres og Nidkierhed for Tieniste Skyld at effterkomme snarest mueligt var denne allernaadg. Befaling, strax foretog sig denne Rejse og til dens hastige Fortsættelse gick over ved Aarhus med een Samsøe Baad og derpaa saa u-lyckeligen omkom, huorved ieg dend Tiid blev sat i dend bedrøvelige Encke Stand, som var dobbelt haard for mig, da dend Tiid var velsignet med Livetz Frugt, som først kom til Verden 14ten Ugger effter hans Død, saasom vj ikke levede længere i Ægtestand end $\frac{3}{4}$ Aar. Mens effter allerunderdanigste Supplication allernaadigst nyder den Pension af 60^{ve} Rd. og nu opholder mig herudj Mariager boendes til Leje.

2det. Min Sl. Mands Fader var Kongl. Majts Ritmester Bernhard Lüder von Guldenöhr, som vel staaed i Kongens Tieniste dend Tiid hand døde, men dog døde paa hans Syge Seng.

3. Min Sal. Mands Moder er Christine von Mechlenburg, som nu opholder sig for nærværende Tiid hos mig og haver givet sig i Kost hos mig.

4. Jeg self er Anna Elisabet von Arenstorff.

5. Min Sl. Fader var Friderich von Arenstorff til Overgaard etc., som i hans yngre Aar haver haft dend Naade at staa i Tieniste som Cammer Juncher hos Høysalig Kong Christian dend Femte og siden blev i Naade demitterit med Etats Raad Characterit og levede saa sin Tid paa hans Gaarder her i Jydland udj Aarhus Stift.

6. Min Sl. Moder var Maria Antonia von Liliencron, een

Daatter af Sl. Andreas Poul Baron von Liliencron, Hans Kongl. Majts bestalter Ridder af dend Dannbroche Orden, Geheime Raad og Canzeler i det Glüchstadiske Land Gericht. Hendes Moder var Elisabeth van der Wielen, herstammende af Hollandske Slegt og Afkom.

Salig Gustavus Adolphus von Guldenöhrs Anna Elisabeth von Arenstorff.

Mariager, d. 9de May 1478.

Nr. 2.

Auf Königliche Befehl berichte in Allerunterdehningkeit,

1. Dass mein Manns Nahme wahr Bernhart Lüder von Gyldenöhr, hat die Gnade gehabt in Seiner Königlicher Mayts Diensten alt Ritmester bey des Hr. Obristen von Brochdorffes Curasier Regiment zu stehen, ist ouffen Bette gestorben. 2. Sein Vatter hat geheissen Johan Bernhardt von Guldenöhr, ein Edelmann aus Mecchenburg, seine Gütter sin geuessen Neunhagen und Schwansen. 3. Seine Mutter heist Margareta von Jungen. Deren Vatter Lüder von Junge ist Commendante in Lübeck geuessen und die Mutter ejne von Weyeren. 4. Mein Nahme ist Christina gebohrne von Mechenburgen, ein naturliches Kindt gezeuget von Herzog Gustaffe Adolpfe von Mechelenburg Güstero. 5. Meine Mutter hat geheissen Anna Christina von Viregen. 6. Ihr Vatter Christopher Friderich von Viregen. 7. Ihr Mutter Birgita von Falchen. Die mir aller gnädigste beygelegte Pension genisse nicht allein weil mein Mann in Königlichen Diensten sich wohl gehalten, sondern auch auss Intersession und Vorbitte Ilhro hochfürstlichen Durchleuthikeit Princesse Augusta von Mechenburg Dragun und habe mich hier in Jütlandt bey mejner Schwiger Tochter die Majorin Gyldenöhr in die Koste gegeben.

Christina gebohrne von Meclenburg Wittwe von Guldenöhre.

Mariager, d. 9de May. 1748.

Nr. 3.

I Folge Hds Kongl. Majestts Allernaadigste udgangne Requisition om de Adelige og deres Omstændigheder her i Riget haver ieg underskrefne allerunderdanigst tilforladelig demonstreret herhos min Sandhed om mig og mine synderlige Omstændigheder som følger.

Jeg Marie Benzon, Sl. Justitz Raads, Krigs- og Land-Com-

missaire Jacob Kaalunds efterladte Enke, er fæd af Forældre: forдум Commerce-Raad Hans Bentzon og Elsebeth Lasson til Jullinglund, Sohngaardsholm og Wester-Lade-Gaard, blev og efter mine Sl. Forældres dødelige Afgang tilligemed mine Sødskende d. 22de Februarij 1717 af Salig Høyloflig Jhuekommelse Kong Friederich dend Fierde nobiliteret og med adelige Værdigheder, Skiold og Vaaben for os og vores Descendenter benaadede. Min Sl. Mand har udj 34ve Aar hafft dend Naade at staae udj Hds. Kongl. Majestts Tieneste i militair og ovenanførte Charger, hvori hand ogsaa doede Ao 1744ve. Hand blev ogsaa brugt udj adskillige Hds. Kongl. Majsts Forrættninger, i sær dend sidste paa Ciausholm efter Hendes Majst Enke Dronning Anne Sophies dødelige Afgang. Udi vores Ægteskab har dend gode Gud velsignet os med 20ve Børn, hvoraf 3de Sønner (som ere Lieutenanter udj Hds. Kongl. Majsts Tieneste) og 4re Døttre og en liden Søn, 7 Aar gammel (opkaldet efter Høy Salige Kong Christian dend Siette og vores nu regierende allernaadigste Konge, alle 5 sidste u-myndige og u-forsørgede) endnu er i Live. Og da min Sal. Mand udj Hands Kongl. Majsts Tieneste havde tilsadt hands Midler og ved hands dødelige Afgang efterlod mig en anseelig stoor Giæld, der ey ner kunde blive afbetalt, saa har ieg udi mit Enke Sæde, Gud bedre det! ey Andet til Subsistence end dend mig af Sal. Høystloflig Jhuekommelse Kong Christian dend Siette Allernaadigste tillagde Pension. Og derfor inderligen sukker og beder, at dend Store Gud vil bøye vores nu regierende Allernaadigste Arve Herre og Konges Hierte til at antaeye sig mig og mine fattige u-myndige Børn, der efter min Død maa mangle deres nodtørf-tige Ophold eller tiene for deres Føde, naar de til dend Alder ere opvoxne.

Marie Benzon

Sl. Justis Raad Kaalunds.

Mariager, d. 2de May 1748.

Nr. 4.

Mit Navn er Baltzer von Obelitz (og ikke, som ofte i min Ungdom er skrevet Oblitz, hvilken Forseelse er skeet derved, at min Sal. Fader døde, da ieg ikkun var 1½ Aar gammel. Hvilket saa vel af mine 16 Ahner som af dend adelige Stam-Bog i Archivet til Stralsund kand sees). Ao 1705 blev ieg fød paa Aacbierg her i Jylland. Ao 1721 blev ieg Land-Cadet paa det Kongl. Academie. Ao 1725 blev ieg Færnich ved det Fynske geworbene

Regiment Infanterie, derefter Second- og Premier-Lieutenant. Kom derfra til det Kongl. Drabant Corps, men blev tillige med en Deel af de andre Drabanter reduceert Ao 1745. J hvilken Stand ieg endnu befinder mig med fem Børn, hvilke ieg efter 1ste Post i Biskopens Brev maae anføre.

1. Baltzer Gebhart von Obelitz, som er Student, studerer Jura og er i sit 20de Aar. 2. Ide von Obelitz, 15 Aar. 3. Charlotta Amalia von Obelitz, i 14de Aar. 4. Friderica Lovisa von Obelitz, i 8de Aar. 5. Christiana Birgitta von Obelitz, 3 Aar. Min Fader var Baltzar Gebhart von Obelitz, Herre til Aaeberg. Min Moder Ide Juul, Sl. Vice Admiral Just Juuls Søster. Min Far-Fader Baltzar von Obelitz, Herre til Obelitz, Duwendick og Møllienhagen i Pommern. NB. Paa hvilke Stam-Godser ieg endnu haver Pretension, men fattes Evne at udføre det. Min Farmoder Ursula Maria von Molcken. Min Mor-Fader var Henric Juul til Lindbjerg, Hr. Jens Juul, Befalingsmand paa Bergenshuus i Norge, hands Søn. Min Mor-Moder Sophia Høeg, Hr. Just Høeg, Ridder, Danmarkes Riges Raad og Canzeler, Befalings Mand paa Kalløe Slot, hands Daatter.

B. v. Obelitz.

Mariager, d. 1ste April Ao 1748.

Nr. 5.

Paa Trinderup Hovedgaard udi Hvorum Sogn boer een Enche Frue, Frue Anne Helvig ne de Marsvin af gammel Dansk Familie, som hafde til Ægte afgangne Sal. Major Friderich Christian von Muderspach, som var af dend Tydske Bamberske Familie, er død paa Gaarden udj Novembr. Maaned 1745, effter at hand, som hafde været udj Deres Kongl. Maysts Tieneste over 25 Aar og til sidst var blefven Premier Major ved Hr. General Major Storms Regiment National Infanterie, haffver effterladt sig 2de Sønner og 3de Døttre, hvor af dend ældste Søn, Otto Henrich von Muderspach, allerede er ved Land Cadetterne udj Kiøbenhavn allernaadigst antaget. Dend yngste Søn Carl Christian, 10 Aar gammel, er hiemme hos Moderen tillige med de 3de Døttre. test.

Hvorum Præstegr., d. 4de Maj 1748.

H. J. Weile.

Rongsø Herred.

Table angaaende de adelige Familier, især Adelen af begge

Kiøn, der for nærværende Tiid befindes udi Rousø Herredt. i Dronningborg Amt og Aarhus Stift beliggende.

Ørsted Sogn.

Stenalt Gaards Eyere og Besiddere, Høyædle og Velbr. Frue Sophie Seefeldt, Sal. Hr. Etatz Raad Axel Billes Enke-Frue. Observ. 1. Hand døde in August. Ao 1739. 2. Den Sidste af Seefeldts Navn og Familie paa Sverd-Siiden var Velbr. Hr. Major Jørgen Ulrich Seefeldt, tilsidst udi Dravant-Corps, som boede i Roeskild og døde i Kiøbenhavn d. 9 April Ao 1745. Foruden ovenmældte Enke-Frue er af Seefeldts Stamme eenest tilbage 1 Frøcken ved Navn Berte Scheel Seefeldt udi Roeskild respective Frøchen-Closter. Descendenter af Velbemældte Hr. Etatz-Raad Axel Bille og Frue er 3de Sønner: 1. Høyædle og Velbr. Hr. Etatz-Raad Knud Bille til Stenalt, forhen Lands Dommere i Nørre Jylland. Hvis Frue er Velbr. Berte Scheel von Holsten, fødd paa Gielskov i Fyen. Hændes Fader, Velbr. Hr. Major Wulff Sievert von Holsten, dødd ibidem d. 29 Juli Ao 1718. Men h. Moder Velbr. Fr. Idde Scheel i Live. Deris Børn ere 2de Døttre. 1. Jfr. Idde Bille — 7 Aar. 2. Sophie Bille — 6 Aar. 2. Høyædle og Velbr. Hr. Justitz Raad Christen Bille, ligeledes paa Stenalt, men ugift. 3. Høyædle og Velbr. Hr. Conferentz Raad Henric Bille. øverst Lands Dommer i Fyen, som er Enkemand og uden Børn.

Fleere adelige Personer af noget Kiøn findes icke udi vor lidet Rousø-Herredt. Alleeneste at mælde om afgangne Hr. Lieutn. Vinterfeldts Enke-Frue, der self er uden adelig Extraction og boer her i Ørsted, men har en Søn ved Navn Jørgen Balthasar von Vinterfeldt ongefær 16 Aar gl., der staaer udi Søe-Cadet-Compagniet, hvor hand mueligt bliver antegnet.

End har Hr. Lieutn. J. Lemment af Mechlenborgsk Extraction ogsaa sit Qvarteer i Ørsted, der staaer ved Velbr. Hr. Capitain Haxthausens Compagnie under Nørdre Jydske Regimente, som vel ogsaa der vorder antegnet.

Ørsted, d. 1ste Maji Ao 1748.

Anders Laurss. Jesperssen.

P. et Prp. Loci.

Sabro og Vester Lisbjerg Herreder.

Fortegnelse paa 2de Adelspersoner, som opholder sig, dend ene udj Sabroe, dend anden udj Vesterlisbjerg Herredt.

1. Udj Sabroe Herredt og Sogn er een adelig Person nemlig Beate Bielke, Hr. Major Friderich Reenbergs Frue til Ristrup, fød

af Hr. Major Iørgen Bielke til Kiærbygaard, forhen Major ved it National Regimente, og paa mødrene Side er hun fød af Frue Ide Dorthe Rosenkrantz. Vjdere er mig icke om ovenmeldte Frue bekiendt giort af Vedkommende.

2. Udj Trige Sogn og Bye udj Vesterlisberg Herridt er een Adelsperson nemlig Hr. Capitain Valentin Friderich Lytzov, som staaar udj Hands Kongelige Majestæts Krigstieniste som Capitain og har et Compagnie af det Sønderjydske National Regimente af Infanteriet. Hands Sl. Hr. Fader var Sl. Major Valentin Friderich Lytzov, som døde Major i Norge. Denne hands Fader døde før end Sønnen blev fød, hvorudover hand blev opkalt effter sin Fader. Hands Frue Moder var Sl. Anne Margrethe Lytzov, saa baade Fader og Moder har baaren dette hands Stamme Nafn Lytzov. Vjdere er mig icke herom bekient giort.

Vilthen Præstegaard. d. 14 May 1748.

Christen Høst.

Stovring Herred.

Fortegnelse over dennem, som enten ere af gammel Adel eller nobiliterede og opholder sig her i Randers.

1. Herr Cammer Herre og Obrister Owe Iuel, hvis Fader var Herr Friderich Iuel, Etatz Raad. Hanns Gemahlinn Frue Sophia Hedewig Comtesse Friis.

2. Herr Friderich von Rewentlow, forhen Ober Hoff Mester ved Høysalig Dronning Annæ Sophiæ Hoff. Hanns Gemahlinn Frue Dorothea Brocktorff.

3. Hr. Obrister Friderich Carl von Rieppur.

4. Hr. Obrist Lieutenant von Rosenørn til Cattholm, een Søn af Sl. Hr. General Major Rosenørn.

5. Hr. Maximilian Wilhelm Baron Haxthausen; hanns Frue Dorothea Maria Iatho.

6. Hr. Rittmester Iohann Moldrup. Hanns Frue Cathrine Elisabeth de la Mare, een Datter af Hr. Obristl. Hieronymus de la Mare, hendes Moder Lucie Emerence Brocktorff.

7. Hr. Rittmester Friderich von Rewentlow af Holsteen, hanns Frue Cathrine Maria von Toden af Mecklenburg.

8. Cornet Iens Stiernholm, hvis Fader er Herlof Stiernholm til Kielgaard og Orndrup.

9. Cornet Iohann von Lüttichau, hvis Fader er Hr. Obrist Lieutenant Lüttichou til Lerchenfeldt.

Endnu 2de Æncke Fruer:

10. Frue Elisabeth Sophia Reichwein, Sl. Hr. Major Knopffs. Hendes Fader var Sl. Georg Reichwein. hendes Broder General Major og Stifts Amtmand Reichwein.

11. Frue Maria Elisabeth, Sl. Hr. Rittmester Hohlenbergs; hendes Fader Sl. Hr. Obriste Trappaud, hendes Broder Hr. Etatz Raad og Amt Mand Trappaud.

Saaledes efter Høy Ordre, saaviit ieg har kundet udspuurt,
forfatted af

Randers, d. 6te Maji 1748.

C. Brømer.

Sønder Herred.

Allerunderdanigst Efterrætning om de Personer af adelig Familie, som opholder sig her i Synder-Herret.

Udj Aalsø Sogn paa Katholmsgaard Høj-ædle og Velbaarne Hr. Obrist Lieutenant Peder Rosenørn, i virkelig Tienniste ved Cammer Herre Iuels Curasier Regimente. Hans Fader Sl. General Major Poul Rosenørn til Meilgaard og Katholm; hans Moder Fru Mette Benzon. Hans Frue Moder, Sl. General Major Poul Rosenørns Eftterlatte, Frue Mette Benzon. Hendis Fader Sl. Cancellie Raad Peder Benzon til Haunø. Hendis Moder Sl. Frue Margrethe Rantzou. Een Frøcken Margrethe Benzon som eet Lem af Støf-ring Gaards Iomfrue Closter. Hendis Fader Major Frands Rantzou Benzon. Hendis Moder Talche Marie Wirchmester.

Paa Hesselgaard. Velbaarne Hr. Major Hendrich Hoff, der blev Major 1712 og ingen Afskeed endnu har faaet af Kongens Tienniste. Hans Fader Hans Wensel Hoff herstammet fra Bøhmen og fød i Prag af adelig Familie, der kom her til Danmarch med Græv Corprari, der commanderede de Keiserlige Tropper, der kom os til Hielp og slog de Svendske totaliter i Fyen. Kom siden i Dansk Tienniste og døde som Lieutenant ved Sl. Iørgen Rantzous Regimente. Hands Moder Cathrine Horn, een adelig Familie herstammet fra Pommern. Hans Frue Anna Kierstine Lange. Hendis Fader Niels Lange paa Kølbyegaard. Hendis Moder Catrine Rotkierke.

Udj Hyllested Sogn.

Ruugaard, som ejes af Hans Excellence Hr. Geheimeraad og Ober Præsident Iacob Benzon.

Udj Hyllested Bye. Prouste Encken Anna Sophie Schachtaffel, fød i Norge. Hendis Fader Lieutenant Endvold Schachtaffel,

hendis Moder Dorothea Budde. Hun med 10 umyndige Sydskende mistede sine Forældre tilig, hvorover hun kom her ned til Landet til Velbue Hr. Etatz Raad Iørgen Arenfeld paa Ruugaard som hende paarørende, hvorfra hun blev giftet med Præsten i Hyllested, Magst Peder Steenstrup og efter hans Død med Successore nu Sl. Hr. Niels Holst, forrige Proust her i Herredet.

Udj Feldballe Sogn.

Møllerupgaard. Høj-ædle og Velbaarne Hr. Cammer Herre og Iæger Mester Knud Trolle. Hans Fader Hr. Obriste Christian Trolle til Ryegaard; hans Moder Fru Hilleborre Gyldenstjerne. Hans Frue Birgitte Restorff. Hendis Fader Obrist Lieutenant Iohann Adolph Restorff. Hendis Moder Margrethe Elisabeth Krabbe. Hendis Frue Moder Frue Margrethe Elisabeth Krabbe. Hendis Fader Ritmester Krabbe til Schaarupsgaard; hendis Moder Frue Sophie Orning.

Forandførte saaledis at være rigtig antegnet om de Personer af Adelig Familie her i Synder Herret efter den Kundskab, som derom er indhæntet fra eenhver af Sogne-Præsterne

testerer allerunderdanigst

Aalsøe Præstegaard, d. 11 May Ao. 1748.

Iørgen Steenstrup.

Tyrsting og Vrads Herreder.

Fortegnelse paa de Persohner af adelig Biurd og Familie, som findes i Tørsting-Wratz Herreder.

Wratz Herret, Aale Sogn.

Bierregaard; Høiædle og Velbaarne Frue Ide Sophie Gedde til Bierre og Hastrup Gaarder, Sal. Etatz Raad Ole Krabbis efterlevende Encke. Er Ejere af Bierre og Hastrup Gaarder. Hendes Tilstand er maadelig. Hendes Fader Knud Gedde til Hastrup, Amptmand over Silkeborg og Marriaggers Ampter; Moder Lene Chatrine Kaass, begge døde. Børn, som er hiemme hos hende og i dend Meenighed, ere 3 Døttre: Margrethe Krabbe, Lene Cathrine Krabbe, Helle Trolle Krabbe.

Tørsting Herret. Ring Sogn.

Høiædle og Velbaarne Wulf Unger Gedde. Kongl. Majts velbestalter Capitain ved det Synder Iydske National Infanterie Regiment, er af ringe Vilkor. Hans Frue Høiædle og Velbaarne Lene Cathrine von Brinchen. Capitainens Fader var Velbr Hr. Major Friderich Christian Gedde til Hastrup; hans Moder Helvig

Lindenou Unger. Hans Frues Fader var Velbaarne Sahl. Ritmæster Gosch v. Brinchen til Haraldskiær; hendes Moder Velbaarne Eva Henriette Krabbe. Capitainens Børn er 3de Sønner og 1 Datter: Friderich Christian Gedde, Godske Gedde, Ole Krabbe Gedde, Eva Henriette Gedde.

Fleere Personer ere i Tørsting Wratz Herreder effter de fra Sogne Præsterne requirerede og indkomne Berætninger ej at antegne, som der har Boepæl og Opholds Stæd, hvilket til allerunderdanigst Effterlevelsse af givne Befalning her ved tilstaaes af

Aale Præstegaard, dend 20de May 1748.

H. Cramer.

Vor Herred.

Allerunderdanigste Indberetning effter Høyst Kongl. Allernaadigste Befaling over de adelige Familier af begge Kiøn, som endten ere boesadte eller sig opholder udi Wøehr Herredt, som ligger i Schanderborg Amt og Aarhus Stift.

Udi Wæhre Sogn paa Steensballe-Gaard boer Høyædle og Velbaarne Frue Frue Geheime Raadinde Edels Kragh, som er een Encke-Frue af Salig Hr. Baron Hr. Friderich Kragh, fordum Kongl. Mayts af Salig og Høyloflig Ihukommelse Kong Friderich dend Fierdes Geheime Raad og Vice Statholder i Norge. Hendes Hr. Fader var fordum Ridder og Kongelig Mayestets høybetroede Geheime Raad nu Salig Hr. Niels Kragh. Hendes Frue Moder Salig Frue Sophie Iuell. Hos høybemelte Frue Geheime-Raadinde er een Frøcken paa Gaarden, Frøken Mette Sophie Rosenkrantz, som er een Daatter af Sahl. Hr. Capitain Niels Rosenkrantz og Frue Mette Cathrine Pax. Ved Steensballegaard bliver af meerbennte Frue Geheime Raadindens christelige Kierlighed og Goeddedighed opholdt og besørget een ved Verdens ustadige Laab og umilde Skiæbne forarmed Encke Frue Margrete Iuell, som er een Daatter af Sahl. Hr. Ritmester Melchior Iuell og Sahl. Frue Elisabeth Sophie Gierstorf.

Udi det her til annecterede Nebbel Sogn paa Serreslefgaard boer Welædle og Welbiurdige Hr. Cancellie Raad Frideric Loutrup og Frue Maren Høstmark. Hand er een Søn af Høyædle og Velbaarne Hr. Etats Raad Hans Christian Loutrup, som har staaet i begge Deris Mayesteter af Salig og Høyloflig Huekommelse Koning Frideric dend 4des og Koning Christian den 6tes Tienieste og endnu lever. Hans Moeder, som ved Døden er afgangen, var Frue Anna Magdalene de Buchwaldt.

Fra Sogne Præsten for Lundum og Hansted Meenigheder er indsendt følgende Forklaring. Udi Handsted Sogn og Bye udi et Huus tilhørende Handsted Hospital boer een Encke Frue, Welbr. Frue Marie Elisabeth von Dæchen. Hendes Mand var Sahl. Hr. Ritmester von Blüchern, som lenge har staaet i Kongl. Mayestets Tieniste. Hendes Fader var Velbr. Sahl. Hr. Oberst von Dæchen; hendes Moeder Velbr. Sahl. Frue Sophie Lamarren. Samme Frue har hos sig en Frøcken nafnl. Sophie Trappou, hvis Fader var Velbr. Sahl. Hr. Oberst Trappou; hendes Moeder Velbr. afgangue Frue Sophia von Dæchen.

Fra Sogne Præsten for Østbirsch og Yding Meenigheder er indberættet saaledes:

Udi Østbirsch Sogn paa Urupgaard boer Høyædle og Velbr. Herr Hans Rudolph von Grabow, Kongl. Mayestets bestalter Oberst Leutnant af Infanteriet. Hans Sahl. Hr. Fader var Hr. Conferentz Raad og Amptmand Iørgen von Grabow. Og Moeder er den endnu levende Encke Frue Lucia Hedevig von Levetzou. Hans Høyædle og Velbr. Frue, Frue Margarethe Øhlegaard von Rantzau. Hendes Sahl. Hr. Fader var een Rantzau; og Frue Moder een Brochdorff af den Holstenske Adel. Har een eeneste Søn, som er et Barn ungefær 7 Aar, Iørgen von Grabow.

Fra Sogne Præsten for Kattrup, Ørrislef og Tolstrup Meenigheder er indsendt følgende Erklæring, at udi bemelte 3de Sogner findes ingen adelige Persohner uden alleene:

I Kattrup Sogn paa en liden Gaard kaldet Thestrup boer Kongel. Mayestets bestalter Ritmester Velbr. Iohan Glud. Hand har staaed i Deris Kongl. Mayestets Tieneste som Cornet under Høyædle og Velbr. Hr. General Kaases Regimente, mens efter Ansøgning er i Naade demitteret med Ritmesters Caracteer. Hans Fader var afgangne Consistorial Assessor Hr. Mag. Søren Glud, og Moeder Fr. Sl. Elisabeth Ochsen.

Viidere Fortegnelse over Adelen eller de, som lige med Adelen holdes, er ikke fra de andre Sogner i dette Herredt indkommen, ei heller viides nogle fleere adelige Familier eller Persohner her i Woehr Herredt at være boesiddende eller opholde sig, riige eller fattige, af begge Kiøn, end som her paa allerede findes anførte, hvilket i dybeste Underdanighed her med sandfærdeligen attesteres.

Wæhre Præstegaard, dend 13de May 1748.

P. Benzon.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

1.

Magister *Laurids Christensen Aagaard*, der døde 1711 som Præst ved St. Olai Kirke i Helsingør, havde i sit Ægteskab med *Anna Dorothea Brochmann* 9 Sønner og 7 Døtre; følgende 5 Sønner kjendes: *Vilhelm*, f. 1682, 1707 Hører i Helsingør — *Matthias*, f. 1697, Præst i Fyrisdal i Norge — *Ulrik Carl*, f. 1704 — *Adam*, død 1746 som Fattiglem i Helsingør — *Joseph*, død 1741 som Præst i Stenmagle.

Nu spørges der: Var *Anna Dorothea Aagaard*, der fødtes 1730 og døde 1766 som gift med *Johan Peter Suhr*, Borgermester i Kjøbenhavn og Etatsraad, en Sønnedatter af Mag. *Laurids Christensen Aagaard*, hvilket synes rimeligt, da hun havde samme Fornavne som dennes Hustru? — Hvem vare i saa Tilfælde hendes Forældre? — Hvis ikke, kan Nogen da meddele Oplysning om hendes Herkomst?

Oplysninger modtages med Taknemmelighed af

Vilhelm Bang, Sognepræst,
Bækhølling Præstegaard pr. Holsted.

2.

Boas Boesen er født i Odsherred i Sjælland muligvis 1661. Han var Fændrik, døde i en ung Alder og blev begravet i Kalundborg efterladende sin Hustru, født Rosendal, og sine Børn.

Om hans Forældre og Familie ønskes der Oplysninger af

stud jur. Fr. Boesen,
Hauserplads Nr. 14. Kjøbenhavn K.

3.

Brødrene *Theodor Friderichssen*, † 1848 i den dansk-tydske Krig, og *Jørgen Friderichssen*, der skal have levet i Jylland og dér været gift, formenes begge at have været Officierer i dansk Tjeneste; om dem og deres mulige Efterslægt ønskes Oplysning af

Kjøbmand F. Bing Buck,
Trondhjem.

4.

I Aaret 1752 døde Major *Jens Kraft* til Raastrup Gaard i Hundborg Sogn (Thisted Amt, Jylland). Han var gift med

Ølegaaard Sophie Søltoft, men havde i dette Ægteskab ei Børn. Jens Kraft stod neppe i militaire Tjeneste, men havde uden Tvivl alene Titel af Major. Kan der gives nogen Oplysning om, hvem der vare hans Arvinger eller hvor man skulde finde Skiftet efter ham? Enhver Oplysning saavel om Majoren selv som om hans mulige Descendenter og Sødskende vil være kjærkommen. En Søster af ham var den Johanna Pedersdatter Kraft, der i Ægteskab med Borger i Christiania Christen Simonsen Acheberg havde en Søn Peder Christen til Daaben i Vor Frelzers Kirke i Christiania 19 Jan. 1704. Han optog Moderens Familienavn Kraft og var i 1752 Guldsmed i Faaborg paa Fyen. Kan der skaffes Oplysning om denne Guldsmed Krafts Hustru og mulige Descendenter?

Archivassistent E. A. Thomle,
Christiania.

5.

Paulus von der Lippe, døbt i Bergens Nykirke 13. Jan. 1757, † 1805, omkom paa en Rejse fra Bergen til Danmark (jfr. »Familien von der Lippe« S. 23). Han var Kjøbmand i Stege paa Møen; gift med Johanna Dorothea Hansteen, † 14., begr. i Stege Kirke 22. Mai 1789, 22 Aar gl. efter Mandens Opgave i Brev til Hofagent H. D. Janson i Bergen, dat. Stege 27. Mai s. A., 24 Aar gl. efter Kirkebogen. Hvem var hendes Forældre?

Joachim von der Lippe, f. i Bergen, † smst. som Overvrager, begr. i Nykirken 6. Octbr. 1747 (jfr. »Familien von der Lippe« S. 58). Han boede længere Tid i Kjøbenhavn, hvor rimeligvis hans 3 ældste Børn ere fødte. Ifølge Skifte af 10. Novbr. 1747 var han gift med Maria Magdalena Abestée, med hvem han ved sin Død havde efternævnte Børn: Matthias 20^{1/2} Aar gl., Wenche, 17^{1/2} Aar gl., Gjertrud Catharina, 11 Aar gl., Judithe Maria, 2^{1/2} Aar gl., alle i Kjøbenhavn.

Hvem var Maria Magdalena Abestees Forældre? Enhver Oplysning om Børnene og ovennævnte Personer modtages med stor Taknemmelighed af

Konrad Fredrik von der Lippe,
Architect og Stadsconducteur i Bergen.

6.

Overførster og Vildtmester Hans Arnold Jantzen paa Dren-
drupgaard († 1718), blev c. 1690 gift med *Elsabe Rogge* († b. 10/10
1710), Datter af Raadmand og Tolder *Rogge* i Ystad. Oplysning om

denne sidstnævnte og hans Slægt ønskes. I Psilander's »Ystads historia« nævnes S. 116 blandt Raadmændene i Ystad en »Johan Rongo« 1704, men ingen ved Navn »Rogge«. Derimod forekommer en »Rugge«, f. 1653, † 1702, Søn af Borgermester Anders Olofsson og Lena Henriksdotter i Christiansstad, blandt Præsterne i Qverrestad og Smedstorp (Cawallin, Lund Stifts Herdaminne IV. 128); og c. 1600 nævnes en »Hans Rogge« som Forstander for Helliggejsthus i Kjøbenhavn (Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. VII. 338, Anm. 4) Mon disse ere af den Omspurgtes Slægt?

En Lieutenant *Riegels* blev 1751 gift i Kjøbenhavn med Catharine Elisabeth Jantzen, født 1724 i Olderup Præstegaard ved Husum. Hvad var hans fulde Navn, hvorfra stammede han, og kan der iøvrigt meddeles nogen Efterretning om ham?

A. Jantzen,

Sognepræst i Gjentofte.

Den Hans Rogge, der var Borger i Kjøbenhavn 1600, nævnes ogsaa hos Nielsen, Kbhvns. Diplomatarium (Regist.) og hos Secher, Kongens Rettertings Domme 1595—1604, S. 445. Desuden kan nævnes fra samme Tid en Skytte ved Navn Hans Rogge og en Instrumentist, der hed Ulrik Rogge og døde 1602 i Moskov (Engelstoft og Møller, Hist. Calender I, 98, 100).

C. F. Bricka.

7.

Stamfaderen til den norske Gren af Familien *Stibolt* var Capitain i Søetaten og Enrolleringschef i Bragernæs District Peter Lorenz Stibolt, † i Drammen 10. December 1764. Efter Familieoptegnelser skulde han være født 1705; efter Lengnicks Stamtavler 1710, men efter de danske Søcadetruller 1708. Han ægteviedes 21. Januar 1740 som Premierltnt. (antagelig i Kjøbenhavn) med Anne Catharina Hesselberg, født i Kjøbenhavn den 21. Decbr. 1715, † i Drammen 21. Mai 1794.

For Oplysninger om hans Forældre vil man være taknemlig. I Søcadetrullerne staar der kun, at hans Fader var Capitain ved Søetaten og at han var født i Kjøbenhavn.

Efter en Optegnelse kan det antages, at han var en Stedsøn eller Søn af Andreas Henrik Stibolt, født i Kjøbenhavn 1688, som omkring 1716 ægtede en Enkemed. Riis i Norge, der skal have havt 2 Børn (1 Søn og 1 Datter) i første Ægteskab.

Stibolt,

Assurance-Directeur og Dispatcheur i Christiania.

Findes der i Norge eller Danmark Efterkommere af Kjøbmand og Procurator *Peder Gotthilph Ussing*, født 1751, død 1831?

Tage Algreen-Ussing,

Stud. juris, Hauchsvej Nr. 17, Kjøbenhavn.

Svar paa Spørgsmaal.

I.

Den i dette Tidsskrifts 4de Bind, Side 176, omtalte Lieutenant *Jacob Navaraschy* var uden Tvivl den Jacob »Navoroschy«¹⁾ af Tønsberg, der var gift med Margrethe Olufsdatter Holch. De oprettede under 30 Mai 1693 gjensidigt Testamente, hvorved den Længstlevende blev indsat til Universalarving. Giftede Længstlevende sig paany, skulde Førstafdødes Arvinger have 60 Rdl.; i modsat Fald skulde ved Længstlevendes Død Boet deles mellem begge Arvinger efter Loven. I Testamentet, der fik kgl. Confirmation 13 Juni 1693, heder det, at de »een Rom tiid med hver andre udj Egteschab Christeligen og skicheligen lefvet haver« uden at have havt Børn, som de heller ikke formodis at bekomme«.

E. A. Thomle.

II.

Til de i dette Tidsskrifts 4de Bind, Side 176, opkastede Spørgsmaal vedkommende Familien *Lillienskiold* kan svares:

1. Christian Lillienskiold blev 7 Juli 1715 Færnik i Livcomp. af Oberst Cicignons gev. Regiment tilfods, 23 Mai 1716 Seclieut. i Capt. Schrams Comp. sammesteds og 24 Juni 1722 Capt. og Chef for Etneske Comp. af 2det Vesterlehnske nat. Infreg. — Han døde 5 April 1726 (begr. 15 s. M.) og efterlod sig Enken Margrethe Matheson (udtales nok Mātheson med Trykket paa den første Stavelse), en Søster af Oberst og Chef for nordenfjeldske Dragonregiment Jacob Matheson og en Datter af Major og Commandant paa Kongsvinger Fæstning Jacob Matheson († 17 Juli 1725), hvis Navn af O. Vaupell (Den Danske Hærs Hist., II. Side 771) er forvansket til »Povl Mathisen«. Med hende blev Lillienskiold gift i Vingers Kirke 22 Sept. 1717. Det var uden Tvivl hans Datter det »Lieutenant Christian Lindenschiolds Barn Margrethe«, der 8 Oct. 1718 blev begravet

¹⁾ Saaledes skriver han selv sit Navn. I Bevillingen kaldes han derimod dels »Naverotschy«, dels »Navorotschy«.

i Arendal. I ethvert Fald havde han en Datter Abel Cathrine til Daaben i Vingers Kirke 8 Sept. 1719 og sandsynligvis havde han ogsaa flere Børn ilive ved sin Død, eftersom Enken 4 Oct. 1726 fik kgl. Bevilling til at sidde i uskiftet Bo under Broderen, daværende Oberstlieut. Jacob Matheson som Laugværge »med hendes og fornevnte hendes afgangne Husbonds fælles umyndige Børn«. — Hun fik 2 Jan. 1732 bevilget en aarlig Pension af den norske Kvæsthuskasse stor 57 Rdl. 3 β , og døde 30 Mai 1761.

2. Fredrik Christian Lillienkiold blev 3 April 1719 Færnik i Major Spitzers Comp. af Oberst Poulsens gev. Drogonreg.; fik 17 April s. A. Character af Lieutenant og blev 30 Juni næstefter virkelig Lieutenant i Major Mathesons Comp. af samme Regiment. Som saadan blev han staaende indtil 1725, da han under 20 Aug. er udstroget af de norske Militairecalendere. Sandsynligvis er han altsaa paa denne Tid bleven Capitaine i det af Oberst Christian Fredrik v. Haxthausen commanderede, i 1717 oprettede, øst-sjællandske nat. Dragonreg., der igjen ophævedes 1730. I denne Stilling var han i 1727, men endnu 1726 opholdt han sig i Norge, da han 2den Pintsedag d. A. sammen med sine Brødre Sigfried, Hans og Thomas overfaldt og mishandlede Tolderen i Søndhordland Sr Andreas Krog, der var kommen for at opmaale nogle Marmorblokke, i hvilke Staten havde søgt Fyldestgjørelse for et deres Fader Oberstlieut. Peder Montagne Lillienkiold i sin Tid tilstaaet Laan. Tolderen, der var i Kirken, blev først under Foregivende af, at de havde Forretninger med ham, lokket udenfor og derpaa tildelt forskellige Stokkeprygl og Slag af deres Værger, saaledes at han maatte retirere ind i Kirken. Det kunde vistnok i sig selv ikke være saa usandsynligt, at det var denne her omhandlede Fredrik Christian Lillienkiold, der havde været gift med Anne Christine Smith, da hendes 2den Mand Capt. i Søetaten og Ekvipagemester Hans von Leth, uden Tvivl har været fra Danmark, hvor deres Bekjendtskab og Ægteskab formentlig har fundet Sted; men da Capt. Lengnick paa sin Stamtavle over Familien Lillienkiold, som det synes uden at han derom har været i nogen Tvivl, kalder hendes 1ste Mand Ulrik Fredrik Lillienkiold, maa det vel formodes, at hans Op-gave forsaavidt er correct. Om Fredrik Christian Lillienkiold havde Børn med sin Hustru vides ei. Det er imidlertid lidet

sandsynligt at den Abel Cathrine Lillienkiold, der var gift med Generalmajor Peter Jacob Motzfeldt, var hans Datter, hvilket forøvrigt angives baade af Lengnick og paa den i 1883 trykte Stamtavle over Familien Motzfeldt. Men da Lengnicks Opgave i en Henseende i ethvert Fald er feilagtig, eftersom Fredrik Christian Lillienkiold aldrig var »norsk« Dragoncapt. men dansk, saa er det vistnok ikke urimeligt at antage, at der her foreligger en Forvexling med Broderen Christian Lillienkiold, der, som ovenfor omtalt, netop havde en Datter ved Navn Abel Cathrine. Forsaaavidt man vil slutte noget modsat af, at Generalmajor Motzfeldt havde en Søn ved Navnet Fredrik Christian, kan det bemærkes, at han i sit Ægteskab med Abel Cathrine Lillienkiold havde 11 Børn, af hvilke blot 3 kjendes, og at Fredrik Christian Motzfeldt maa have været et af hans yngste Børn, hvorfor han godt kan have opkaldt en af sine mange Sønner efter Konens Farbroder, saameget mere som han i sit 1ste Ægteskab havde ikke mindre end 12 Børn og saaledes tidligere havde havt god Anledning til at opkalde hele sin egen nærmeste Slægt.

3. Foged Jacob Bendz's Hustru Cathrine horte til den svenske adelige Slægt Lilljesköld (cfr. G. Anrep, Svenska Adelns Ättartaflor, II. Side 742.) E. A. Thomle.

III.

Mathias Holtermann (se V, 87) »Borger til Bergen«, tog 11 Oct. 1762 Biilbrev paa et Fartoi, »Mad^{me} Gesche Margrethe« kaldet, drægtig 35³/₄ Com. L., som han i Forening med Henrik Ravensberg i Bergen havde ladet bygge i Christianssand. Herfra foer han derefter som Skipper og blev 7 Marts 1765 for modig og ædel Opførsel ved Bjergningen af et Skib karact. Seclieut. i Søetaten (cfr. H. G. Garde, Efterret. om den danske og norske Sømagt, IV. S. 717). Senere nedsatte han sig som Handelsmand i Christianssand, hvor han 15 Febr. 1768 af Peder Clausen Poulsen forpagtede de 4 Vigelands eller Nødings Sage. Han har formentlig utvivlsomt været født i (eller ved) Bergen, men hvem Faderen var vides ei. Derimod havde han følgende Brødre, nemlig: 1) Hans Holtermann »fra Bergen«, der 15 Juni 1769 tog Borgerskab som Skipper og Kjøbmand i Christianssand, hvor han døde ugift 27 Febr. 1771 Kl. 1¹/₂ (begr. 5 Marts s. A.). 2) Cort Holtermann og 3) Abraham Holtermann, begge »af Bergen«, der vare Medeiere i et af Broderen

Mathias i Christianssand bygget Fartøi. Det vil efter dette neppe være vanskeligt, at bestemme Mathias Holtermanns Plads paa Stamtavlen. Sandsynligvis vare alle de nævnte Brødre Sønner af den Isach Holtermann, der 29 Mai 1732 tog Borgerskab som Skipper i Bergen (Bergens Borgerbog ved N. Nicolaysen, S. 162). — »Karact. Lieut. af Søetaten samt velfornemme Negotiant og Handelsmand her i Staden, velædle og velbyrdige« Mathias Holtermann blev viet i Christianssands Domk. 30 Juli 1766 med Masine (Madsine) de Place, døbt i Christianssands Domk. 30 April 1744, † i Christianssand 16 Marts 1771 Kl. 5 Eftm. (begr. 27 Marts s. A. »med alle Klokker«), Datter af Stadscapt. og Handelsmand i Christianssand Edvardus Madsen de Place († i Christianssand 25 Juli 1771) og Maren Wechmann. Med hende havde han 2 Børn, nemlig: 1) Elisabeth Regine H.¹⁾, født i Christianssand 16 Mai 1767 Kl. 6¹/₂ Eftm. (døbt 23 Mai s. A.), og 2) Edvard H., født i Christianssand 6 Mai 1770 Kl. 7 Aft. (døbt 14 Mai s. A.); † der 15 Decbr. 1777 Kl. 10¹/₂ Fmd. (begr. 18 Decbr. s. A. »med den store Klokke«). — Efter sin 1ste Hustrues Død ægtede Lieutenant Holtermann 2den Gang c. 1782 Ingeborg Marie Collin (ikke Kallin), der overlevede Manden, med hvem hun ingen Børn havde. Holtermanns sidste Hustru var en Datter af en Tolder Collin og Christine Pavels, Søster af Oberst Chr. v. Pavels i Throndhjem. Ifølge kgl. Bevilling af 10 April 1771 sad Lieut. Holtermann i uskiftet Bo efter sin 1ste Hustru indtil han i Anledning af sit 2det Ægteskab den 13 Mai 1782 holdt Samfrændeskifte til Deling af Boet mellem sig og sin eneste gjenlevende Datter. Han anførte herunder, at han, da hans Hustru døde, »dels formedelst de for Handelen daværende slette Tider dels den hans Hus overgangne Ildebrand aldeles Intet var eiende, som noksom enhver her paa Stedet er bekjendt, men hvad hans Bo nu tilhører har han ved Forsynets Hjælp med eget Arbeide og Flid samlet, uden at have havt nogen Hjælp af hans Datter eller hendes ved Moderens Dødsfald tilfaldne Arvemidler«. Boets Activa beløb sig til 30,499 Rdl. (hvoriblandt flere Skibe, Huse, Soboder etc.), medens Gjælden udgjorde 24,489 Rdl., saaledes at der blev 6010 Rdl. igjen til Deling

¹⁾ Maaske ogsaa den Henrik Holtermann, hvis Datter Elisabeth Regine var døbt i Askevolds Præstegjeld 5 Aug. 1762, var en Broder af Mathias Holtermann. Datteren erholdt 10 Mai 1808 Bevilling til at være myndig under Curator. Faderen Henrik Peter Abraham Holtermann lik 27 Oct. 1758 Bevilling som Kræmmer og Gjestgiver i Korssund og Bueland i Søndfjord.

mellem Enkemanden og Datteren. Med sin 2^{den} Hustru havde han 2 April 1802 oprettet et Testamente, der var vedtaget af hans Datter af 1ste Ægteskab og som ogsaa havde erholdt kgl. Confirmation 30 Aug. 1808, ifølge hvilket hans Hustru efter hans Død skulde beholde det hele Bo uskiftet saalænge hun levede. Da Steddatteren imidlertid var død før sin Fader efterladende sig 2 Døttre, af hvilke den ene var umyndig, nægtede Skifteretten, der under 20 Decbr. 1811 havde taget Boet under Behandling, at respectere Testamentet. Kort før sin Død havde Lieut. Holtermann under 22 Juni 1810 erholdt en kgl. Bevilling til at indkalde sine Creditorer ved Proclama, saaledes at der ved hans Død kun hvilede liden Gjæld paa Boet, hvis Activa udgjorde 101,115 Rdl. 29 β , der imidlertid reduceredes til 16,852 Rdr. 63 β Rb. — Gjælden beløb sig til 467 Rdl. 45 β , saaledes at der tilfaldt Enken 8192 Rd. 7 β og hver af Døttrene det Halve. Mathias Holtermann siges ellers at have tjent som Maanedslieutenant, men uden at man kan se i hvilket Tidsrum han gjorde Tjeneste som saadan.

E. A. Thomle.

IV.

I Anledning af de i dette Tidsskrifts 3^{die} Bind Side 169 begjærede Oplysninger vedkommende Familien *Grove* meddeles, at den paa Stamtavlen anførte Capt. William Grove (Willumb Grove) 16 Jan. 1678 i Christiania ægtede Ragnhild Welt, der efter Mandens Død 2^{den} Gang c. 1699 blev gift med Sognepræst til Enebak Peder Evensen Loiten, der døde 1704. Den Sidstnævnte var en Søn af Provst i Hedemarken og Sognepræst til Loiten Even Baardsen og Magnille Lauritsdatter (Stub) og var 1ste Gang gift med Kirsten Jensdatter Kraft, der døde 1696. Hun var en Datter af Sognepræsten til Enebak, Provst i Nedre Romerikes Provsti Jens Andersen og Anna Handatter Kraft (en Datter af Rector ved Københavns Skole og Lector musicæ ved Universitetet Mag. Hans Kraft og Sophia Christophersdatter, Knoph) og efter hende (der selv havde optaget Moderens Familienavn) toge Hr. Peder Evensens mange Børn Familienavnet Kraft. Peder Evensens 2^{den} Hustru Ragnhild Welt døde i Enebak 1728 og blev begravet 71 Aar gl. 16 Sept. s. A. — Om hun i sit Ægteskab med Peder Evensen havde Børn vides ikke, men i ethvert Fald var baade Major Jens Kraft og Oberst Even Kraft (der paa Stamtavlen feilagtigt anføres som Sønnen af Capt. Ulrik Fredrik Wilhelm Groves Hustru istedetfor af Faderen Capt. William Groves Hustrues 1ste Mand) af Hr.

Peders 1ste Ægteskab med Kirsten Jensdatter Kraft. De og Capt. William Groves Børn vare derfor alene saakaldte sammenbragte Børn. En Datter af William Grove og Ragnhild Welt var uden Tvivl den Antonette Grove, der 30 Sept. 1727 i Enebak ægtede Sergeant David »Ader«, med hvem hun blev trolovet sammesteds 24 Juli s. A. I saa Fald maa det være feilagtigt, naar det paa Stamtavlen heder at hun endnu 1730 var ugift. — En Lisbeth Sophie Christiansdatter Grove blev 15 Decbr. 1754 paa Kongsberg gift med Casper Petersen Mørck. Capt. William Grove var afgaaet ved Døden for 22 Marts 1692, da Enken fik Oberst Hausmanns Bygselseddel paa 13 Læ Tunge i Gaarden Hof. Hans Fader Oberstlieut. og Commandant i Fredrikshald Anders Grove synes at have været ilive endnu 6 Decbr. 1675, men var afgaaet ved Døden for 21 Juli 1677, da Enken Annichen Munchgaard søgte om at erholde en Befaling til Magistraten paa Fredrikshald om at forrette Skiftet efter hendes Mand. Ved Statholderens Resolution af 28 Juli s. A. blev det paalagt den militaire Skifteret strax at behandle Boet.

E. A. Thomle.

Gaver.

Samfundet har modtaget:

fra Hr. Justitsraad *F. S. Bang*:

Viborg Stifts Presbyterologi ved A. H. Nielsen; Manuscript, 1866, 4;

fra Hr. Lærer *J. Bidstrup* hans:

Stamtavler over de bornholmske Familier Müller, Madvig og Sode; Kbh. 1884, 4; (med Landsdommer A. A. Müllers Segl i Træsnit);

fra Hr. Directeur *C. Delgobe* hans:

Stamtavle over Familien Holberg; Bergen 1884, 4;

fra Hr. Etatsraad *F. Lunn* hans:

Efterretninger om Christian Ditlev Lunn; trykt som Manuscript, Kbh. 1884, 8;

fra Hr. Directeur *N. E. Tuxen* hans:

Peder Mandrup Tuxen og hans Efterkommere 1783—1883; trykt som Manuscript, Kbh. 1883, 4; (med to Portraiter og et Prospect);

fra Hr. Stud. juris *T. Algreen-Ussing* hans:

Stamtavle over Slægten Ussing; Kbh. 1885, 8.

Indhold.

	Side
Nedstammer den nulevende danske Slægt Lillienskiold paa Mandssiden fra den i 1676 adlede Hans Hanssøn Smidt?, af cand. juris <i>E. A. Thomle</i>	1
Ligprædiken over Philip Julius Bornemann, ved Baron <i>G. Rosenkrantz</i>	48
Stifts Relationer, indsendte til <i>Klevenfeldt</i> , udgivne af Registrator <i>Fr. Krarup</i> , Aarhus Stift	56
Spørgsmaal:	
1. Anna Dorothea Aagaard, af Sognepræst <i>V. Bang</i> i Bækbølling	88
2. Boas Boesen, af stud. juris <i>Fr. Boesen</i>	88
3. Th. og J. Friderichssen, af Kjøbmand <i>F. B. Buck</i> i Trondhjem.	88
4. Major Jens Kraft, af cand. juris <i>E. A. Thomle</i>	88
5. Familien v. d. Lippe af Stadsconducteur <i>K. F. v. d. Lippe</i> i Bergen	89
6. Elsabe Rogge og Lieutenant Riegels, af Sognepræst <i>A. Jantzen</i> i Gjentofte	89
7. Den norske Slægt Stibolt, af Dispacheur <i>Stibolt</i> i Christiania.	90
8. Procurator P. G. Ussing, af stud. juris <i>T. Algreen-Ussing</i>	91
Svar paa Spørgsmaal:	
I. Jacob Navaraschy, af cand. juris <i>E. A. Thomle</i>	91
II. Familien Lillienskiold, af <i>Samme</i>	91
III. Matthias Holtermann, af <i>Samme</i>	93
IV. Familien Grove, af <i>Samme</i>	95
Gaver	96

Skriftlige Henvendelser bedes sendte til Samfundets Secretairer: for Norge Bureauchef Alf Collett i Christiania, for Danmark Cand. polit. G. L. Wad, Tidsskriftets Redacteur, Oehlenschlägersgade Nr. 7, Kjøbenhavn V.

Enkelte Hefter sælges ikke særskilt. Til Kjøbs kunne faas de efterhaanden udkommende fuldstændige Bind for 1 $\frac{1}{2}$ Gange Medlemsbidraget.